

Chấm dứt "anh hùng bàn phím"!

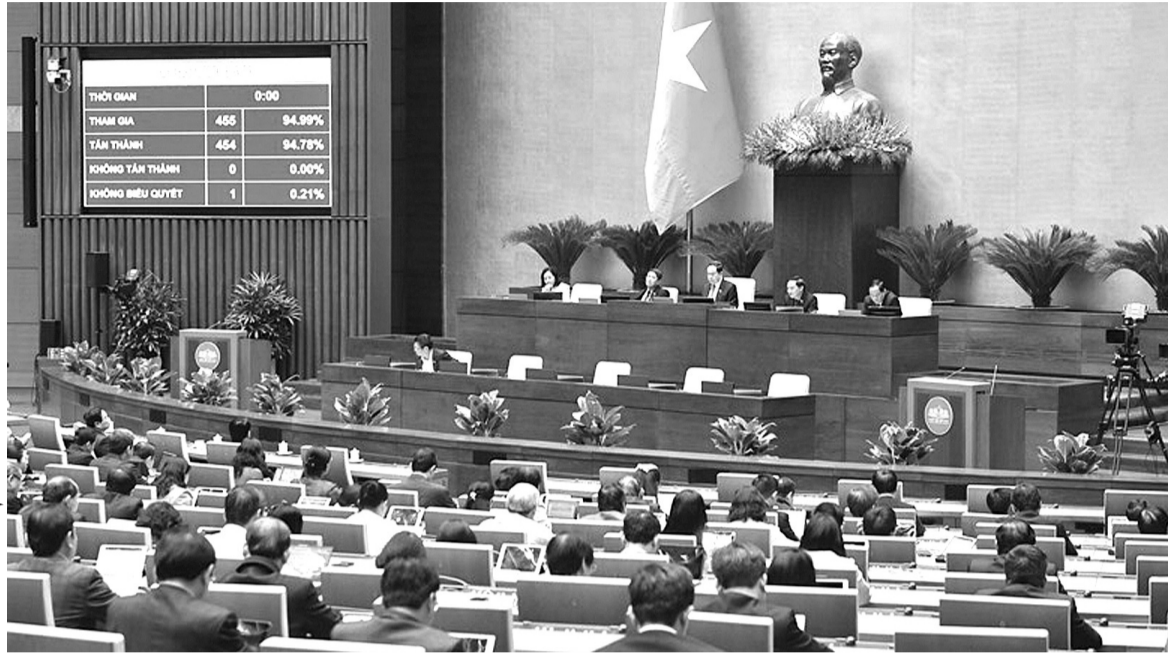

Pháp luật là “tấm khiên” ngăn chặn mua bán người

Luật Phòng, chống mua bán người vừa được Quốc hội thông qua, góp phần tạo cơ sở pháp lý quan trọng trong công tác phòng ngừa, phát hiện, xử lý tội phạm mua bán người trong giai đoạn tới.

● **Tại Kỳ họp thứ 8 Quốc hội Khóa XV 94,78% đại biểu Quốc hội biểu quyết tán thành, thông qua Luật Phòng, chống mua bán người.**

(Nguồn: Mediaquochoi.vn)

● **Các nạn nhân nam giới bị mua bán được lực lượng chức năng giải cứu, đưa về nước an toàn.** (Nguồn: Bộ LĐTĐ/XH/Mạnh Bá)

● **Lực lượng chức năng tiếp nhận nạn nhân là phụ nữ và trẻ em bị buôn bán trở về.** (Nguồn: Bộ LĐTĐ/XH/Nguyễn Thanh)

Nạn nhân mua bán người ngày càng đa dạng

Theo báo cáo của Ban Chỉ đạo phòng, chống tội phạm của Chính phủ, 6 tháng đầu năm 2024, cả nước xảy ra 98 vụ án mua, bán người, 234 đối tượng liên quan đến hành vi mua, bán người. Số vụ mua, bán người được phát hiện, khởi tố mới tăng 21,2% so với cùng kỳ năm 2023; 6 tháng đầu năm 2024, lực lượng chức năng đã phát hiện, điều tra 98 vụ, 234 đối tượng; xác định 246 nạn nhân... Báo cáo toàn cầu về mua bán người gần đây nhất của Cơ quan Phòng, chống ma túy và tội phạm của Liên hợp quốc (UNODC) cho thấy một hiện thực đáng buồn, cứ 3 nạn nhân mua bán người trên thế giới lại có 1 nạn nhân là trẻ em. Trẻ em là đối tượng của nhiều hình thức mua bán khác nhau, bao gồm: bóc lột lao động, ép buộc phạm tội hoặc bất hợp pháp, bóc lột tình dục và lạm dụng tình dục trực tuyến.

Nếu như trước đây, nạn nhân của mua bán người chủ yếu là phụ nữ và trẻ em gái, thì những năm gần đây có nhiều nạn nhân là nam giới trong độ tuổi thanh, thiếu niên, bên cạnh đó trẻ sơ sinh, bào thai, nội tạng cũng trở thành đối tượng của hành vi mua bán người. Tại Kỳ họp thứ 7, Quốc hội Khóa XV, Đại biểu Phạm Đình Thanh (Đoàn Kon Tum) cho biết, thời gian trước đây, hoạt động mua bán người xảy ra chủ yếu ở đồng bằng

dân tộc thiểu số, vùng có điều kiện kinh tế khó khăn, nhận thức của một bộ phận người dân còn hạn chế. Tuy nhiên, gần đây, ở nhiều vùng khác, tình hình mua bán người xảy ra rất nghiêm trọng và phức tạp. Với thủ đoạn lừa việc nhẹ, lương cao, đối tượng mua bán người đã đưa nhiều nam giới trong độ tuổi thanh, thiếu niên qua biên giới, nhất là sang Campuchia để cưỡng bức lao động, cưỡng đoạt tài sản.

Thách thức đối với công tác phòng, chống mua bán người

Đảng, Nhà nước xác định phòng, chống mua bán người là một trong những nhiệm vụ trọng tâm và đưa ra nhiều giải pháp nhằm ngăn ngừa loạt tội phạm này. Chính phủ và Thủ tướng đã ban hành nhiều chính sách nhằm thúc đẩy thực thi tốt hơn nữa vấn đề này mà trực tiếp là chương trình phòng chống mua bán người giai đoạn 2021 - 2025, tầm nhìn 2030. Đảng, Chính phủ, các Bộ, ngành và UBND các tỉnh, thành phố đã quan tâm chỉ đạo công tác phòng, chống mua bán người và hỗ trợ nạn nhân bị mua bán.

Từ góc độ của Bộ LĐTĐ-XH, Bộ đã đạt được các kết quả đáng ghi nhận trong thực hiện chương trình phòng, chống mua bán người và hỗ trợ nạn nhân bị mua bán theo Quyết định số 193/QĐ-TTg ngày 9/02/2021 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt Chương trình phòng, chống

mua bán người giai đoạn 2021 - 2025 và định hướng đến năm 2030; Quyết định số 525/QĐ-LĐTĐ-XH ngày 05/5/2021 của Bộ trưởng Bộ LĐTĐ-XH về ban hành Kế hoạch thực hiện công tác hỗ trợ nạn nhân bị mua bán giai đoạn 2021 - 2025 và định hướng đến năm 2023; hệ thống văn bản chính sách, pháp luật ngày càng hoàn thiện; công tác chỉ đạo, tổ chức thực hiện đồng bộ từ trung ương đến địa phương; công tác tuyên truyền, giáo dục, phổ biến pháp luật, nâng cao nhận thức được tập trung triển khai; chú trọng tập huấn nâng cao năng lực; công tác tiếp nhận, bảo vệ và hỗ trợ nạn nhân được triển khai hiệu quả; và thúc đẩy mạnh sự hợp tác quốc tế trong lĩnh vực này.

Tuy nhiên, theo bà Nguyễn Thùy Dương - Phó Cục trưởng Cục Phòng, chống tệ nạn xã hội, Bộ LĐTĐ-XH, tội phạm mua bán người thường hoạt động dưới các băng đảng thông qua các mối quan hệ phức tạp ở nhiều quốc gia, với những thủ đoạn tinh vi, được che đậy dưới vỏ bọc là tình nguyện viên trong các trại tị nạn, các cơ sở y tế tư nhân, các doanh nghiệp đưa người lao động đi làm việc ở nước ngoài và thông qua nền tảng kỹ thuật số để tiếp cận, dụ dỗ, bắt cóc các nạn nhân... Vì thế, công tác phòng, chống mua bán người nói chung và hỗ trợ nạn nhân nói riêng trong bối cảnh hiện nay bên cạnh các kết quả đạt được, dự báo vẫn còn nhiều thách thức.

Pháp luật là “tấm khiên” ngăn chặn mua bán người, bảo vệ nạn nhân

Ngày 28/11/2024, tại Kỳ họp thứ 8, Quốc hội khóa XV, với 454/455 (tỉ lệ 94,78%) đại biểu Quốc hội biểu quyết tán thành, Luật Phòng, chống mua bán người đã được Quốc hội thông qua, góp phần tạo cơ sở pháp lý quan trọng trong công tác phòng ngừa, phát hiện, xử lý tội phạm mua bán người trong giai đoạn tới.

Luật Phòng, chống mua bán người tiếp tục xác định công tác phòng, chống tội phạm mua bán người là nhiệm vụ trọng tâm, xuyên suốt, thường xuyên và kiên trì thực hiện ở mọi nơi, mọi lúc, mọi địa bàn. Hoạt động phòng, chống mua bán người được lồng ghép vào các chương trình phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, chăm sóc, giáo dục và bảo vệ trẻ em; giải quyết tốt những vấn đề cơ bản về an sinh xã hội, an dân; phát huy hiệu quả vai trò các tổ chức quần chúng để bảo vệ phụ nữ, trẻ em, nhất là tại các địa bàn khó khăn, vùng sâu, vùng xa.

Bên cạnh đó, luật cũng nhấn mạnh việc đẩy mạnh công tác truyền thông, tư vấn, hướng dẫn; nhân rộng các phong trào, mô hình, sáng kiến tốt với các hình thức phù hợp với từng vùng, miền, đối tượng; chú trọng chia sẻ thông tin, kinh nghiệm và kỹ năng giúp trẻ em, phụ nữ, người yếu thế nhận diện và tự bảo vệ, bảo vệ người thân, không để các

đối tượng tội phạm lợi dụng, lôi kéo; thực hiện quyết liệt các kế hoạch đấu tranh, ngăn chặn tội phạm; nhanh chóng điều tra, truy tố, xét xử nghiêm minh các đối tượng mua bán người; tăng cường quản lý, chủ động giúp đỡ, giáo dục, hỗ trợ, tạo công ăn việc làm để trẻ em, phụ nữ, người có hoàn cảnh khó khăn, không nơi nương tựa không bị lợi dụng, dụ dỗ tham gia các hoạt động phạm tội hoặc trở thành nạn nhân của tội phạm mua bán người...

Nhân rộng các mô hình hỗ trợ nạn nhân bị mua bán

Là tổ chức đại diện, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của phụ nữ và trẻ em, thời gian qua, Hội LHPN Việt Nam đã nghiên cứu xây dựng, thí điểm và nhân rộng nhiều mô hình hiệu quả về an toàn cho phụ nữ và trẻ em. Tiêu biểu như mô hình “Ngôi nhà Bình yên” của Trung ương Hội, kể từ khi thành lập năm 2007 đến nay đã tiếp nhận tạm lánh cho hơn 1.700 người, trong đó có 463 nạn nhân mua bán người, gồm 159 trẻ em. Bên cạnh đó là các mô hình “Địa chỉ tin cậy” tại cộng đồng, câu lạc bộ Xây dựng gia đình hạnh phúc, mô hình Dịch vụ gia đình... cũng đã phát huy hiệu quả trong công tác chăm sóc, bảo vệ và nuôi dưỡng trẻ em.

Từ góc độ của ngành LĐTĐ-TB&XH, theo báo cáo từ các Sở LĐTĐ-TB&XH, nửa đầu năm 2024, số người được tiếp nhận, xác minh là 85 người; xác định 47 người là nạn nhân bị mua bán, hỗ trợ cho 58 người (bao gồm cả những người nghi là nạn nhân). Căn cứ nhu cầu, nguyện vọng của nạn nhân, các lực lượng chức năng đã thực hiện bảo vệ an toàn cho 38 người, hỗ trợ nhu cầu thiết yếu cho 18 người, hỗ trợ chi phí đi lại cho 14 người, hỗ trợ y tế cho 11 người, trợ giúp pháp lý cho 27 người, trợ cấp khó khăn ban đầu cho 4 người theo quy định của pháp luật. Các câu lạc bộ, đội nhóm tại các cơ sở như Lá chắn, Đồng cảm, Câu lạc bộ Gia đình phòng, chống tệ nạn xã hội, Tổ tư vấn cộng đồng... tiếp tục duy trì và phát huy hiệu quả để tư vấn, hỗ trợ pháp lý về các vấn đề xã hội, nhất là liên quan đến phụ nữ và trẻ em gái nhằm nâng cao nhận thức về hôn nhân có yếu tố nước ngoài và phòng, chống mua bán người. Nhân rộng các mô hình hỗ trợ nạn nhân bị mua bán hòa nhập cộng đồng, tạo điều kiện để nạn nhân bị mua bán được tham gia các chương trình hỗ trợ vay vốn ở địa phương, tạo việc làm để nạn nhân và gia đình ổn định cuộc sống, phòng ngừa bị tái mua bán.

Với nguyên tắc “lấy nạn nhân làm trung tâm”, công tác xác minh, xác định, giải cứu, bảo vệ và hỗ trợ nạn nhân bị mua bán được các Bộ, ngành, Trung ương và địa phương đặc biệt quan tâm. Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Bộ Ngoại giao và Bộ LĐTĐ-TB&XH đã ký kết, triển khai quy chế phối hợp liên ngành trong công tác tiếp nhận, bảo vệ và hỗ trợ nạn nhân bị mua bán... **HỒNG MINH**

Học sinh không mặn mà học nghề

Tiến sĩ Lê Viết Khuyến, nguyên Phó Vụ trưởng Vụ Giáo dục đại học (Bộ Giáo dục và Đào tạo), hiện là Phó Chủ tịch Hiệp hội Các trường đại học, cao đẳng Việt Nam nhận định, việc phân luồng học sinh sau khi tốt nghiệp trung học cơ sở và sau khi tốt nghiệp trung học phổ thông có vai trò vô cùng quan trọng trong việc chuyển đổi cơ cấu nguồn nhân lực.

Báo cáo điều tra lao động và việc làm Việt Nam năm 2021 của Tổng cục Thống kê cho thấy: trong tổng số lực lượng lao động đang làm việc thì 73,9% không có trình độ chuyên môn kỹ thuật, 6,8% qua dạy nghề, 4,1% trình độ trung cấp, 3,5% trình độ cao đẳng và 11,7% trình độ đại học. Có đến khoảng 3/4 lực lượng lao động không có chuyên môn kỹ thuật, nên chỉ đóng vai trò của lao động giản đơn. 6,8% lao động qua dạy nghề với thời gian đào tạo dưới 1 năm. Như vậy, hơn 80% lao động có trình độ dưới chuẩn. Theo kinh nghiệm thế giới, phù hợp với nền kinh tế như Việt Nam hiện nay, nhân lực cơ bản tức là lao động trực tiếp có trình độ học vấn đạt cấp độ 3 của ISCED2011 (trung học nghề) và tay nghề ở bậc 4 trung cấp tại Khung trình độ quốc gia Việt Nam phải chiếm tỉ lệ trên 50%, để bảo đảm cho cấu trúc lao động có dạng hình tháp. Để có được cấu trúc lao động như vậy, tại nhiều quốc gia đã thực hiện việc phân luồng triệt để học sinh sau trung học cơ sở. Còn ở Việt Nam, cho tới nay lao động trình độ trung cấp (mặc dù còn chưa đạt cấp độ 3 của ISCED-2011) chỉ chiếm 4,1% và cũng chỉ được đào tạo tại trên 400 trường trung cấp nghề (so với 2.400 trường trung học phổ thông) với một tỷ lệ học sinh rất khiêm tốn, khoảng vài %. TS. Lê Viết Khuyến bày tỏ: “Muốn phát triển nền kinh tế đất nước, Việt Nam không phải chỉ cần có các nhà khoa học, các giáo viên, kỹ sư, các nhà kinh doanh, nhà quản lý... mà còn phải có đội ngũ đông đảo các công nhân, kỹ thuật viên lành nghề, các nhà công nghệ, nghĩa là cần phải có một đội ngũ nhân lực phong phú, thạo việc và đồng bộ trong các lĩnh vực kinh tế - xã hội. Chất lượng của nguồn nhân lực đào tạo nếu chưa đạt chuẩn cũng như cơ cấu đội ngũ nhân lực còn rất bất hợp lý, thiếu đồng bộ sẽ làm cho GDP và năng suất lao động trung bình của lao động Việt Nam bị thua kém nhiều lần so với thế giới và khu vực”.

Theo TS. Lê Viết Khuyến, nếu nhìn thẳng vào thực tế thì chúng ta chưa thực hiện được phân luồng học sinh sau trung học cơ sở. Theo Dự thảo Báo cáo Tổng kết 10 năm thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI “Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và

Tìm lối đi cho phân luồng học nghề phổ thông

● Kỳ thi tốt nghiệp THPT, tuyển sinh ĐH, CĐ luôn là mục tiêu của HS, phụ huynh. (Ảnh minh họa: PV)

Tiến sĩ Lê Viết Khuyến, Phó Chủ tịch Hiệp hội Các trường đại học, cao đẳng Việt Nam cho biết, để chủ trương “Đẩy mạnh phân luồng sau trung học cơ sở; định hướng nghề nghiệp ở trung học phổ thông” tại Nghị quyết số 29 sớm trở thành hiện thực, vừa qua Hiệp hội Các trường đại học, cao đẳng Việt Nam đã kiến nghị Thủ tướng và Bộ Giáo dục và Đào tạo cần bổ sung thêm luồng trung học hướng nghiệp vào chương trình giáo dục phổ thông 2018...

● Học sinh TP Vũng Tàu tham gia chương trình tuyển sinh, hướng nghiệp sau THCS. (Ảnh minh họa: VT)

hội nhập quốc tế” do Bộ Giáo dục và Đào tạo chuẩn bị, học sinh hoàn thành chương trình giáo dục tiểu học vào trung học cơ sở đạt 94,3%, học sinh hoàn thành Chương trình giáo dục trung học cơ sở đạt 90,7% và phần lớn các tỉnh/thành đều có hơn 70% học sinh tốt nghiệp trung học cơ sở học tiếp lên trung học phổ thông, thậm chí có địa phương hơn 80%. Nhìn vào số liệu trên có thể thấy, chủ yếu học sinh đổ xô vào trung học phổ thông, tỷ lệ học sinh tốt nghiệp trung học cơ sở vào học nghề và trung cấp còn rất thấp.

Tại Dự thảo Báo cáo Tổng kết 10 năm thực hiện Nghị quyết 29 có 70 - 80% học sinh tốt nghiệp trung học cơ sở học tiếp lên trung học phổ thông. Vậy câu hỏi đặt ra là tại sao học sinh lại chọn hướng học lên trung học phổ thông mà không vào trung cấp nghề? Bởi người học đã thấy rõ, việc rẽ nhánh học sinh sau trung học cơ sở để đi vào trung cấp nghề là lối đi chưa thực tế, khi thời gian đào tạo 1 - 2 năm, chủ yếu là dạy nghề, thì sau khi tốt nghiệp, người học còn chưa đủ tuổi lao động. Chưa kể, nếu tốt nghiệp trung cấp nghề, người học cũng không thể học liên thông lên trình độ cao hơn, cho dù là trình độ cao đẳng. Vì muốn học lên cao đẳng còn cần phải có cả bằng tốt nghiệp trung học phổ thông hoặc đã học và đạt yêu cầu đủ khối lượng kiến thức văn hóa trung học phổ

thông, chưa nói tới học lên trình độ đại học. Do đó, xu hướng chung, như từ trước đến nay, sau khi tốt nghiệp trung học cơ sở, người học đều cố đi vào trung học phổ thông. Còn theo luồng trung học phổ thông, nội dung của chương trình học trước đây cũng như Chương trình giáo dục phổ thông 2018 đang triển khai, còn chưa thật sự thể hiện đúng tính chất “định hướng nghề nghiệp” như đã nêu ở phần mục tiêu của chương trình mà chỉ mang đặc trưng “phân ban hướng nghiệp”. Do đó, nếu sau khi hoàn thành chương trình trung học phổ thông mà người học (phần đông) gia nhập ngay thị trường lao động thì họ sẽ gần như “trắng” về chuyên môn kỹ thuật.

“Và hiển nhiên, khi tốt nghiệp rồi gia nhập thị trường lao động, các em cũng chỉ làm được vai trò của lao động giản đơn, ngay cả khi đi xuất khẩu lao động. Chính số lượng này làm cho tỷ lệ lao động chưa qua đào tạo tăng cao. Đây là vấn đề rất đáng lo ngại, trong khi tỷ lệ nhập học đại học, cao đẳng của Việt Nam so với các nước vẫn còn rất thấp. Chính vì chúng ta chưa làm tốt công tác phân luồng học sinh sau trung học cơ sở, để học sinh đua nhau học lên trung học phổ thông, nhưng rồi lại một số lượng lớn không theo học cao đẳng, đại học mà gia nhập ngay thị trường lao động, trở thành lao động không

có trình độ chuyên môn kỹ thuật. Như vậy là nhiệm vụ đào tạo để có cơ cấu lao động phù hợp chúng ta chưa làm được và chúng ta đang lãng phí nguồn nhân lực vốn rất tiềm năng của đất nước” - Tiến sĩ Khuyến phân tích.

Cần tháo gỡ những vướng mắc

Tiến sĩ Lê Viết Khuyến cho biết, dựa trên kinh nghiệm của nhiều quốc gia trên thế giới, trong đó có Nhật Bản và nhiều quốc gia khác thuộc khu vực Đông Á và Đông Nam Á, vừa qua Hiệp hội Các trường đại học, cao đẳng Việt Nam đã kiến nghị Thủ tướng và Bộ Giáo dục và Đào tạo bổ sung thêm luồng trung học hướng nghiệp vào chương trình giáo dục phổ thông 2018 với những ý tưởng chính như sau: *Thứ nhất*, chấp nhận vẫn có phân hệ giáo dục nghề nghiệp theo các trình độ sơ cấp, trung cấp và cao đẳng đều thuộc bậc giáo dục nghề nghiệp. *Thứ hai*, bổ sung luồng trung học hướng nghiệp vào chương trình giáo dục phổ thông 2018, thời gian đào tạo 3 năm, chấp nhận phân nội dung bắt buộc của chương trình trung học phổ thông 2018 (6 môn bắt buộc: Toán, Ngữ văn, Ngoại ngữ, Lịch sử, Giáo dục thể chất và Giáo dục quốc phòng - An ninh), do các trường trung học phổ thông thực hiện.

Thứ ba, bổ sung các môn học nghề từ chương trình trung cấp nghề (do Tổng cục Giáo dục

nghề nghiệp ban hành) vào các nội dung tự chọn của chương trình phổ thông 2018 để mở ra cơ hội cho các trường trung học phổ thông chủ động xây dựng các “tổ hợp môn học” mang “định hướng nghề nghiệp” sâu hơn, đa dạng hơn.

Thứ tư, học sinh học luồng trung học hướng nghiệp khi thi tốt nghiệp chỉ phải thi 2 môn bắt buộc (Ngữ văn, Toán). Bằng trung cấp (nghề) có thể thay cho 2 môn thi tự chọn (cũng tương tự như việc Bộ Giáo dục và Đào tạo đã cho phép học sinh được lấy Chứng chỉ bậc 3 theo Khung năng lực ngoại ngữ 6 bậc của Việt Nam để thay cho kết quả môn thi ngoại ngữ trong kỳ thi tốt nghiệp trung học phổ thông).

Thứ năm, học sinh học luồng trung học phổ thông được cấp bằng tốt nghiệp trung học phổ thông; học luồng trung học hướng nghiệp được cấp bằng trung học phổ thông hướng nghiệp (theo các nghề khác nhau). Cả hai loại bằng này đều có giá trị học vấn ngang nhau nên người học đều được quyền liên thông lên cao đẳng và đại học (theo các ngành đào tạo phù hợp) mà không cần phải học thêm bất cứ nội dung bổ sung nào cả. Riêng học sinh học luồng trung học hướng nghiệp khi tốt nghiệp được công nhận đạt chuẩn đầu ra của bậc 4 trung cấp tại Khung trình độ quốc gia Việt Nam, được quyền hành nghề phù hợp. Ngoài ra, cần phục hồi lại hệ cao đẳng chuyên nghiệp (đào tạo kỹ thuật viên) thuộc bậc giáo dục đại học để dạy trong các trường đại học định hướng ứng dụng do cho tới nay các trường cao đẳng vẫn chưa được Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội giao nhiệm vụ đào tạo loại nhân lực này. Nhà nước nên kiên quyết xóa bỏ tệ “ngăn sông, cấm chợ”: nếu các trường nghề hiện đã được quyền triển khai dạy khối kiến thức văn hóa trung học phổ thông thì các trường trung học phổ thông cũng được quyền dạy các chương trình trung cấp, nếu bảo đảm đủ điều kiện quy định; các trường đại học cũng phải được đào tạo các chương trình cao đẳng.

Theo Tiến sĩ Lê Viết Khuyến, nếu như kiến nghị này được Bộ Giáo dục và Đào tạo chấp nhận thì sẽ mở ra cơ hội vô cùng to lớn để phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống giáo dục - đào tạo, sẽ huy động được thêm hơn 2.400 trường trung học phổ thông và gần 1.000 trung tâm giáo dục - dạy nghề mới thành lập (theo chủ trương sắp xếp lại các Trung tâm giáo dục thường xuyên, Trung tâm giáo dục kỹ thuật hướng nghiệp và Trung tâm dạy nghề cấp huyện) nhằm khắc phục “lỗ hổng” về nguồn “nhân lực cơ bản” và lực lượng kỹ thuật viên trong đội ngũ lao động nước ta hiện nay. Chủ tịch Hiệp hội Các trường đại học, cao đẳng Việt Nam kỳ vọng, khi những vướng mắc được giải quyết để sớm điều chỉnh lại cơ cấu nguồn nhân lực một cách hợp lý, vì mục tiêu chung phát triển kinh tế - xã hội đất nước. UYÊN NA

CHẤM DỨT “ANH HÙNG BÀN PHÍM”!

Thay đổi văn hóa ứng xử mạng bằng pháp luật

Tạo thói quen “nghĩ bằng luật pháp” trước khi gõ phím

Sự phát triển nhanh chóng của mạng xã hội, với lượng người dùng đông đảo, đã và đang tác động sâu rộng tới hầu hết mọi khía cạnh của đời sống văn hóa, xã hội, kéo theo nhiều hệ lụy tiêu cực như lừa đảo trực tuyến, phát tán tin giả, bạo lực ngôn từ trên mạng, bắt nạt qua mạng, ... Theo báo cáo mới nhất của Bộ Thông tin và Truyền thông (TT&TT) năm 2024, tổng số lượng tài khoản người Việt Nam sử dụng mạng xã hội trong nước khoảng 110 triệu tài khoản, chủ yếu trên các nền tảng Zalo (76,5 triệu người dùng hàng tháng), Facebook (72 triệu người dùng hàng tháng), Tiktok và YouTube lần lượt là 67 và 63 triệu người dùng.

Những năm qua, Đảng và Nhà nước đã kịp thời ban hành các văn bản pháp lý nhằm quản lý và điều chỉnh hoạt động trên môi trường mạng. Điển hình là Luật An toàn thông tin mạng năm 2015 và Luật An ninh mạng 2018 tạo nền tảng pháp lý vững chắc để bảo vệ an ninh, an toàn thông tin quốc gia. Cùng với đó, Chính phủ cũng đã ban hành các nghị định, quyết định về quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ internet và thông tin trên mạng, nhằm bảo đảm hoạt động mạng diễn ra trong khuôn khổ pháp luật. Trong đó, Bộ quy tắc ứng xử trên mạng xã hội do Bộ TT&TT ban hành theo Quyết định số 847/QĐ-BTTTT ngày 17/6/2021 đóng vai trò định hướng hành vi, chuẩn mực ứng xử văn minh trên không gian mạng, góp phần xây dựng môi trường số an toàn, lành mạnh và giàu giá trị nhân văn. Các văn bản này không chỉ quy định về trách nhiệm của các cơ quan nhà nước mà còn yêu cầu các tổ chức, cá nhân tham gia mạng internet phải tuân thủ các quy định về an ninh mạng và bảo vệ thông tin cá nhân. Chế tài xử lý vi phạm cũng đã được bổ sung và hoàn thiện. Các hành vi vi phạm pháp luật trên không gian mạng được quy định rõ ràng trong Bộ luật Hình sự 2015, sửa đổi, bổ sung 2017, với mục 2 đề cập cụ thể các hành vi vi phạm pháp luật liên quan đến internet.

Một văn bản pháp luật đáng chú ý thời gian qua là Nghị định số 147/2024/NĐ-CP ngày 09/11/2024 quy định về quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ internet và thông tin trên mạng, bổ sung các quy định mới nhằm thay đổi thói quen của người sử dụng mạng xã hội. Cụ thể, Nghị định này quy định về trách nhiệm cho những tổ chức, doanh nghiệp, cá nhân nước ngoài cung cấp thông tin xuyên biên giới vào Việt Nam, có sử dụng dịch vụ cho thuê lưu trữ dữ liệu tại Việt Nam hoặc có tổng số lượt truy cập từ Việt Nam thường xuyên trong một tháng

● **Mỗi người dùng mạng xã hội cần có thói quen suy nghĩ cẩn thận trước khi gõ phím.** (Ảnh: Getty)

Từ ngày 25/12, người dùng tại Việt Nam sẽ phải xác thực tài khoản bằng số điện thoại di động hoặc định danh cá nhân để hoạt động trên mạng xã hội. Đồng thời, nhiều quy định mới cũng được ban hành nhằm thay đổi thói quen của người dùng mạng, hướng tới hình thành một xã hội số minh bạch và văn minh.

(số liệu thống kê trung bình trong thời gian 6 tháng liên tục) từ 100.000 lượt trở lên. Theo đó, đơn vị cung cấp dịch vụ sẽ phải thực hiện xác thực tài khoản của người sử dụng dịch vụ mạng xã hội bằng số điện thoại di động tại Việt Nam. Chỉ trong trường hợp người sử dụng xác nhận không có số điện thoại di động tại Việt Nam, đơn vị cung cấp dịch vụ mạng xã hội sẽ phải thực hiện xác thực tài khoản bằng số định danh cá nhân theo quy định của pháp luật về định danh và xác thực điện tử. Như vậy, người dùng mạng xã hội đã được xác thực chính danh người dùng mới được đăng tải thông tin (viết bài, bình luận, livestream) và chia sẻ thông tin trên mạng xã hội. Quy định này hạn chế tình trạng người dùng ẩn danh để lừa đảo thông tin giả, xấu, độc.

Bên cạnh đó, tổ chức, doanh nghiệp, cá nhân nước ngoài cung cấp dịch vụ mạng xã hội phải có trách nhiệm phân loại và hiển thị cảnh báo các nội dung không phù hợp với trẻ em, triển khai giải pháp bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng

● **Pháp luật hiện hành quy định chính danh sử dụng mạng xã hội.** (Ảnh: Bộ TT&TT)

theo quy định của pháp luật về bảo vệ trẻ em. Nghị định 147/2024/NĐ-CP chính thức có hiệu lực thi hành từ ngày 25/12/2024. Trong vòng 90 ngày kể từ thời điểm nghị định có hiệu lực, tổ chức, doanh nghiệp, cá nhân nước ngoài cung cấp thông tin xuyên biên giới vào Việt Nam và tổ chức, doanh nghiệp cung cấp dịch vụ mạng xã hội trong nước phải thực hiện xác thực những tài khoản đang hoạt động của người sử dụng dịch vụ mạng xã hội.

Việc hoàn thiện hệ thống pháp lý về an ninh mạng không chỉ dừng lại ở khía cạnh tạo ra hành lang pháp lý rõ ràng, mà còn đi đôi với việc tăng cường quản lý nhà nước về không gian mạng. Các cơ quan chức năng và cơ quan thực thi pháp luật cũng liên tục cập nhật và điều chỉnh các quy định để đối phó với những thách thức mới phát sinh từ sự phát triển nhanh chóng của công nghệ thông tin và không gian mạng.

Minh chứng là trong năm vừa qua, Bộ TT&TT và Sở TT&TT các địa phương đã kiểm tra, rà soát, chấn chỉnh

236 trang thông tin điện tử, trang thông tin điện tử tổng hợp, mạng xã hội, tài khoản mạng xã hội; trong đó, xử phạt 46 trường hợp với tổng số tiền phạt là hơn 1 tỷ đồng. Bộ TT&TT tiếp tục duy trì việc đấu tranh, yêu cầu các nền tảng phải ngăn chặn, gỡ bỏ thông tin vi phạm pháp luật Việt Nam. Kết quả là Facebook đã chặn, gỡ 8.981 nội dung chống phá Đảng, Nhà nước, vi phạm pháp luật Việt Nam (tỷ lệ 94%); Google đã chặn, gỡ 6.043 nội dung vi phạm trên YouTube (tỷ lệ 91%); TikTok chặn, gỡ 971 nội dung vi phạm, (tỷ lệ 93%). Trung tâm Xử lý tin giả, thông tin xấu, độc của Bộ TT&TT đã kết nối với các Trung tâm Xử lý tin giả, tin xấu, độc tại địa phương để hình thành mạng lưới xử lý tin giả quốc gia (20 tỉnh, thành phố). Nhờ vậy, các địa phương đã chủ động xác minh và xử lý ngay được vi phạm tại địa bàn. Hoạt động quản lý quảng cáo xuyên biên giới đã đi vào nề nếp, các doanh nghiệp cung cấp dịch vụ lớn đều ý thức, nhận thức phải tuân thủ quy định về quảng cáo.

Trách nhiệm công dân số, xây dựng văn hóa số

Pháp luật là công cụ định hướng quan trọng, đặt nền tảng cho hành vi và hoạt động trên không gian mạng, nhưng chính ý thức tự giác và văn hóa ứng xử của mỗi cá nhân mới thực sự tạo nên một văn hóa số bền vững và xã hội số văn minh. Ý thức tự giác thể hiện qua việc tuân thủ các quy định pháp luật, biết chọn lọc thông tin, hành xử có trách nhiệm và tôn trọng quyền lợi của người khác. Văn hóa ứng xử trên không gian mạng không chỉ dừng ở việc tránh các hành vi tiêu cực như lan truyền tin giả, xúc phạm cá nhân, mà còn bao gồm việc xây dựng môi trường tương tác tích cực, chia sẻ nội dung có giá trị và bảo vệ các giá trị nhân văn. Khi mỗi người tự giác hành động đúng đắn và duy trì lối ứng xử văn minh, không gian số không chỉ trở nên an toàn mà còn trở thành nơi thúc đẩy sáng tạo, học hỏi và gắn kết cộng đồng. Chính sự kết hợp giữa pháp luật định hướng và ý thức cá nhân tự giác sẽ là chìa khóa để xây dựng một xã hội số phát triển, văn minh, giàu bản sắc.

Minh chứng là Đà Nẵng - địa phương đầu tiên trong cả nước ban hành khung năng lực công dân số, đánh dấu một bước tiến quan trọng trong chiến lược phát triển thành phố thông minh. Theo khung năng lực này, có 9 thành tố tạo nên công dân số là khả năng truy cập vào những nguồn dữ liệu số, có thể tương tác trong không gian số, kỹ năng số cơ bản, mua bán sản phẩm trên internet, chuẩn mực đạo đức trong không gian số, nghĩa vụ và trách nhiệm ở không gian số, xác thực - định danh, thông tin cá nhân và quyền riêng tư trong không gian số. Đây là một trong những nội dung nhằm tiếp tục cụ thể hóa Nghị quyết của Ban Chấp hành Đảng bộ thành phố về chuyển đổi số đến năm 2025, định hướng đến năm 2030. Đây cũng là tấm gương về nỗ lực nâng cao nhận thức và kỹ năng số cho người dân, đồng thời thúc đẩy quá trình chuyển đổi toàn diện của thành phố trong kỷ nguyên công nghệ số.

Không thể phủ nhận, một xã hội số văn minh và giàu bản sắc được cấu thành bởi những công dân số có trách nhiệm. Theo đó, một trong những giải pháp quan trọng để xây dựng một xã hội số văn minh là nâng cao ý thức pháp luật của người dùng mạng xã hội. Hiểu biết pháp luật và quy tắc tham gia không gian mạng cần được nâng cao trong mọi môi trường như gia đình, nhà trường, xã hội và trên các kênh truyền thông số; đặc biệt cần đẩy mạnh công tác giáo dục truyền thống, định hướng giá trị sống tích cực, bồi dưỡng phẩm chất đạo đức và trách nhiệm công dân cho thế hệ trẻ.

ĐỖ TRANG

CHẤM DỨT “ANH HÙNG BÀN PHÍM”!

VIỆT NAM BƯỚC VÀO THỜI ĐẠI 5G VÀ IOT:

Làm gì trước thách thức an ninh mạng?

● Thời đại 5G và IoT đang mở ra một kỷ nguyên mới nhưng cũng tạo ra những thách thức nghiêm trọng về an ninh mạng. (Ảnh minh họa: AI)

Thời đại 5G và Internet vạn vật (IoT) đang mở ra một kỷ nguyên mới, hứa hẹn những bước tiến vượt bậc trong công nghệ và cuộc sống. Tuy nhiên, cùng với cơ hội, 5G và IoT cũng là “con dao hai lưỡi” khi tạo ra những thách thức nghiêm trọng về an ninh mạng.

Thách thức nghiêm trọng về an ninh mạng

Cùng với tốc độ truyền tải và khả năng kết nối vượt trội, mạng 5G và hệ thống IoT không chỉ kết nối con người mà còn kết nối các thiết bị thông minh. Tuy nhiên, điều này cũng tạo ra các lỗ hổng nghiêm trọng, cho phép những hành vi phạm tội “ẩn mình” phát triển mạnh mẽ hơn, trong đó có những hành vi phổ biến như tội phạm dữ liệu, tấn công mạng, tội phạm lừa đảo, các hành vi tung tin giả, bạo lực mạng...

Tội phạm trên không gian mạng ngày càng sử dụng các phương thức tinh vi như giả mạo danh tính, đánh cắp thông tin cá nhân, hoặc thực hiện các vụ tấn công nhằm vào hệ thống IoT của doanh nghiệp và các cơ quan nhà nước. Gần đây, một số cơ sở sản xuất tại Việt Nam đã bị tấn công mạng, gây thiệt hại hàng chục tỷ đồng chỉ trong vài giờ, nhiều cơ quan đã bị tấn công dữ liệu làm tê liệt hệ thống. Những thiết bị IoT bị xâm nhập có thể trở thành “cửa sau” để hacker kiểm soát dữ liệu quan trọng, từ đó làm gián đoạn toàn bộ hệ thống.

Theo thống kê, trong năm qua, hệ thống giám sát an ninh mạng đã ghi nhận hơn 3 triệu cuộc tấn công từ chối dịch vụ (DDoS), nhắm vào các tổ chức và hệ thống quan trọng trên cả nước. Theo thống kê, có 156 tổ chức và 306 website thuộc các tổ chức chính phủ bị ảnh hưởng, trong đó các chiến dịch phishing đã gây tác động lớn đến ngành ngân hàng với hơn 26.000 người dùng bị ảnh hưởng. Các số liệu này phản ánh mức độ nguy hiểm và sự phức tạp ngày càng gia tăng của các mối đe dọa mạng.

Tội phạm về xâm nhập, đánh cắp dữ liệu cũng đang là một “vấn nạn” làm đau đầu người dân, doanh nghiệp lẫn cơ quan chức năng. Chỉ tính riêng trong năm 2023, Bộ Công an đã phát hiện, điều tra, xác minh 16 vụ việc liên quan đến rao bán thông tin, bí mật nhà nước và dữ liệu nội bộ trên không gian mạng. Theo số liệu báo cáo của TANDTC từ năm 2018 đến năm 2023 các tội phạm trong lĩnh vực công nghệ thông tin, mạng viễn thông chủ yếu bị xét xử chủ yếu là các tội phạm liên quan đến bảo vệ dữ liệu cá nhân.

● Tội phạm lừa đảo bằng công nghệ cao là một “mặt trái” của kỷ nguyên số. (Ảnh: MH)

Tội phạm lừa đảo bằng công nghệ cao cũng là một “mặt trái” của kỷ nguyên số. Thời gian qua, lừa đảo công nghệ cao hoành hành gây biết bao mất mát, tổn thất cả về kinh tế lẫn tinh thần cho nạn nhân mà chưa thể dứt điểm. Trong cuộc chuyện trò tại buổi tọa đàm “An toàn thông tin trong kỷ nguyên số”, do Báo Pháp luật Việt Nam tổ chức tại TP HCM cuối tháng 11 vừa qua, Thượng tá Lê Minh Hải - Phó Trưởng phòng An ninh mạng và Phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao Công an TP HCM đã đưa ra những thực tế đáng giật mình về tình hình tội phạm sử dụng công nghệ cao thời gian qua. Số liệu được ông Hải đưa ra cho thấy, trong năm 2023, Phòng An ninh mạng đã phối hợp với phòng nghiệp vụ công an các đơn vị trên địa bàn TP Hồ Chí Minh, ghi nhận 1.488 vụ việc, 174 đối tượng và đã tiến hành khởi tố 363 vụ với 51 bị can có liên quan đến tội phạm sử dụng công nghệ cao, trong đó chiếm tỉ trọng lớn nhất là lừa đảo, chiếm đoạt tài sản với 1.438 vụ. Về âm mưu, phương thức, thủ đoạn của các đối tượng thường sử dụng công nghệ cao để tấn công, chiếm đoạt, uy hiếp, đe dọa nạn nhân thông qua môi trường mạng mà chủ yếu là liên quan đến các loại tội phạm xâm hại, lừa đảo, tống tiền, làm nhục và các hành vi khác có tính chất xâm hại tinh dục và các loại tội phạm khác có liên quan trên không gian mạng. Đối với loại tội phạm xâm hại tài sản, các đối tượng chủ yếu đe dọa nạn nhân thông qua hình thức mạo danh lực lượng thực thi pháp luật. Tội phạm trên mạng còn sử dụng các hoạt động thao túng tâm lý làm nạn nhân lo sợ, “sập bẫy” lừa đảo. Ngoài ra còn có các hành vi đe dọa, tống tiền bằng các thủ đoạn khủng bố tinh thần, cắt ghép hình ảnh nhạy cảm...

Chưa đến mức độ phạm tội nghiêm trọng, nhưng một hệ quả khác của thời đại 5G, gây nhiều hệ lụy cho xã hội không thể không kể đến vấn nạn tin giả và thực trạng bạo lực mạng đến từ các “anh hùng bàn phím”.

Tin giả chính là “virus số” có sức phá hoại mạnh mẽ trên mạng. Với tốc độ truyền tải nhanh chóng của 5G, tin giả có thể lan truyền chỉ trong vài giây, gây hoang mang dư luận và làm xáo trộn xã hội. Thời gian qua, hàng loạt những tin giả liên quan đến các loại dịch bệnh, thiên tai, thậm chí những thông tin thất thiệt về chính sách của Đảng, Nhà nước được lan truyền vô căn cứ. Điều này không chỉ ảnh hưởng đến an ninh xã hội, tác hại cho cộng đồng mà còn làm suy giảm lòng tin vào các cơ quan chức năng và doanh nghiệp.

Cạnh đó, mạng xã hội cùng với lợi thế ẩn danh đã tạo điều kiện để hiện tượng “anh hùng bàn phím” và bạo lực mạng phát triển. Những lời chỉ trích vô cớ, xúc phạm cá nhân hoặc tổ chức không chỉ làm tổn thương tâm lý nạn nhân mà còn ảnh hưởng nghiêm trọng đến danh tiếng của các cá nhân, doanh nghiệp. Nhiều trường hợp dẫn đến tổn thất không thể phục hồi về danh dự, tinh thần, sức khỏe và tài chính...

Xây dựng không gian mạng an toàn khi bước vào kỷ nguyên số

Theo các chuyên gia, để đảm bảo không gian mạng an toàn khi bước vào thời đại 5G và IoT, cần có những giải pháp đồng bộ và mạnh mẽ hơn. Mà điều quan trọng hàng đầu cần thực hiện là hoàn thiện khung pháp lý và chính sách quản lý. Chúng ta cần xây dựng và thực thi chặt chẽ các quy định pháp luật về an ninh mạng. Các hành vi phát tán tin giả, lừa đảo trực tuyến, hoặc tấn công mạng phải bị xử lý nghiêm minh với các mức phạt đủ sức răn đe. Cùng với đó là các chiến dịch đẩy mạnh giáo dục, nâng cao ý thức cộng đồng về kỹ năng nhận biết tin giả và xây dựng thói quen ứng xử văn minh trên mạng.

Cạnh đó, các chuyên gia đưa ra lời khuyên tận dụng sự phát triển của Trí tuệ nhân tạo (AI) và máy học (Machine Learning), áp dụng để phát hiện tin giả, lọc nội dung xấu và phát hiện các hành vi vi phạm. Đồng thời, các hệ thống IoT cần được nâng cấp bảo mật để giảm thiểu nguy cơ bị tấn công.

Hợp tác quốc tế cũng là yếu tố quan trọng trong bối cảnh các mối đe dọa an ninh mạng thường xuyên vượt biên giới. Việt Nam cần tham gia vào các hiệp ước quốc tế, hợp tác chia sẻ thông tin với các quốc gia khác để nâng cao năng lực ứng phó.

Mặc dù đạt được nhiều tiến bộ, các thách thức liên quan đến an ninh mạng vẫn còn tồn tại, đặc biệt là các cuộc tấn công có tổ chức từ các nhóm “tin tặc” chuyên nghiệp. Do đó, việc nâng cao nhận thức cộng đồng, đẩy mạnh hợp tác quốc tế và phát triển các sản phẩm công nghệ “Make in Vietnam” tiếp tục là những ưu tiên quan trọng. Những nỗ lực này không chỉ giúp tăng cường năng lực ứng phó mà còn thúc đẩy sự phát triển của ngành an ninh mạng Việt Nam trong bối cảnh toàn cầu hóa và Cách mạng công nghiệp 4.0.

Có thể khẳng định, thời đại 5G và IoT là xu thế tất yếu, nhưng để khai thác triệt để những lợi ích của nó, cần có hành động quyết liệt để ngăn chặn các mối đe dọa an ninh mạng. Sự phát triển của công nghệ không chỉ đo bằng tốc độ mà còn bằng khả năng đảm bảo an toàn và quyền lợi cho mọi người dùng. Việt Nam hoàn toàn có thể biến thách thức thành cơ hội nếu có những giải pháp đồng bộ và những bước đi đúng đắn. **NGỌC MAI**

Chia sẻ kinh nghiệm tại Tọa đàm “An toàn thông tin trong kỷ nguyên số”, do Báo Pháp luật Việt Nam tổ chức, GS. TS Võ Xuân Vinh - Viện trưởng Viện Nghiên cứu Kinh doanh - UEH cho biết, để ứng phó với thực trạng tấn công mạng, Việt Nam đã xây dựng và triển khai nhiều giải pháp chiến lược nhằm tăng cường an toàn thông tin. Một trong những sáng kiến quan trọng là Hệ thống đánh giá, kiểm định an toàn thông tin theo tiêu chuẩn quốc tế, được phát triển bởi Cục An toàn thông tin. Dự án này được thiết kế để kiểm định 300 - 500 phiên bản sản phẩm an toàn thông tin trong giai đoạn 2021 - 2025, góp phần tối ưu hóa thời gian đánh giá và giảm chi phí cho các doanh nghiệp nội địa. Nhờ đó, năng lực kiểm soát và bảo vệ an toàn thông tin tại Việt Nam đã được cải thiện đáng kể. Bên cạnh đó, hệ sinh thái các sản phẩm an toàn an ninh mạng nội địa đã đạt được nhiều thành tựu. Hiện tại, Việt Nam đã làm chủ 90% các sản phẩm an toàn an ninh mạng phục vụ các cơ quan Đảng và Nhà nước. Đây không chỉ là dấu mốc quan trọng trong việc khẳng định năng lực công nghệ mà còn thể hiện quyết tâm của Việt Nam trong việc bảo vệ chủ quyền mạng và xây dựng một không gian mạng an toàn, bền vững.

CHẤM DỨT “ANH HÙNG BÀN PHÍM”!

KOL, Influencer truyền cảm hứng tích cực trên mạng xã hội

● KOL Châu Bùi mang thông điệp bảo vệ môi trường đến gần hơn với giới trẻ. (Ảnh trong bài: NVCC)

Một số người nổi tiếng, KOL, Influencer đã có trách nhiệm trong việc lan tỏa văn hóa giao tiếp văn minh trên mạng xã hội. Với tầm ảnh hưởng lớn, họ truyền cảm hứng tích cực tới mọi người, đặc biệt là giới trẻ.

Quảng bá văn hóa, hình ảnh đất nước Việt Nam

Influencer hay còn gọi là “Người có sức ảnh hưởng” tạo dựng sự ảnh hưởng thông qua mạng xã hội và sự sáng tạo của họ. KOL (Key Opinion Leader) tạm dịch là người tư vấn quan điểm chính. Khác với những ngành nghề kinh doanh khác, KOL, Influencer kinh doanh bằng việc sáng tạo nội dung và sức ảnh hưởng mà họ tạo ra, đặc biệt là trên các nền tảng mạng xã hội như: Facebook, TikTok, Instagram... Họ có thể phủ sóng rất nhiều lĩnh vực, từ ca sĩ, diễn viên đến bác sĩ, đầu bếp... Bằng những kiến thức và chia sẻ sự sáng tạo của mình, các KOL, Influencer nhận được sự yêu thích và lòng tin của nhiều người. Ở Việt Nam xuất hiện các KOL, Influencer với hàng trăm nghìn, hàng triệu lượt theo dõi với sức ảnh hưởng của mình để quảng bá thương hiệu, sản phẩm, dịch vụ, hoặc góp phần lan tỏa văn hóa giao tiếp văn minh trên mạng xã hội hoặc tác động tích cực các vấn đề xã hội.

Một số nhân vật được các bạn trẻ coi là “Thần tượng mạng” có sức hút lớn tại Việt Nam như: Đen Vâu, Sơn Tùng M-TP, Quang Linh Vlog, Ninh TiTo, Khoai Lang Thang, Trần Thúy An, Giang Oi...

Rất nhiều hoạt động của các KOLS, Influencer trên mạng xã hội làm cho giới trẻ thêm tự hào về văn hóa, đất nước và con

● Quang Linh nhận nhủ các bạn trẻ khi còn trẻ nên làm những việc gì mình cảm thấy tốt, lan tỏa được đến nhiều người.

● Khoai Lang Thang lan tỏa văn hóa Việt.

người Việt Nam khi họ tích cực lan tỏa những điều tích cực đến với cộng đồng, quảng bá văn hóa, hình ảnh đất nước và con người Việt Nam đến với bạn bè quốc tế.

Anh Phạm Quang Linh, sinh năm 1997, quê ở Nghệ An, kiêu bào Angola nổi tiếng trên mạng xã hội với những video hàng triệu view về cuộc sống ở châu Phi. Năm 2016, Quang Linh từ Nghệ An đến Luanda - Thủ đô của Angola làm thợ xây ngay khi vừa tốt nghiệp phổ thông. Nhờ sự giúp đỡ của mọi người xung quanh, anh dần vượt qua những khác biệt về văn hóa, làm quen với vùng đất mới và dần ổn định công việc. Quang Linh rất đồng cảm với người dân nơi đây. Anh quyết định ghi lại những khoảnh khắc chân thực về đời sống hằng ngày của người dân nơi đây rồi chia sẻ với mọi người. Những video này được bạn bè thích thú, chia sẻ, đây cũng chính là bước đệm để Linh bén duyên với công việc làm YouTuber vào năm 2019. Quang Linh Vlogs càng đẩy lên niềm tự hào của khán giả khi kể câu chuyện người Việt từ té không ngại lăn xả giúp đỡ người nông dân có hoàn cảnh khó khăn ở Angola. Ấn tượng tích cực, không scandal, gắn với hình tượng chàng trai Việt giản dị, chăm chỉ... là những lý do khiến Quang Linh ghi điểm gần như tuyệt đối trong mắt người hâm mộ. Hiện kênh youtube “Quang Linh Vlogs - Cuộc sống ở Châu Phi” của anh đã cán mốc 4 triệu người đăng ký. Rất nhiều

video của anh đạt trên triệu view. Chàng trai 9x mong muốn quảng bá hình ảnh Việt Nam, lan tỏa với thế giới; xây dựng khối đại đoàn kết dân tộc từ bên ngoài đất nước; đồng thời, từ việc làm của mình có thể làm động lực cho chính những bạn trẻ trong nước.

Những video clip của Quang Linh và nhóm thực hiện và chia sẻ không chỉ là những hình ảnh sống động, ý nghĩa về cuộc sống ở châu Phi, mà còn chứa đựng những câu chuyện nhân văn sâu sắc, tạo niềm tin và cảm xúc cho người xem, góp phần mang tới hình ảnh tươi đẹp, thân thiện của đất nước, con người Việt Nam ở châu Phi. Cùng với các hoạt động thiện nguyện, Quang Linh và nhóm đã nỗ lực quảng bá, lan tỏa văn hóa Việt Nam bằng nhiều hình thức đa dạng, phong phú, tạo nhịp cầu hữu nghị kết nối nhân dân hai nước Việt Nam - Angola. Việc làm ý nghĩa này của Linh và nhóm cũng truyền cảm hứng cho các bạn thanh niên trong nước cũng như ở nước ngoài. Quang Linh vinh dự được trao tặng Bằng khen “Thanh niên tiêu biểu tỉnh Nghệ An”. Quang Linh Vlog cùng team châu Phi đã xuất sắc được Nhà nước trao giải Ba hạng mục “Sáng kiến, sản phẩm có giá trị thông tin đối ngoại”, với tác phẩm Việt Nam thu nhỏ giữa trời nắng gió châu Phi. Đây là tác phẩm do Quang Linh cùng team châu Phi thực hiện. Quang Linh nhận nhủ các bạn trẻ khi còn trẻ nên làm những việc gì mình cảm thấy tốt, lan tỏa được đến nhiều người.

Đen Vâu (tên thật Nguyễn Đức Cường), là một rapper nổi tiếng, sinh năm 1989 tại Quảng Ninh. Bắt đầu từ hoàn cảnh khó khăn, anh thể hiện sự chân chất, tình cảm thông qua những bài hát đậm đà cuộc sống. Với hàng triệu lượt theo dõi trên các nền tảng truyền thông xã hội, Đen Vâu đã trở thành một biểu tượng âm nhạc trẻ. Với tầm ảnh hưởng lớn trong giới trẻ, anh còn lan tỏa giá trị nhân văn qua các hoạt động từ thiện. Sự sáng tạo của KOL Đen Vâu với ước muốn mang lại ý nghĩa tích cực và lan tỏa giá trị thiết thực cho cộng đồng. Qua âm nhạc, anh truyền cảm hứng sống tích cực, theo đuổi ước mơ cho giới trẻ.

Khoai Lang Thang (tên thật Đinh Võ Hoài Phương) sinh năm 1991 tại Bến Tre là một KOL du lịch đầy tình cảm và sáng tạo, thu hút sự quan tâm với nụ cười hiền lành và phong cách gần gũi. Phương từng là sinh viên Kỹ thuật, dần thân vào việc làm travel blogger với nhiều thành công đáng chú ý. Khoai Lang Thang không chỉ là một KOL du lịch nổi tiếng mà còn là một KOL ẩm thực đầy tài năng. Với đam mê không ngừng với ẩm thực Việt Nam, anh đã tạo ra nhiều nội dung hấp dẫn và sâu sắc về ẩm thực địa phương. Anh không chỉ đưa khán giả đến những quán ăn nổi tiếng mà còn tìm kiếm và trải nghiệm những món ăn độc đáo và phong phú từ các vùng miền khác nhau của Việt Nam.

Khoai Lang Thang không chỉ giới thiệu về các món ăn mà còn chia sẻ về cả quá trình làm món, lịch sử và cả những câu chuyện thú vị xung quanh mỗi món ăn. Anh tận tâm tìm hiểu về văn hóa ẩm thực cũng như sự đa dạng của các món ăn tại từng địa phương khác nhau. Đồng thời, anh cũng thường xuyên tương tác với người dân địa phương và các đầu bếp để hiểu rõ hơn về bí quyết và cảm nhận chân thành về từng món ăn. Kênh của anh thu hút hàng triệu lượt xem mang đến những trải nghiệm độc đáo về ẩm thực, văn hóa và cuộc sống tại các vùng miền Việt Nam. Những chiến dịch từ thiện của anh, như xây sân chơi cho trẻ em nghèo thông qua những chiến dịch kêu gọi hành động và đóng góp tích cực cho cộng đồng gây ấn tượng mạnh mẽ.

Lan tỏa “lối sống xanh”, tránh xa “anh hùng bàn phím”

Bên cạnh việc chia sẻ những kiến thức và thông tin bổ ích, KOLS, Influencer còn góp phần lan tỏa lối sống tích cực đến các bạn trẻ như “lối sống xanh” để bảo vệ môi trường hay “ăn sạch, sống sạch” để chăm sóc sức khỏe và vóc dáng.

Một số KOL, Influencer đã tạo môi trường tích cực, văn minh giúp giảm thiểu tranh cãi, xúc phạm, hay bắt nạt trên mạng. Giới trẻ thường học hỏi từ người nổi tiếng; hành động và lời nói của họ ảnh hưởng trực tiếp đến tư duy của người theo dõi, vì vậy, họ phải gương mẫu cho giới trẻ. Họ luôn khuyến khích sự tôn trọng, giao tiếp văn minh giúp mọi người lắng nghe ý kiến khác biệt và xây dựng sự đoàn kết.

Kết hợp nhịp nhàng và sáng tạo giữa thời trang và âm nhạc, chiến dịch “No, thanks!” cùng đại sứ “xanh” KOL Châu Bùi đã mang thông điệp bảo vệ môi trường đến gần hơn với giới trẻ, kêu gọi mỗi cá nhân thực hành lối sống “No, Thanks!”, thay đổi thói quen tiêu dùng hướng đến một hành tinh không rác thải nhựa.

Vừa qua tại Hà Nội, 50 nghệ sĩ, KOL đã cùng chia sẻ, kêu gọi cộng đồng cùng chung tay xóa bỏ bạo lực đối với phụ nữ và trẻ em tại sự kiện “The orange team 2024” do Cơ quan Liên hợp quốc về bình đẳng giới và trao quyền cho phụ nữ Việt Nam tổ chức. Sự chung tay của các nghệ sĩ, KOLS hứa hẹn sẽ có thêm thật nhiều “cánh tay nối dài” để truyền đi thông điệp “Nói không với bạo lực với phụ nữ và trẻ em” từ đó hướng tới thay đổi hành vi cá nhân nhằm ngăn chặn bạo lực đối với phụ nữ và trẻ em, tại mọi gia đình, nhà trường, nơi làm việc, nơi cộng đồng và cả môi trường trực tuyến.

Một số người nổi tiếng, KOL, Influencer đã góp phần tăng cường những ảnh hưởng tích cực và giảm thiểu những ảnh hưởng tiêu cực giúp định hướng ngày càng tốt hơn nhận thức và hành vi của giới trẻ hướng đến những giá trị đúng đắn, tốt đẹp. **BẢO CHÂU**

CHẤM DỨT “ANH HÙNG BÀN PHÍM”!

Phán xét “ảo”, hệ lụy thật

Vào mùa sầu riêng năm nay ở Việt Nam, một nhân hàng đã thuê những người làm sáng tạo nội dung nổi tiếng trên mạng xã hội livestream (phát sóng trực tiếp trên các nền tảng mạng xã hội) bán hàng. Trong phiên livestream, đại diện nhân hàng được biết đến với biệt danh O.H.S.R (sinh năm 1988) đã có những lời nói “kém duyên” với một Vlogger nổi tiếng mang tên Q.L ngay trên phiên phát sóng trực tiếp.

Mặc dù vậy, nhưng phiên livestream kết thúc với cả nghìn người “chốt đơn” thành công. Tuy nhiên, sau phiên live khoảng một ngày, cộng đồng người hâm mộ Vlogger Q.L đã lên tiếng bức xúc với những phát ngôn của đại diện nhân hàng. Một lần sóng phần nổi lên tiếng chỉ trích O.H.S.R, kêu gọi “tẩy chay” không mua sầu riêng của nhân hàng. O.H.S.R đã lên tiếng xin lỗi và cho biết đây chỉ là lời nói đùa để tăng tương tác. Chính Vlogger Q.L đã đăng bài trên trang cá nhân mong muốn khách hàng đừng hủy đơn, tuy nhiên, dư luận mạng vẫn không tha thứ cho hành động này của đại diện nhân hàng.

Nhân hàng đã đưa ra thông kê doanh số sau phiên livestream, có đến hơn 95% tổng số 18 tấn sầu riêng trong đợt đầu tiên đã được giao nhận thành công, 3% đang giao và dưới 2% hoàn trả. Nghĩa là nhiều khách hàng hủy đơn, tổng cộng gần 360kg sầu riêng đã hoàn trả, còn khoảng 540kg đang trong trạng thái giao hàng.

Không chỉ nhà cung ứng này, nhiều shop bán sầu riêng khác trên các nền tảng mạng xã hội khác cũng bị ảnh hưởng. Họ phải liên tục đính chính trong các phiên livestream rằng mình không liên quan đến O.H.S.R để tránh làn sóng “tẩy chay”.

Câu chuyện khác thuộc về Hoa hậu Y.N khi đăng quang ngôi vị Miss World Việt Nam 2023, cũng đã chịu nhiều “búa rìu” của dư luận. Ban đầu, khi mới đăng quang, cô được nhận xét là có hình thể đẹp, gương mặt khả ái và ít ý kiến tiêu cực. Nhưng, sau một vài phát ngôn gây sốc, cô trở thành tâm điểm của sự chú ý. Dư luận trên mạng xã hội nảy ra nhiều cuộc chiến gay gắt. Cuộc sống riêng tư, học vấn, gia đình, bạn bè của nàng hậu cũng bị cư dân mạng tìm hiểu, buông lời lẽ chỉ trích.

Chỉ trong một thời gian ngắn sau khi đăng quang, trên Facebook đã có hàng loạt những nhóm antifan, yêu cầu “tẩy chay” Y.N. Nhóm đông nhất lên đến hơn 600 nghìn thành viên. Mọi chương trình, khung hình cô xuất hiện đều bị cộng đồng mạng buông lời lẽ cay nghiệt.

Lúc bấy giờ, rất nhiều cá nhân, tổ chức từng sử dụng hình ảnh của cô đều bị chỉ trích, tấn công bởi cộng đồng mạng. Trang cá nhân của người đứng đầu đơn vị tổ chức cuộc thi bị nhiều người tràn vào thả phần mộ, yêu cầu tước vương miện hoa hậu. Sau lần đi từ thiện tại bệnh viện tư gây xôn xao, các nhà tài trợ

● Cộng đồng mạng có thể dễ dàng “tẩy chay”, cô lập một nhân hàng, một gia đình, một công ty,...

(Ảnh minh họa - Nguồn: Tạp chí Doanh nghiệp và Tiếp thị)

● Xây dựng lối sống đẹp sử dụng mạng xã hội. (Ảnh dự án The Up Project - Nguồn: NVCC)

Sự bùng nổ của mạng xã hội đã mở ra kỷ nguyên thông tin mới, mang đến nhiều cơ hội chia sẻ thông tin nhanh chóng và đa chiều. Tuy nhiên, bên cạnh những tiện lợi đến do mạng Internet đem lại, vẫn còn đó những “phiên tòa” vô cùng khắc nghiệt mang tên “dư luận mạng”.

của Miss World Việt Nam cũng “đóng băng” vì sợ thương hiệu bị ảnh hưởng. Những người bị tấn công tiếp theo là gia đình của Y.N. Theo chia sẻ của bố Hoa hậu Y.N, ông nhận được nhiều tin nhắn tấn công, chỉ trích từ một bộ phận khán giả quá khích. Mọi chuyện dần dịu đi, khi Hoa hậu Y.N tránh khỏi giới truyền thông, đi du học trau dồi vốn kiến thức, kỹ năng...

Thực tế, Việt Nam là quốc gia đứng thứ 16 trên thế giới về tỷ lệ người dân sử dụng Internet. Hiện ở Việt Nam có khoảng hơn 70 triệu tài khoản mạng xã hội, trong đó 1/3 người dùng là ở độ tuổi thanh, thiếu niên.

Mạng xã hội là nơi để mỗi cá nhân có quyền riêng tư bày tỏ quan điểm, suy nghĩ của bản thân. Việc yêu ghét, đồng tình, phản bác trên không gian mạng tương đối tự do, thoải mái. Vì vậy, mạng xã hội đã trở thành một “phiên tòa” lạnh lùng, phán xét rất nhiều người khác nhau.

● Có một “phiên tòa” vô cùng hà khắc mang tên dư luận mạng.

(Ảnh minh họa - Nguồn: Pharmacy)

Xây dựng lối sống đẹp khi sử dụng mạng xã hội

Theo thống kê của Google cho thấy, hiện 97% người dùng Việt Nam tìm kiếm thông tin qua các thiết bị cầm tay như điện thoại thông minh, máy tính bảng. Bên cạnh đó, hàng loạt các nghề “hot” được ra đời trên nền tảng số, mạng xã hội như KOL, gamer, streamer (những người có tầm ảnh hưởng trên mạng xã hội, được nhiều người biết đến)...

Mạng xã hội cho thấy sự “chuyên động” rất khác của giới trẻ Việt trong thời đại số hóa. Nhiều hoạt động “tẩy chay” của giới trẻ trên mạng xã hội đã gây không ít “sóng gió” cho các nhãn hàng và buộc các nhãn hàng này phải lên tiếng công khai xin lỗi. Bên cạnh những hành động tích cực như phê phán những điều xấu, phản quy tắc, đạo đức sống, còn đó rất nhiều tài khoản ẩn danh cư xử thiếu văn minh, gây chia bè, kết

phái ảnh hưởng đến những người dùng mạng xã hội khác.

Việc xây dựng một lối sống đẹp, văn minh khi sử dụng mạng xã hội là rất cần thiết, đặc biệt đối với thế hệ thanh, thiếu niên hiện nay. Đầu tiên, cần giáo dục sử dụng mạng Internet an toàn, văn minh, lịch sự ngay trong các trường học. Lấy ví dụ, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (ĐHQG TP HCM) đã từng có cuộc trao đổi với Trung tá, TS. Lê Hoàng Việt Lâm - Giảng viên khoa Lý luận chính trị, Trường Đại học An ninh Nhân dân hướng dẫn sinh viên sử dụng mạng xã hội an toàn.

Các em được hướng dẫn cách nhận biết hành vi sai lệch trên mạng xã hội, để có biện pháp phòng tránh. Ngoài ra, Trung tá chia sẻ kinh nghiệm xử lý khi trở thành nạn nhân của bạo lực mạng, cách ổn định tâm lý, thoát ra khỏi “vòng xoáy tẩy chay”, cô lập trên không gian ảo. Cuối cùng, đó là tự nâng cao ý thức bản thân mỗi người khi tham gia vào “thế giới ảo”.

Mới gần đây nhất, The Up Project, một dự án phi lợi nhuận được thành lập của các em học sinh đến từ nhiều trường THPT chuyên trên địa bàn thành phố Hà Nội đã có sự kiện “Góp Chữ”. Sự kiện hướng đến việc hỗ trợ các em nhỏ ở một số trường tiểu học có cơ hội học hỏi, phát triển bản thân và tích lũy những kỹ năng cần thiết cho tương lai, đồng thời nâng cao nhận thức về an toàn trên không gian mạng, để các em sử dụng Internet hiệu quả và an toàn hơn. Sự kiện bắt đầu vào cuối tháng 11, dự án đã trao đi tri thức tại các trường Tiểu học Thành Công A, Tiểu học Ngôi Sao Hà Nội, Tiểu học Thành Công B, Tiểu học Nguyễn Đình Chiểu và Tiểu học Lý Thái Tổ.

Nguyễn Anh Thư - Trưởng Ban Tổ chức The Up Project mùa 7 chia sẻ, “Góp chữ” là chuỗi sự kiện giảng dạy thường niên của dự án với mục tiêu mang tới những tiết học kỹ năng sống đầy bổ ích và thú vị tới các em học sinh Tiểu học trên toàn thành phố Hà Nội. Chủ đề giảng dạy “An toàn mạng và bảo vệ bản thân trên không gian mạng”, nhằm đưa đến kỹ năng nhận biết, xử lý thông tin độc hại trên mạng Internet đối với học sinh tiểu học.

Ngoài việc giáo dục, công tác truyền thông đóng góp vô cùng quan trọng trong việc xây dựng lối sống đẹp, văn minh trên mạng xã hội. Thay vì để người dùng mạng Internet đắm chìm trong một thế giới “thật - giả” tin tức lẫn lộn, từ đó dễ dàng bị kích động kết bè, kết phái “tẩy chay”, cô lập các cá nhân, tập thể. Để hỗ trợ người dùng mạng, các cơ quan truyền thông chính thống nên đầu tư mạnh mẽ, xây dựng các tài khoản trên mạng xã hội, chia sẻ thông tin đúng đắn, kết nối tinh thần đoàn kết cộng đồng, dân tộc. Đặc biệt, điều này giúp cho những người dùng mạng Internet tiếp cận được những nguồn tin phù hợp, bổ ích, hấp dẫn.

HƯƠNG NGỌC

CHẤM DỨT “ANH HÙNG BÀN PHÍM”!

Xây dựng niềm tin trên không gian mạng

Liên tiếp các cuộc tấn công mạng ảo, mất mát thật

Theo số liệu từ Kaspersky Security Bulletin trong quý III năm 2024, gần 5 triệu mỗi đe dọa trực tuyến đã được phát hiện, tương đương với việc trung bình cứ 5 người dùng Việt Nam thì có 1 người trở thành mục tiêu của các cuộc tấn công mạng. Một vấn nạn đáng lo ngại khác là sự gia tăng của các cuộc tấn công kỹ thuật xã hội. Thủ đoạn thường gặp là mạo danh các tổ chức uy tín để dụ dỗ người dùng tải về các phần mềm độc hại dưới dạng ứng dụng hợp pháp hoặc thông báo khẩn cấp.

Tháng 8 vừa qua, Công an tỉnh Tây Ninh đã thành công triệt phá mạng lưới tội phạm mạng lớn, chuyên lừa đảo qua mạng với số tiền giao dịch lên tới 25.000 tỉ đồng. Những con số thống kê từ các vụ án vừa qua đã phơi bày rõ thực trạng đáng báo động của các cuộc tấn công mạng tại Việt Nam. Không chỉ tăng về số lượng, các cuộc tấn công này còn ngày càng trở nên tinh vi và phức tạp hơn.

Đến quý III/2024, hơn 600 website của doanh nghiệp Việt Nam đã bị chèn link cờ bạc, gây tổn hại nghiêm trọng đến hoạt động kinh doanh. Các chuyên gia bảo mật đặc biệt cảnh báo cần áp dụng biện pháp bảo vệ và khắc phục khẩn cấp trước rủi ro này. Trước làn sóng tấn công chèn link (backlink) ngày càng gia tăng, Cục An toàn thông tin đã có văn bản đề nghị các đơn vị chuyên trách CNTT rà soát toàn bộ website thuộc phạm vi quản lý để phát hiện và xóa bỏ nội dung không phù hợp, có biện pháp xử lý, ngăn chặn không để tái diễn tình trạng website bị cài cắm, đăng tải, chuyên hướng hoặc liên kết với nội dung không phù hợp.

Mục tiêu tấn công chủ yếu nhằm tăng thứ hạng và lưu lượng truy cập cho các website của hacker một cách nhanh chóng, chúng thường nhắm vào các đơn vị tổ chức uy tín có lưu lượng người truy cập cao. Bên cạnh việc bị ảnh hưởng đến uy tín thương hiệu, việc chèn link chuyển hướng nội dung không phù hợp vi phạm các tiêu chuẩn đánh giá của các công cụ tìm kiếm như Google làm cho doanh nghiệp đối mặt với những tác động tiêu cực như mất các cơ hội tiếp cận khách hàng tiềm năng, bị đánh giá xấu từ đối tác khách hàng của mình.

Ngoài ra, doanh nghiệp phải gánh chịu một khoản chi phí lớn để khắc phục sự cố, và lỗ hổng bảo mật và nâng cấp hệ thống. Tấn công chèn link cũng là đòn bẩy làm gia tăng các cuộc tấn công nguy hiểm hơn, do hacker có thể tận dụng tài nguyên của server lưu trữ website để thực hiện loạt các cuộc tấn công như DDoS, khai thác tiền điện tử và cài đặt phần mềm độc hại.

Theo Cục An toàn thông tin (Bộ TT&TT), ghi nhận của đơn vị qua các lần cảnh báo, có hơn 70% tổ chức chưa quan tâm đến việc rà soát và xử lý cập nhật, và các lỗ hổng bảo mật được cảnh báo. Việc thiếu chú trọng đến bảo mật không chỉ mở ra cánh cửa cho các cuộc tấn công, mà còn trực tiếp đe dọa uy tín và hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp. Đây là lời cảnh báo rõ ràng rằng đầu tư vào an ninh mạng không còn là lựa chọn, mà đã trở thành yêu cầu bắt buộc để đảm bảo sự bền vững và phát triển trong thời đại số.

Người dân sẽ được bảo vệ từ... nhà?

Có hiệu lực thi hành từ ngày 25/12/2024, so với Nghị định 72 năm 2013, Nghị định 147 đã bổ sung, hoàn thiện nhiều quy định pháp luật về quản lý Internet và thông tin trên mạng, với mục đích khắc phục những vướng mắc, bất cập phát sinh

● **Đội ngũ chuyên gia giám sát và ứng cứu tấn công mạng tại Vnetwork**<https://www.vnetwork.vn>. (Ảnh minh họa - Nguồn: Vnetwork.vn)

● **Hang ổ của một đường dây lừa đảo trên mạng vừa bị Công an triệt phá.** (Ảnh: Công an Hà Tĩnh)

Theo quy định mới có hiệu lực từ ngày 25/12, các nhà mạng Viettel, VNPT... phải triển khai giải pháp an toàn thông tin trên thiết bị mạng cung cấp tới hộ gia đình, tổ chức để bảo vệ người dùng ở mức cơ bản.

từ thực tiễn quản lý những năm vừa qua. Một nội dung nổi bật của Nghị định 147, theo đại diện Cục PTT&TTĐT (Bộ TT&TT), là việc bổ sung quy định về trách nhiệm của doanh nghiệp viễn thông, doanh nghiệp viễn thông cung cấp dịch vụ Internet, doanh nghiệp cung cấp dịch vụ Internet và các doanh nghiệp cung cấp dịch vụ ứng dụng viễn thông trong một số việc.

Theo đó, các doanh nghiệp phải triển khai các biện pháp giám sát, phát hiện thông tin vi phạm pháp luật; cung cấp thông tin thuê bao có dấu hiệu vi phạm pháp luật; ngăn chặn, gỡ bỏ các nội dung vi phạm pháp luật khi có yêu cầu; tham gia giao kết hợp đồng sử dụng dịch vụ Internet với các tổ chức, cá nhân; bổ sung biện pháp ngừng cung cấp dịch vụ Internet với tổ chức, cá nhân vi phạm pháp luật theo yêu cầu của Bộ TT&TT và Bộ Công an.

Theo ông Trần Quang Hưng, quyền Cục trưởng Cục An toàn thông tin (Bộ TT&TT), một điểm mới quan trọng tại Nghị định 147 là quy định trách nhiệm của doanh nghiệp trong việc bảo vệ các khách hàng của mình. Cụ thể, khoản 5 Điều 80 của Nghị định mới nêu rõ, doanh nghiệp cung cấp dịch vụ Internet có trách nhiệm

triển khai các giải pháp trên thiết bị truy cập mạng do doanh nghiệp cung cấp cho người sử dụng để bảo vệ người dùng không truy cập vào các nguồn thông tin vi phạm pháp luật, ngăn chặn nguy cơ mất an toàn thông tin mạng; kết nối, chia sẻ thông tin, dữ liệu với hệ thống kỹ thuật của Cục An toàn thông tin và Cục A05 (Bộ Công an). Với quy định trên, các nhà mạng như Viettel, VNPT... sẽ phải triển khai các giải pháp an toàn thông tin trên các thiết bị mạng cung cấp tới hộ gia đình cũng như các cơ quan, tổ chức để bảo vệ an toàn cho người dùng ở mức cơ bản.

Chủ tịch Công ty SCS, Phó Chủ tịch Hiệp hội An toàn thông tin Việt Nam - VNISA Ngô Tuấn Anh phân tích, quy định luật hóa việc nhà mạng phải cung cấp khả năng kích hoạt các dịch vụ an toàn thông tin trên thiết bị cung cấp cho khách hàng của mình là một nội dung đáng chú ý tại Nghị định 147. Như vậy, thời gian tới, khi sử dụng dịch vụ Internet của các nhà mạng, người dân sẽ được cung cấp thêm dịch vụ an toàn thông tin mạng mức cơ bản. Cùng với đó, khi có nhu cầu dùng dịch vụ an toàn thông tin mức nâng cao, người dùng cũng có thể kích hoạt sử dụng được ngay.

Theo ông Tuấn Anh, phương thức bảo vệ này sẽ hiệu quả, vì đảm bảo an toàn thông tin từ các hộ gia đình, công ty. Như vậy, thay vì tập trung xử lý tại trung tâm, sẽ bảo vệ người dân tại từng ngôi nhà. Đây cũng là xu hướng mà nhiều nhà mạng trên thế giới đã triển khai.

Chia sẻ quan điểm từ góc độ doanh nghiệp, ông Nguyễn Hữu Cường, đại diện Trung tâm An toàn thông tin của Tập đoàn VNPT nhận định: Quy định về trách nhiệm của nhà mạng trong việc bảo vệ an toàn thông tin cho người dùng sẽ có tác động rất lớn. Tuy vậy, vấn đề quan trọng là phải làm thế nào để sớm triển khai được quy định mới này vào cuộc sống. Với VNPT, thực hiện quy định tại Nghị định 147, Tập đoàn sẽ phải cung cấp một phiên bản miễn phí cho người dùng, bên cạnh gói dịch vụ an toàn thông tin Family Safe đang cung cấp hiện nay với mức giá 20.000 đồng/tháng.

Theo ông Nguyễn Hữu Cường, phiên bản Family Safe đã đáp ứng được yêu cầu của Nghị định 147. Tuy nhiên, để có thể cung cấp miễn phí đến 8 triệu người dùng dịch vụ Internet của tập đoàn là một thách thức lớn. Dù VNPT có đội ngũ trên toàn quốc nhưng việc đào tạo sử dụng dịch vụ cho đội ngũ kỹ thuật, hỗ trợ cũng cần chuẩn bị rất nhiều. Hy vọng rằng VNPT có thể triển khai phiên bản miễn phí từ năm sau.

Theo Phó Chủ tịch, Tổng Thư ký Hiệp hội Internet Việt Nam Vũ Thế Bình, với các quy định mới được bổ sung về xác thực, chặn lọc, bảo vệ người dùng..., có thể kỳ vọng sẽ giúp giảm thiểu hành vi tiêu cực trên không gian mạng.

Ông Vũ Thế Bình cho rằng, thời gian đầu, các bên liên quan trong hoạt động cung cấp, sử dụng dịch vụ Internet cần được truyền thông, cung cấp thông tin nhiều hơn, để có nhận thức mới và thích ứng với các quy định mới. Đề từ đó, người dùng Internet sẽ nhận thức được rõ hơn về vị thế của mình trên mạng Internet, với các ứng dụng hàng ngày, giảm bớt yếu tố “ảo”, càng ngày càng gần với đời sống thực. Bản thân từng người sử dụng sẽ ít phân biệt được “thực” và “ảo”, đời sống trên không gian mạng gắn liền với đời sống thực.

Với các nhà cung cấp dịch vụ, họ sẽ phải thực hiện thêm một số trách nhiệm, gồm cả khía cạnh pháp lý và kỹ thuật. Ít nhiều các nhà cung cấp dịch vụ sẽ cần đầu tư thêm cho hệ thống kỹ thuật, quy trình cũng như vận hành dịch vụ. Ở một góc nhìn khác, khi các quy định được thực thi tốt, các cơ quan nhà nước kỳ vọng giảm thiểu được các điểm tiêu cực trên không gian mạng như các hoạt động lừa đảo trực tuyến.

Cùng với đó, các quy định mới được điều chỉnh, bổ sung sẽ giúp các bên liên quan trong hệ sinh thái Internet hiểu được quyền và nghĩa vụ của mình, qua đó chú trọng đầu tư về công nghệ, quy trình, nhận thức để góp phần làm cho hoạt động trên không gian mạng được lành mạnh hơn. Những quy định được bổ sung cũng tạo điều kiện cho cơ quan quản lý nhà nước có hành lang pháp lý rõ ràng, tường minh để thực thi chức trách của mình, góp phần đẩy lùi các điểm tiêu cực trên mạng.

Đặc biệt, với những quy định mới bổ sung về xác thực, chặn lọc, bảo vệ người sử dụng trên mạng xã hội..., có thể kỳ vọng sẽ giúp gia tăng sự lành mạnh trên mạng xã hội, giảm thiểu các hành vi tiêu cực trên không gian mạng, mang lại sự an toàn hơn cho người dùng. **NGUYỄN MỸ**

CHẤM DỨT “ANH HÙNG BÀN PHÍM”!

Hạn chế hành vi xấu, độc trên mạng xã hội

Chỉ còn 10 ngày nữa, quy định mới về việc bắt buộc xác thực tài khoản mạng xã hội sẽ chính thức có hiệu lực. Đây là một trong những quy định đáng chú ý của Nghị định số 147/2024/NĐ-CP quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ internet và thông tin trên mạng do Chính phủ ban hành ngày 9/11/2024. Ngay sau khi được ban hành, Nghị định đã thu hút sự quan tâm lớn từ dư luận, bởi quy định này tác động trực tiếp đến người dân trong bối cảnh mạng xã hội trở thành một phần không thể thiếu trong cuộc sống hàng ngày.

Theo số liệu thống kê mới nhất của Bộ Thông tin và Truyền thông (TT&TT), tổng số lượng tài khoản người Việt Nam sử dụng mạng xã hội trong nước khoảng 110 triệu tài khoản, mỗi người dân có ít nhất 1 - 2 tài khoản. Phổ biến nhất là trên các nền tảng mạng xã hội như Zalo, Facebook, YouTube, TikTok, Instagram... Tuy nhiên, trong số đó, tình trạng tài khoản ảo, ẩn danh và giả mạo vẫn diễn ra phổ biến.

Việc tồn tại các tài khoản ảo, ẩn danh đã tạo cơ sở cho các hành vi tiêu cực như phát tán thông tin sai lệch, xuyên tạc, quấy rối, bình luận ác ý... tràn lan trên mạng xã hội. Thậm chí nhiều đối tượng còn biến không gian mạng thành “mảnh đất màu mỡ” cho các hành vi lừa đảo trực tuyến hoặc các hoạt động vi phạm pháp luật khác. Điều này không chỉ gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến cá nhân và xã hội mà còn gia tăng thách thức cho cơ quan chức năng trong việc truy vết, đặc biệt là trước tình trạng lừa đảo trực tuyến ngày càng phổ biến và phức tạp.

Trên thực tế, trong năm qua, các mạng xã hội trong nước và xuyên biên giới đã có tiến bộ đáng kể khi hợp tác với cơ quan quản lý để xử lý các nội dung vi phạm, đồng thời đẩy mạnh hoạt động truyền thông để người dân nhận biết và cảnh giác với tin giả, tin lừa đảo. Thế nhưng, do “ma trận” tài khoản ảo và ẩn danh, những nỗ lực này vẫn chưa đạt hiệu quả tối ưu.

Trước thực trạng này, quy định bắt buộc xác thực tài khoản mạng xã hội trong Nghị định số 147/2024/NĐ-CP được đánh giá là một bước tiến quan trọng trong việc tăng cường quản lý không gian mạng và bảo vệ người dùng. Mặc dù chưa thể kỳ vọng quy định sẽ giải quyết tất cả các vấn đề của mạng xã hội, nhưng đây là bước đi đầu tiên khiến các tài khoản ảo, giả mạo gặp nhiều khó khăn trong việc “ẩn mình” để thực hiện các hành vi lạm dụng trên không gian mạng.

NGƯỜI DÙNG MẠNG BẮT BUỘC XÁC THỰC THÔNG TIN CÁ NHÂN:

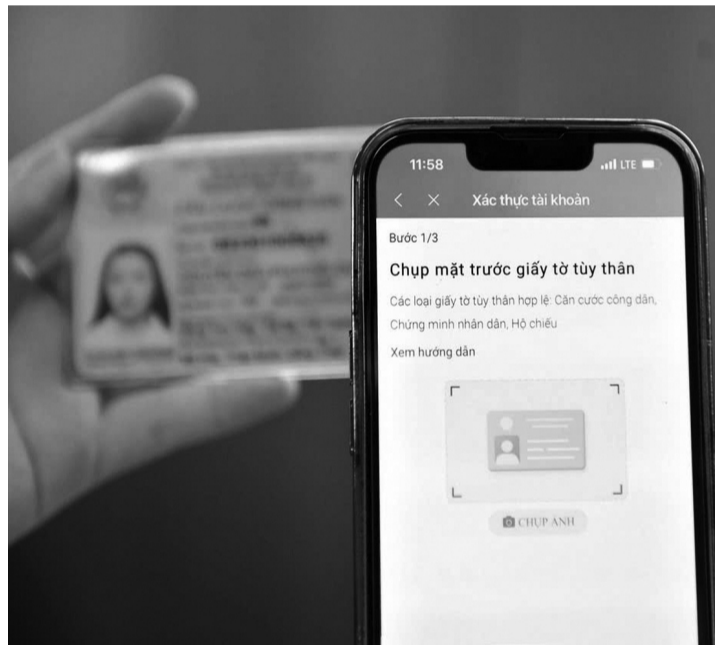
Liệu có rủi ro?

● Đã có một số mạng xã hội yêu cầu người dùng xác thực tài khoản bằng căn cước công dân/chứng minh nhân dân.

(Ảnh: Duyên Phan)

Từ ngày 25/12/2024, người dùng mạng xã hội sẽ bắt buộc phải xác thực tài khoản bằng số điện thoại hoặc mã số định danh. Đây được đánh giá là bước tiến quan trọng trong việc tăng cường quản lý không gian mạng và bảo vệ người dùng. Tuy nhiên, quy định này cũng đặt ra những lo ngại, bao gồm nguy cơ rò rỉ thông tin cá nhân và việc làm giảm khả năng tiếp cận mạng xã hội của một số đối tượng.

● Rò rỉ thông tin cá nhân có thể xảy ra nếu mạng xã hội không quản lý tốt dữ liệu người dùng. (Ảnh minh họa - Nguồn: Freepik)

Bà Nguyễn Thị Thanh Huyền - Phó Cục trưởng Cục Phát thanh, Truyền hình và Thông tin điện tử, Bộ TT&TT nhận định việc bổ sung quy định cụ thể về xác thực tài khoản người dùng mạng xã hội bằng số điện thoại là cần thiết bởi tội phạm lừa đảo trên không gian mạng đang có xu hướng gia tăng. Quy định này xuất phát từ yêu cầu về quản lý nhà nước cũng như nhu cầu của người dân muốn quản lý chặt chẽ hơn các tài khoản mạng xã hội để hạn chế lừa đảo trực tuyến. Bên cạnh đó, mạng xã hội rất rộng, việc xác thực bằng số điện thoại cá nhân sẽ góp phần để người dùng nâng cao trách nhiệm và ý thức khi cung cấp thông tin lên mạng

xã hội, đồng thời tạo thuận lợi hơn cho các cơ quan chức năng giám sát, phát hiện và xử lý hành vi vi phạm.

Ngoài ra, lãnh đạo Cục Phát thanh, Truyền hình và Thông tin điện tử đánh giá việc Bộ TT&TT quy định bổ sung yêu cầu xác thực tài khoản mạng xã hội của người dùng bằng số điện thoại là hoàn toàn phù hợp với quy định hiện hành và cơ sở pháp lý quan trọng là Luật An ninh mạng. Nhiều mạng xã hội trong nước và xuyên biên giới đều đã có yêu cầu người dùng xác thực thông tin cá nhân khi đăng ký bằng email, số điện thoại hoặc căn cước công dân/chứng minh nhân dân. Minh chứng là các mạng xã hội

trong nước đã thực hiện xác thực người dùng bằng số điện thoại khoảng 30%, bằng email khoảng 30%, chọn 1 trong 2 hình thức email hoặc số điện thoại khoảng 40%.

Người dùng lo ngại những rủi ro tiềm ẩn

Có thể thấy, quy định xác thực tài khoản mạng xã hội thông qua số điện thoại hoặc mã số định danh sẽ có tác động theo chiều hướng tích cực tới người dùng và các mạng xã hội tại Việt Nam. Tuy nhiên, song hành với những ý kiến ủng hộ cho rằng động thái này sẽ góp phần hạn chế hành vi xấu, độc trên mạng xã hội. Cũng có không ít người bày tỏ lo ngại về những

rủi ro tiềm ẩn như nguy cơ rò rỉ thông tin cá nhân.

Số điện thoại hay mã số định danh là những dữ liệu cá nhân vô cùng nhạy cảm, nếu bị rò rỉ sẽ có nguy cơ bị kẻ gian lợi dụng, chiếm đoạt nhằm mục đích xấu như tống tiền, lừa đảo, chiếm đoạt tài sản... Điều này gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến quyền riêng tư và sự an toàn của người dùng. Do đó, khi cung cấp thông tin cá nhân cho mạng xã hội, người dùng lo ngại có thể đối mặt với nguy cơ trên.

Về vấn đề này, ông Nguyễn Quang Đòng - Viện trưởng Viện Nghiên cứu chính sách và Phát triển truyền thông cho rằng, những quan ngại về việc lộ, lọt thông tin cá nhân ở trên mạng xã hội là chính đáng. Vì không phải mạng xã hội nào cũng có đủ các yếu tố về mặt kỹ thuật, nhân lực để bảo vệ thông tin cá nhân cho người dùng. Dù đã có quy định về bảo vệ dữ liệu cá nhân trong Nghị định 13/2023/NĐ-CP, doanh nghiệp phải chịu trách nhiệm pháp lý nếu làm mất mát, rò rỉ dữ liệu nhưng để có thể xử lý, điều tra những vụ việc này vẫn là một thách thức vô cùng lớn. Do đó, ông nhận định trách nhiệm thuộc về các cơ quan thực thi pháp luật, cụ thể là Bộ Công an và Bộ TT&TT trong việc phổ biến cho doanh nghiệp tuân thủ các quy định và mạnh tay xử lý một số trường hợp vi phạm để tạo ra thông điệp mạnh mẽ trong việc nghiêm túc bảo vệ dữ liệu cá nhân cho người dùng.

Bên cạnh đó, quy định mới có thể làm giảm khả năng tiếp cận mạng xã hội của một số đối tượng. Đơn cử với người cao tuổi, mặc dù việc sử dụng mạng xã hội ngày càng trở nên phổ biến trong độ tuổi này nhưng họ thường chỉ quen với những thao tác cơ bản như xem thông tin, đăng ảnh, viết status, thả cảm xúc hoặc bình luận. Các thao tác phức tạp hơn như xác thực tài khoản có thể khiến người cao tuổi gặp khó khăn. Vì vậy, cần có phương thức xác thực phù hợp với mọi đối tượng để bảo đảm mọi người đều có sự tiếp cận mạng xã hội bình đẳng. Nhất là khi, mạng xã hội đang trở thành công cụ quan trọng giúp người cao tuổi vượt qua những rào cản về tuổi tác, khoảng cách thế hệ, từ đó kết nối và hòa nhập với gia đình, cộng đồng.

Nhìn chung, dù có những rủi ro nhất định nhưng việc xác thực tài khoản mạng xã hội là một trong những giải pháp rất quan trọng bảo vệ người dùng khỏi những hành vi tiêu cực, tội phạm lừa đảo trực tuyến. Quy định này cũng góp phần chống lại nhận thức sai lầm của nhiều người dùng Internet là “vô danh nên vô trách nhiệm”, từ đó nâng cao ý thức cá nhân khi tham gia không gian mạng. **LINH CHI**

Nghị định 147/2024/NĐ-CP quy định:

Trong vòng 90 ngày kể từ ngày 25/12/2024, các mạng xã hội xuyên biên giới và mạng xã hội trong nước phải xác thực tài khoản của người sử dụng dịch vụ mạng xã hội bằng số điện thoại di động tại Việt Nam. Chỉ trong trường hợp người sử dụng xác nhận không có số điện thoại di động tại Việt Nam thì sẽ xác thực tài khoản bằng số định danh cá nhân.

Trường hợp người sử dụng dịch vụ mạng xã hội sử dụng tính năng livestream với mục đích thương mại thì phải xác thực tài khoản bằng số định danh cá nhân. Bảo đảm chỉ những tài khoản đã xác thực mới được đăng tải thông tin (viết bài, bình luận, livestream) và chia sẻ thông tin trên mạng xã hội.

Trường hợp trẻ em dưới 16 tuổi sử dụng mạng xã hội thì cha mẹ hoặc người giám hộ đăng ký bằng thông tin của mình và phải giám sát, quản lý nội dung mà trẻ em đăng tải, chia sẻ trên mạng xã hội.

Cánh chim én vút qua nền trời, soi lên mặt sông những vệt dài mờ ảo. Soi lên cả rừng hoa cải đang nở đầy một vạt sông. Người đến khu Đồi vẫn bảo, không hoa cải nơi đâu bên như nơi này. Mọi nơi hoa cải vàng, cải trắng nở đật tháng mười mùa đông. Nhưng bên thôn Đồi cứ phải sang xuân. Hoa cứ ngật lên, hoa cải củ trắng thì trắng đến nhức nhối, hoa cải sen đã vàng là đến kiệt cùng. Kiệt cùng như chị Mến, đẹp đến kiệt cùng thời xuân sắc, nhưng cũng lần bán quá chừng và đến nay chị vẫn chưa chồng. Có người bảo chị đời hồng nhan bạc phận. Không bạc mệnh sao đời bắt chị mất tiếng sau trận ốm năm mười ba tuổi. Người trai lớn lên cùng mà chị yêu say đắm và gắn bó tình nghĩa đứt áo ra đi thì chị mới nói được tròn vành rõ chữ. Cho đến lúc này chị thấy quen rồi. Không chồng, chưa một lần được mặc áo cô dâu, đời có lúc hoang lạnh, nhưng chị có xuân sắc, có mùa hoa và bên sông. Cuộc đời không ai được trọn vẹn tất cả. Nay ở tuổi ba mươi, chị vẫn yêu hoa, thương hoa và sống cuộc đời giản dị bên những mùa hoa...

Xưa mẹ Mến làm nghề chở đò qua sông. Đời bà xuống lên theo con nước. Từ thôn Đồi, khu Đồi muốn ra thị trấn phải sang sông rồi đi chặng đường gần sáu cây số. Đời mẹ chị trĩu trĩu vất vả, cái nghề chở đò của mẹ chị vất sang tuổi niên thiếu của chị và chị nhớ đó là một bên sông giản dị vô cùng. Người già vẫn gọi khúc sông này là sông con gái, mặc dù sông có tên đẹp: Sông Ngân. Người làng lý giải, bao nhiêu con gái của làng được gả về phía bên kia, được coi là phát triển văn minh hơn, cơ hội đời lớn hơn. Mùa con gái lấy chồng, mùa xuân, nước sông không quá trong, nhưng hoa cải thì đẹp đến nhức nhối. Đám rước nào cũng phải mất cả giờ đồng hồ để di chuyển bằng đò. Suốt bao năm, cứ mùa hạ, ngược lên phía bãi Găng, cách làng chưa đầy một cây số là nơi con gái thường xuống tắm. Nơi đó lau sậy và chuối tiêu hồng được trồng nhiều, khá khuát, chỉ những cô gái ra tắm sông rồi áo quần thay luôn trong sự chờ che của những thân chuối vạm vỡ. Có bạn trong đám rước, cô gái trong làng còn xinh hơn cả cô dâu trượt chân ngã xuống. Người quanh vùng tin rằng, làn da con gái khóa

Sông con gái

Truyện ngắn của HẢI XUÂN

Tranh minh họa. (Nguồn: Văn Học)

trong làn nước của sông, thì sông cũng nhuộm màu nhan sắc. Sông trong ngần và thơm hương hơn.

Hẳn nhiên rồi, bên tắm, bên đò và cả khúc sông con gái này có mặt chị Mến. Cùng biết bao cô gái khác, chị là hiện thân của cái đẹp mà tạo hóa đã ban cho mảnh đất này. Bạn bè trang lứa bảo, nếu Mến ăn nói được rõ ràng hơn thì đã trở

thành cô gái toàn diện và rất đắt chồng. Nhưng chị thiệt thòi. Điều đó làm Mến có lúc tủi thân, muốn sống khép kín. Nhờ dòng sông rộng lượng, bề bạn vui vẻ động viên, mờ lòng, chị thêm yêu đời.

***

Cuộc đời chị đổi thay kể từ khi công nhân, máy móc về xây cầu bắc qua sông. Hành, chàng trai ở làng bên kia sông cũng

là một trong số những nhân sự về làm công trình này. Anh ở tổ kỹ thuật. Hành gặp Mến trong buổi chiều chị gánh nước tưới cải trên bãi bồi ven sông. Cô gái có mái tóc dài, chít khăn, cần mẫn gánh nước khiến anh không thể không đứng nhìn. Khi đó đối với đám trai làng, chị Mến có chút khiếm khuyết, nên dù xinh thì cũng không được họ chọn lựa. Sau buổi chiều ấy, Hành quan tâm hơn đến cô gái. Như một cái duyên, từ đó anh thường xuyên gặp Mến, khi thì tưới, lúc nhổ cỏ. Anh hơi bất ngờ khi giọng nói của Mến không bình thường. Nó bật ra khá nặng nề. Dù chủ giọng nói cố gắng đến mấy thì nó cứ chệch theo một hướng khác thật khó chịu. Nhà Hành nghèo, anh cũng chẳng có cơ hội kén chọn. Anh đôi lần dò hỏi thì được biết Mến rất nét na, chịu khó. “Được, mình làm một chuyện khác người xem sao. Chẳng ai dám ngỏ lời với Mến thì có mình đây”, Hành tự nhủ.

Lán công nhân được dựng ở đầu làng, đủ tầm để quán xuyên trông nom công trình. Cũng nhờ thế thời gian và cơ hội để Hành tiếp xúc với Mến khá thuận lợi và thường xuyên. Mến cảm mến người con trai dám vượt lên dư luận, dám ngỏ lời yêu một người con gái có giọng nói không bình thường và đám trai làng dường như đã bỏ quên. Hành cũng là người có ước mơ và ý chí. Mến nề phục điều đó. Hai người nhận lời yêu nhau vào mùa hoa cải vàng rực bên sông. Đôi ba thừa ruộng trồng cải củ, hoa trắng đến tinh khôi. Thời gian này, Mến và mẹ chị vẫn làm công việc chở đò. Hai mẹ con cần mẫn làm việc, chờ ngày cây cầu khánh thành, con đò sẽ được nghỉ ngơi.

- Tại sao lại gọi là sông con gái hả em? Trong lần đi đò Mến chở, Hành đã hỏi.

- Là vì có em và các cô gái tắm ở đây - Mến nói.

- Nếu vậy thì tất cả các dòng sông đều có tên như con gái, thiếu nữ hoặc phụ nữ! Họ cười trong trời âm đẹp. Mặt nước sông sóng sáng hát rì rào.

***

Tròn một năm cầu xây xong, tình yêu của Hành tưởng bền vững như cây cầu, nào ngờ như vạt nước trôi. Chị yêu anh, đến cháy bỏng ruột gan. Nước dâng hiến cả sự mỹ miều phồn thực cho đất. Như loài hoa nhỏ nhoi đã kiệt cùng hiến dâng đời nhan sắc. Hành quyết tâm ra đi.

TIẾNG LÒNG

Lời hỏi đáp

Ảnh minh họa. (Nguồn: H.T)

Có những khoảng trống không tên gọi lên nỗi nhớ nhưng hoặc tôi cố gắng không nhốt nhét một cái tên vào đó. Vì chỉ cần định hình một cái tên thôi thì có nghĩa mình đã nhớ thương người ta đến mức nào...

Anh vác balo lên vai và trước khi bước lên xe có ngoái lại nhìn, sự kiêu hãnh khiến tôi không nói được lời nào, thậm chí tôi còn quay lưng lại để nhanh chóng rảo bước về nhà. Tôi không biết gương mặt anh lúc ấy như thế nào, nhưng có lẽ anh sẽ buồn lắm, dấu thể ngay khi bước chân ra khỏi bến xe tôi nhận được tin nhắn của anh: “Đến nơi anh sẽ nhắn tin nhé, anh vui lắm vì em đã ra tiễn anh”. Anh lúc nào cũng thế, những điều nhỏ nhoi tôi làm luôn trở nên lớn lao trong anh, là tôi quá khô khan trong việc thể hiện tình cảm nên chỉ một chút cũng khiến anh cảm động hay vì anh thực sự coi những điều tôi làm là vĩ đại đến vậy?

Không có một lời yêu nào nhưng dường như tất cả những điều anh làm đều là yêu. Ngay từ khi mới quen nhau tôi đã thấy anh là một con người đơn giản nhưng chân thành. Cứ thế ngày qua ngày không biết từ lúc nào chúng tôi đã có rất nhiều câu chuyện để nói dù ở xa nhau hàng cây số. Cho đến khi anh chuyển công việc về lại quê, ngày đầu tiên chúng tôi gặp mặt anh đã... ngủ quên.

Chúng tôi quen nhau đã rất nhiều năm nhưng chưa bao giờ anh cãi tôi một lần nào, ở anh luôn có một sự chịu đựng đáng kinh ngạc. Nhưng cũng bởi vì có tính cách khá đằm nên đôi khi khiến tôi ý lại và muốn... ăn hiếp anh.

Tính chất công việc của tôi và anh ngay từ đầu đã khác nhau: tôi là nhân viên văn phòng, còn anh lái xe công trường. Kì thực nghề nghiệp đối với tôi không quan trọng nhưng dường như anh luôn sợ tôi phải ngại.

Và dù trải qua bao nhiêu năm anh vẫn luôn cho tôi có một cảm giác khiến anh thực sự muốn được gặp tôi mọi lúc. Sau khi anh từ Đồng Nai về quê làm được độ một năm thì công việc trở nên khan hiếm và anh lại phải đi ra khỏi tỉnh làm việc, chỗ anh làm cách tôi độ hai tiếng đi xe, thời gian làm tạm thời sáu tháng đồng nghĩa với việc chúng tôi sẽ chấp nhận việc yêu xa trong thời gian đó. Làm được độ một tháng anh bắt đầu lên kế hoạch về thăm tôi, nhưng vì công việc mới không thể xin nghỉ lại cường độ làm việc cao nên chỉ có thể một cách: sau khi tan làm lúc sáu giờ chiều chạy xe về lại quê đến tám giờ hơn gặp tôi độ được non tiếng rồi chạy ngược về lại chỗ làm chắc gần nửa đêm nghỉ ngơi cho kịp năm giờ sáng hôm sau dậy làm. Dĩ

Vì sao thế? Mền hỏi. Hành nói phải ra phỏ. Hành sẽ đi theo các công trình. Muôn nơi. Hành sẽ có tương lai xán lạn, thăng tiến, bởi sở hữu năng lực, niềm đam mê tiên thân. Anh tự nhủ phải trở nên giàu có, sao có thể chôn chân ở mấy xóm nghèo này. Mền hỏi: “Vây lời anh chẳng còn vững như cây cầu anh đã xây?”. “Anh nói thế thôi. Chẳng có gì vĩnh cửu, kể cả cây cầu”.

Hình ảnh người con trai vạm vỡ như những thân lim trong vườn ông Tấn đã tan vỡ. Tại sao anh gieo vào lòng em hy vọng, rồi tước đoạt nó, khiến em trở nên hoang mang, chệnh chao thế này. Anh thấp lùn trong em một màu hoa êm ái, mặc mạc và thân thương, cùng những hình dung về một gia đình, giờ lại để hoa trôi theo dòng... Sao nữ làm vậy Hành ơi!

- Đừng nói gì thêm nữa. Anh phải đi. Phải đi.

Gìong Hành gằn lên, mặt đỏ au. Mền không kim nén được cảm xúc. Đột nhiên chị gắt: “Anh đi mau đi”. Tùng âm rõ ràng được bật ra khỏi vòm họng, như thể mọi trói buộc đã được tháo gỡ. Mền thấy cổ họng mình trở lại bình thường, không tắc nghẽn như trước. Chị đã nói rõ. Gìong chị đã trở về rồi. Trong đau khổ và thất vọng, vòm họng bật ra, xô tung...

Hành bảo đi tìm cuộc sống khác, rồi sẽ có người con gái khác làm vợ, xinh đẹp và nét na. Chị nói: “Thôi được. Cầu mong anh được như ý nguyện”. “Anh thành đạt rồi sẽ trở về tìm em”.

Hành đi. Hương sắc bên sông cũng bị tước đoạt. Hoa cải không quên mình phải thắm.

***

Cầu xây xong, thông thương, Mền trở về với công việc đồng áng. Người bên kia không sang bên này hỏi vợ nữa. Con gái thôn Đoài được gả cho người tận đầu tận đầu. Trai thôn Đoài cũng rước những cô gái thôn xóm khác về làm vợ. Cầu bê tông cốt thép như cắt đôi sông, nhưng lại nối đôi bờ cho bên này khỏi xa cách với bên kia. Nhưng cây cầu cũng chính là con dao, cứa cắt vào lòng Mền vết thương. Chị nhủ lòng phải biết quên đi. Học quên trong sự âm thầm của một vùng quê đã đổi thay là điều chẳng dễ dàng. Thanh niên trai tráng trong làng nhiều người thương chị, đặng hỏi làm vợ, nhưng chị từ chối. Sao chị từ chối, không thương bản thân mình sao? Người ta đã ra đi, đâu không ngoảnh lại, chị còn luyến tiếc làm chi. Chị phải mở

nhiên tôi không chấp nhận như thế vì sáu tháng tôi đợi được, hơn nữa anh đi làm cả ngày rồi và chạy xe đêm rất nguy hiểm nhưng anh vẫn muốn gặp tôi quá. Cuối cùng thành một tuần ít nhất hai lần tôi cho anh làm vậy. Sau này khi về lại quê làm, nhà anh cũng cách nhà tôi độ ba mươi phút nhưng cứ mỗi khi mùa mưa nếu sắp xếp được lịch làm việc thì anh luôn đưa đón tôi đi làm dù anh mất cả tiếng đồng hồ mỗi lần chờ chỉ cho việc đó... chỉ đơn giản vì “mưa đến rồi và đêm nữa, em cần nặng vậy anh không yên tâm”.

Tôi sợ hôn nhân. Có lẽ từ cuộc tình tan vỡ của người đi trước, vì thế tôi luôn từ chối anh dù anh luôn nói là sẽ đợi. Tôi luôn đẩy anh ra xa mình dù biết anh kì vọng rất nhiều một lời đồng ý từ phía tôi, thậm chí anh chấp nhận những năm trời không danh phận miễn là tôi đừng đẩy anh ra xa mình. Nhưng rồi cả anh và tôi đều đã bước qua cái tuổi ba mươi, mọi thứ vốn là từ từ của thanh xuân đã trôi qua khiến gia đình hai bên bắt đầu trở nên hối thúc. Đứng trước việc đó tôi chọn chia tay vì tôi không muốn một cuộc hôn nhân thúc ép, còn anh sau khi hỏi tôi chỉ đúng một

lòng ra. Chị đẹp người, đẹp nét, không còn bị khiếm khuyết giọng nói. Chị có quyền yêu và được yêu. Kể cả những người con gái không xinh đẹp, khiếm khuyết. Mẹ thờ dài, lo lắng. “Con đừng khép mình. Con hãy vui lên”. Chị thưa: “Con vẫn sống yêu đời mà mẹ. Con vẫn chăm hoa”.

Bà cụ biết, con gái vẫn chăm hoa. Hoa thắm lên rồi. Khách về chụp ảnh hoa ngày một đông lên, đúng cỡ ra giêng xuân âm, nhưng bà hiểu lòng con gái. Dù cố tỏ ra vui vẻ nhưng trong thâm tâm, trong lòng Mền giấu một nỗi buồn.

Bốn mùa hoa trôi qua, những chàng trai vừa tỏ ý tiếp cận đã bị chị khước từ. Chị là vậy, trở nên khó tính, lòng dạ khép lại, con tim âm thầm chịu đựng, dù miệng có gượng cười.

Rồi một ngày xuân, mặt sông còn hắt lên cái lạnh lạnh, chị ngồi đăm chiêu trong vạt cải trở vàng. Bướm ong rập rờn nô nức. Mây lững lờ soi trên mặt sông. Dòng sông con gái lúc âm thầm, nũng nịu, nhưng có khi lại ương bướng đến khó chịu. Rồi đột nhiên, Hành xuất hiện. Hành như người đến từ hôm qua, từ một nơi nào đó xa lắm. Anh trưởng thành, chững chạc hơn, mái tóc không còn khô cứng như trước và chứng tỏ đã được chăm sóc cẩn thận. Anh quay về đây làm gì?

Một cuộc cãi vã đã diễn ra. Anh không có tư cách về đây nữa. Hãy đi đi.

Gìong Hành ân hận:
- Anh đã chùng chân. Thú thật với em bốn năm qua, anh đã đi nhiều, đã cố để chinh phục ước vọng của mình và đã tích góp được ít tiền. Nhưng anh không hạnh phúc trong tình yêu. Anh đã cố tìm một hình bóng người con gái và thực là anh đã thất bại. Không có người con gái nào ở ngoài đó đến với anh mà không tính toán. Không ai đôn hậu như em. Anh xin lỗi. Em ở ngay đây, với dòng sông, sao anh còn phải đi tìm ở đâu nữa. Tha lỗi cho anh nhé.

Mền nghe như bão nổi trong lòng mình. Anh nói thật hay đùa thế. Anh đi chán rồi lại về bến sông này. Chị tỏ vẻ không muốn nghe. Chị vờ dẫn dỗi đi ra phía mép nước. Chị chạy. Chạy dọc mép nước của dòng sông xuân. Chị muốn bỏ chạy, nhưng lòng lại mong anh hãy đuổi theo mình. Ngày xuân âm dài đến lạ. Sông con gái đang reo lên một mùa vui.

H.X

lần “em suy nghĩ kĩ chưa?” đã chọn rời đi đến một thành phố khác bắt đầu cuộc sống cho riêng mình. Trước khi đi anh vẫn không trách tôi vì anh hiểu những gì tôi đang đối mặt và những tổn thương trong quá khứ của riêng mình.

Tôi chưa bao giờ thực sự xa anh vì anh luôn ở gần tôi nhiều nhất có thể, kể cả khi anh đi làm xa cũng luôn cho tôi “cảm giác gần”. Phải nói rất lâu rồi tôi mới hiểu sự trống vắng như vậy. Tôi tự vùi dập cảm giác mình và lao đầu vào công việc nhưng có những khoảng trống không tên bắt đầu hình thành mà khi có anh bên cạnh tôi đã không thể nhận ra. Thì ra trong thời gian qua anh đã cho tôi một chỗ dựa an toàn đến nhường vậy. Trải qua thêm một khoảng thời gian tôi chợt nhận ra điều gì đó từ từ lớn từng chút một trong tôi, không biết có là quá muộn không nhưng lần đầu tiên tôi thực sự muốn đi tìm một người. Khi vừa bước ra khỏi nhà đột nhiên có một bóng hình quen thuộc đứng trước mặt tôi, vai vẫn còn vác balo và người bám đầy bụi đường, nở một nụ cười thật tươi khi nhìn chiếc vali trên tay tôi:

- Giờ thì em đã hiểu lòng mình chưa?

HUYỀN TRÂN

ĐỌC SÁCH

“BẮT” người nghe phải nghe mình nói

Trong thời đại bùng nổ thông tin như hiện nay, làm thế nào để lời nói của bạn không chỉ được lắng nghe mà còn đọng lại trong tâm trí người khác? Đây là bí quyết để thông điệp của bạn trở nên nổi bật trước những đối thủ khác? Câu trả lời nằm ở sức mạnh của sự đơn giản. Một thông điệp đơn giản, rõ ràng không chỉ dễ nhớ, dễ tiếp cận mà còn làm nổi bật những điều bạn truyền tải. Nhưng vì sao đơn giản lại hiệu quả? Và làm cách nào để biến những ý tưởng phức tạp trở thành những thứ đơn giản, thu hút?

Cuốn sách “Đơn giản mà nói” (tựa gốc: *Simply Put*) của tác giả Ben Guttmann sẽ giúp bạn khám phá sức mạnh của sự đơn giản và cách sử dụng nó để truyền tải thông điệp hiệu quả. Ben Guttmann là doanh nhân, nhà giáo dục và nhà cổ vấn được tin tưởng giao cho nhiệm vụ kể lại câu chuyện về các thương hiệu toàn cầu như NFL, I Love NY và Comcast NBCUniversal. Ông đã điều hành Digital Natives Group trong mười năm trước khi công ty này được mua lại. Ben hiện đã giảng dạy được chín năm với tư cách là giảng viên được đánh giá cao nhất của khoa marketing tại Đại học Baruch, đơn vị trực thuộc Đại học thành phố New York. Ngoài một số ấn phẩm đặc biệt, nhiều bài viết và công trình của ông đã được đăng trên những tờ báo lớn như *New York Times*, *Wall Street Journal*, *Publisher Weekly* và *Crain’s New York Business*.

Trong cuộc sống, hẳn bạn đã không ít lần cảm thấy mất kiên nhẫn vì phải lắng nghe một bài thuyết trình dài dòng hoặc chán nản khi phải xem một quảng cáo đầy chữ mà không thể hiểu nhà cung cấp muốn nói gì. Phần lớn mọi người sẽ chọn cách ngoi lơ thông điệp đó. Theo ước tính, chúng ta tiếp nhận 11 triệu bit thông tin mỗi giây thông qua các giác quan, nhưng phần nào bộ có ý thức chỉ có khả năng xử lý khoảng 0,0004% trong số đó. Chúng ta chỉ để ý đến những thông tin gắn liền với mục tiêu của mình, có thể giúp chúng ta tồn tại và phát triển, đồng thời vô thức lọc bỏ những thông tin không quan trọng. Trong thời đại ngôn thông tin như hiện nay, không có gì khó hiểu khi những thông điệp dài dòng, phức tạp thường bị bỏ qua ngay từ đầu.

Tại sao sự đơn giản lại là con át chủ bài? Trong cuốn sách “Đơn giản mà nói”, Ben Guttmann chỉ ra: “Chúng ta cứ nghĩ loài người rất thông minh, nhưng rốt cuộc chúng ta lại không nhận thức được phần lớn thế giới xung quanh, không nhớ được phần lớn những cái mình có thể nhận thức, thậm chí không biết những thứ chúng ta cho là mình biết”. Vì khả năng chú ý của con người là có giới hạn nên những thông điệp phức tạp khó lòng trụ lại trong bộ não của chúng ta, thậm chí nó còn khiến bộ não bối rối, áp lực và kém tập trung. Không chỉ vậy, những thiên kiến nhận thức như thiên kiến trải nghiệm sẵn có, thiên kiến trôi chảy, thiên kiến đồng dạng... có thể tác động đến quá trình truyền tải và tiếp nhận thông điệp của chúng ta. Lúc này, một thông điệp đơn giản sẽ nổi bật vì chúng dễ hiểu, dễ nhớ và dễ phản ứng.

Trong “Đơn giản mà nói”, Ben Guttmann đưa ra nhiều bằng chứng từ nhiều lĩnh vực khác nhau để cho thấy rằng chúng ta bẩm sinh đã có khuynh hướng thiên về những thứ dễ nhận biết và dễ xử lý. Khi tiếp xúc với một thông điệp hoặc khái niệm dễ tiếp thu, chúng ta có xu hướng nghĩ là nó đúng, từ đó có tin tưởng, thiên vị và lựa chọn nó. Đơn cử như thông điệp “1.000 bài hát trong túi của bạn” đã giúp Apple cách mạng hóa ngành công nghiệp âm nhạc với iPod. Hay như chiến dịch “Cứ làm đi” (*Just Do It*) của Nike, chỉ với ba từ đơn giản nhưng bao hàm trọn vẹn cảm hứng và tinh thần của thương hiệu, không chỉ truyền động lực mà còn gắn kết mạnh mẽ với cảm xúc người nhận. Ở đây, đơn giản là một nghệ thuật, là cách gạn lọc những gì cốt lõi nhất để thông điệp của bạn đi thẳng vào tâm trí người nhận.

Với sự kết hợp hài hòa giữa kiến thức lịch sử, lý thuyết tâm lý học và những câu chuyện thực tiễn, “Đơn giản mà nói” không chỉ giúp bạn nhận ra sức mạnh của sự đơn giản mà còn chỉ ra cách những thông điệp này tác động đến nhận thức của chúng ta.

Xuyên suốt cuốn sách, Ben Guttmann cung cấp nhiều ví dụ thực tế về cách những bậc thầy giao tiếp hàng đầu thế giới vận dụng sự đơn giản vào cuộc sống của họ. Đó có thể là câu chuyện của Donald Trump và Alexandria Ocasio-Cortez trong chính trường Mỹ. Chuyện về chiến dịch chống hút thuốc Truth với nhiều thông điệp “thô nhưng thật” đã làm giảm tình trạng sử dụng thuốc lá ở thanh, thiếu niên, cứu sống hàng ngàn sinh mạng và tiết kiệm cả núi chi phí y tế công. Trong khi đó, rất nhiều chiến dịch khác, dù cũng xuất phát từ thiện ý, lại không thể thay đổi hành vi hút thuốc của người hút như Truth.

Có thể nói, cuốn sách “Đơn giản mà nói” giúp bạn tận dụng sức mạnh của sự đơn giản để tăng hiệu quả trong việc giao tiếp và truyền tải thông điệp. Như tác giả đã nhìn nhận: “Ngọn giáo phải sắc bén mới xuyên qua được áo giáp kẻ thù, thông điệp phải sắc bén mới xuyên qua được màn sương hờ hững để được lắng nghe”. **HỒNG MINH**

Năm nguyên tắc mà mọi thông điệp đơn giản đều có

Theo tác giả Ben Guttmann, đó là hữu ích, tập trung, nổi bật, đồng cảm và tối giản. Xuyên suốt cuốn sách, ông đưa ra nhiều hướng dẫn cũng như lời khuyên để giúp độc giả ứng dụng chúng vào thực tế: tập trung vào lợi ích thay vì đặc tính sản phẩm; sử dụng ngôn ngữ dễ hiểu, giàu hình ảnh; luyện tập cách loại bỏ thông tin không cần thiết... Bên cạnh đó, đơn giản hóa dữ liệu cũng là một nội dung được Guttmann quan tâm. Điều này đặc biệt quan trọng khi mà việc đưa ra quyết định dựa vào dữ liệu trở nên ngày càng phổ biến hơn. Quá nhiều dữ liệu sẽ khiến người xem bối rối và không biết thông tin nào mới là cốt lõi. Do đó, Guttmann đưa ra nhiều lời khuyên hữu ích về cách trình bày dữ liệu một cách rõ ràng và hiệu quả, đồng thời nhấn mạnh tầm quan trọng của việc thể hiện nội dung cốt lõi thông qua dữ liệu.

Những nỗi đau không thể xóa nhòa

Khoảng một năm trước đây, tài khoản mạng xã hội khá nổi tiếng tên N.O.N đã có video gây nhức nhối cộng đồng. Cụ thể, N.O.N đã đăng video đi làm từ thiện một tô hủ tiêu cho cụ bà tên T ở trên phố. Thay vì sử dụng ngôn từ tôn trọng, chân thành với cụ già, N.O.N đã có phát ngôn cợt nhả, mất lịch sự, như: “Hello (xin chào) bà già nghèo khổ giữa mùa đông cô đơn”.

Sau khi bị dư luận lên án gay gắt, tài khoản N.O.N đã trực tiếp gặp và xin lỗi cụ bà. Mọi chuyện tưởng như đã chấm dứt, nhưng sự miệt thị, tổn thương mà cụ bà tên T gặp phải vẫn chưa xóa nhòa. Được biết, những người làm sáng tạo nội dung trên các nền tảng YouTube, TikTok,... luôn tìm đến gia đình bà khai thác những câu chuyện để “câu like, câu view”. Trong khi, các mạng thường quân, người thật sự hỗ trợ gia đình cụ bà càng ngày càng thưa thớt. Thậm chí, vì sự nổi tiếng trên mạng xã hội của mình, mà cụ T nhận lại những lời trêu ghẹo, câu nói ác ý từ hàng xóm, láng giềng. Gia đình cụ T vốn đã khó khăn, hai vợ chồng cụ bà ngoài 70 tuổi vẫn phải mưu sinh nuôi hai cháu nhỏ. Nay lại càng thêm âm đạm, phiến muộn vì những thị phi, tai tiếng “vô tình” mắc phải.

Một câu chuyện khác xảy ra vào vài năm trước đây, người mẹ đơn thân tên P.T.D (sinh năm 1992, quê Đắk Lắk) bị kỳ thị ngoại hình trên livestream được nhiều người biết đến. Cụ thể, chị D từ khi sinh ra đã có thân hình nhỏ bé, khuôn mặt không cân đối như bạn bè đồng trang lứa. Bỏ học đi làm sớm, chị gặp được người đàn ông mình yêu mến. Sau khi có con, người đàn ông bỏ hai mẹ con chị. Để kiếm tiền trang trải cuộc sống, chị D livestream bán hàng. Nhưng thay vì nhận được sự ủng hộ, chị liên tục thấy những bình luận tiêu cực, miệt thị ngoại hình của mình. Chị D đã bật khóc ngay trên livestream.

Bản thân chị D vô cùng buồn bã, rơi vào tự ti, lo lắng. Chị thường xuyên xuất hiện với chiếc khẩu trang khi ra ngoài đường. Cuối cùng, chị D đã phải nhờ can thiệp thẩm mỹ để có được ngoại hình phù hợp với thị hiếu của cộng đồng. Mặc dù đã xinh đẹp hơn, nhưng tổn thương tâm lý vẫn mãi mãi không thể xóa nhòa trong tâm trí chị D.

Vào năm 2020, câu chuyện về em N.T.T khiến nhiều người không khỏi xót thương. Từ một học sinh giỏi quốc gia, hiền lành,

Chữa lành tổn thương từ “không gian ảo”

● Cần phải tách bản thân ra khỏi “thế giới ảo”, gắn gũi với thiên nhiên, cuộc sống thực để chữa bệnh do mạng xã hội gây ra. (Ảnh minh họa - Nguồn: Trekking-Camping)

Theo thống kê, có khoảng 73% người Việt Nam sử dụng Internet. Trong đó, có rất nhiều người thường xuyên dùng các tài khoản mạng xã hội. Đây là một không gian tiện lợi để mọi người trò chuyện, kết nối, nhưng cũng ẩn chứa nhiều rủi ro. Trong đó, không ít cá nhân đã bị tổn thương tâm lý từ cộng đồng “ảo” trên mạng xã hội.

được bạn bè, thầy cô yêu mến, em đã phải điều trị tại khoa 6, Bệnh viện Tâm thần Trung ương I (Thường Tín, Hà Nội). Được biết, khi em học lớp 11, nhờ thành tích học tập xuất sắc, em T được bố mẹ thưởng cho một chiếc điện thoại thông minh đời mới.

Ban đầu, T chỉ dùng điện thoại vào việc liên lạc với gia đình, bạn bè. Sau này, em bắt đầu xem các video trên YouTube và dần bị cuốn vào thế giới ảo. Em xem bất chấp ngày đêm, rời tham gia các hội nhóm tiêu cực với ý định tay rạch tay làm đau bản thân. Bố mẹ em T nhận thấy sự thay đổi của con, đã cố gắng hạn chế việc sử dụng điện thoại của em. Nhưng T trở nên bực tức, ném đồ đạc, la hét, quát mắng bố mẹ. Nhận ra bệnh tâm lý của con ngày càng nặng, bố mẹ T phải đưa em đi điều trị.

Điều đó cho thấy một thực tế khác nghiệt trên “không gian ảo”. Nơi mà mọi hình ảnh, con số, thông tin đều chỉ là chuỗi số hóa. Nhưng ảnh hưởng mà nó đang tác động đến tâm lý, sức khỏe của mỗi người lại rất lớn.

Hiện nay, có hàng triệu người Việt Nam đang sử dụng mạng Internet mỗi giờ, mỗi phút. Trên “không gian ảo” có rất nhiều thông tin cả lành mạnh và tiêu cực. Đây là nơi mỗi người dùng được “ân” mình để chia sẻ quan điểm, suy nghĩ. Tuy nhiên, vì vậy, mạng xã hội thành con dao hai lưỡi, nó có

thể làm tổn thương các cá nhân bằng “bạo lực mạng”.

Đó có thể là ngôn từ xúc phạm, miệt thị ngoại hình, hoàn cảnh của các cá nhân. Đó cũng có thể là việc những người dùng mạng xã hội bị quấy rối, dọa dẫm, bắt nạt. Thậm chí là kỳ thị sắc tộc, màu da, giới tính,... Một thế giới ảo, nhưng đau khổ, lo lắng, sợ hãi lại là thật. Không ít người dùng mạng xã hội rơi vào khủng hoảng tâm lý, thậm chí trầm cảm và tệ hơn là dẫn đến những hành động như tự tử, tự làm đau bản thân.

Thống kê tháng 1/2024 với người dùng 16 - 64 tuổi, thời gian sử dụng internet hàng ngày trên tất cả các thiết bị của Việt Nam trung bình 6 giờ 18 phút/ngày/người, đặc biệt thời gian sử dụng Internet trên điện thoại di động 3 giờ 30 phút/ngày/người, một con số đáng chú ý. Theo khảo sát được công bố của Microsoft vào năm 2020, Việt Nam chính là quốc gia thuộc top 5 nước có chỉ số mức độ văn minh trên mạng thấp nhất thế giới.

Quay về thực tại để chữa lành

Có thể ví không gian trên mạng là nỗi lâu “thập cẩm”, sần diện âm nhạc sôi động đầu đêm, suốt sáng không bao giờ ngừng nghỉ. Mạng xã hội làm con người mệt mỏi, kiệt quệ cả về tinh thần lẫn thể chất. Đặc biệt đối với những người trẻ, thể hệ có lượng lớn người thành thạo sử dụng mạng Internet nói

chung và các nền tảng mạng xã hội như Facebook, YouTube, TikTok,... nói riêng.

Theo thông tin do tờ báo New York Post đăng tải, có tới 95% thanh, thiếu niên và 40% trẻ em trong độ tuổi từ 8 đến 12 sử dụng mạng xã hội. Những người dành hơn ba giờ mỗi ngày lướt Facebook, TikTok phải đối mặt với nguy cơ gấp đôi về sức khỏe tâm thần khi liên tục tiếp xúc với nội dung có thể gây ra các vấn đề về hình ảnh cơ thể, rối loạn ăn uống, so sánh xã hội và lòng tự trọng.

Một con số đáng kinh ngạc đưa ra, có đến 46% thanh, thiếu niên từ 13 đến 17 tuổi cho biết mạng xã hội khiến họ cảm thấy tồi tệ hơn về cơ thể của chính mình. Khoảng 64% thanh, thiếu niên chia sẻ rằng “thường xuyên” hoặc “đôi khi” tiếp xúc với nội dung dựa trên sự căm ghét, bao gồm các chủ đề như tự vẫn và tự làm hại bản thân trên một số nền tảng mạng xã hội.

Việc sử dụng mạng xã hội nhiều giờ mỗi ngày không có chủ đích, trôi dạt vào những vùng thông tin tiêu cực khiến cho một số người bị mất tương tác trực tiếp, ảnh hưởng đến quan hệ trong gia đình, công việc, học tập... nặng hơn dẫn đến tình trạng “nghiện”, rối loạn cảm xúc, tự hủy hoại cơ thể.

Bác sĩ Chuyên khoa II Bùi Nguyễn Hồng Bảo Ngọc, Viện Sức khỏe tâm thần (Bệnh viện Bạch Mai) đã chia sẻ, mạng ảo đã

khiến bệnh trầm cảm của thanh, thiếu niên hiện nay trở nên trầm trọng hơn, hay những người bình thường cũng dễ rơi vào trầm cảm.

Để giúp những người chịu tổn thương tâm lý do sử dụng mạng xã hội, việc đầu tiên cần phải dần dần tách bản thân họ ra khỏi “thế giới ảo”, bằng cách quay về với cuộc sống thực tại. Lấy ví dụ với học sinh, sinh viên, có thể tham gia các hoạt động xã hội, hoạt động ngoại khóa, vui chơi lành mạnh ở thế giới thực. Còn đối với người lớn, việc quay trở lại chăm lo công việc, gia đình, đi du lịch, tập thể dục ngoài trời, gắn gũi thiên nhiên sẽ giúp cải thiện sức khỏe tinh thần.

Ngoài ra, mỗi người nên chú ý đến người thân, bạn bè khi nhận thấy họ có dấu hiệu bị “nghiện” sử dụng Internet, bị quấy rối tình dục trên mạng xã hội, bạo lực mạng,... cần lựa lời để tâm sự, chia sẻ. Gia đình, bạn bè thường là người thân gần nhất và có thể cung cấp sự ủng hộ, lắng nghe và lời khuyên tích cực. Sự hiện diện và quan tâm của gia đình, bạn bè có thể giúp người tổn thương tâm lý do dùng mạng xã hội cởi mở, trò chuyện. Việc chia sẻ tâm tư và cảm xúc với người thân cũng giúp giảm bớt áp lực và tăng cường mối quan hệ xã hội.

Cuối cùng, “chữa bệnh không bằng phòng bệnh”, để tránh gặp tổn thương tâm lý do dùng mạng xã hội. Mỗi người cần tự trang bị kiến thức, kỹ năng ứng xử văn minh, kín đáo, tế nhị trên mạng xã hội. Tránh việc để lộ thông tin, hay quá tin tưởng những “người bạn lạ” mới quen trên mạng xã hội. Đồng thời cần nhắc kỹ lưỡng trước khi chia sẻ công khai những thông tin, video, suy nghĩ, cảm nhận trên các nền tảng như YouTube, TikTok, Facebook,... Ngoài ra, hiện nay, có rất nhiều công cụ quay chụp, vì vậy, hình ảnh, video, clip sẽ nhanh chóng được tung lên mạng xã hội. Cho nên, văn hóa ứng xử nơi công cộng của mỗi cá nhân cần được chú trọng, cẩn thận để tránh các “tai nạn” không đáng có.

Đặc biệt, không kể lứa tuổi, giới tính, việc sử dụng mạng Internet trong thời gian dài sẽ làm suy giảm sức khỏe tinh thần và thể chất. Vì vậy, mỗi người cần đưa mạng xã hội vào quyền kiểm soát và đặt ra giới hạn, thời gian sử dụng, phạm vi thông tin được tiếp cận. Mặc dù mạng xã hội mở ra một luồng thông tin “xuyên biên giới” nhưng việc khoanh vùng được những nội dung an toàn và phù hợp với bản thân là vô cùng quan trọng. **HƯƠNG NGỌC**

THÔNG BÁO

V/v: Bán một phần khoản nợ

Kính gửi:
- Cục thi hành án dân sự thành phố Hà Nội
Công ty TNHH MTV Than sạch Hải Yến (Khách hàng)
Anh Trịnh Đức Mạnh, Chị Trịnh Thị Mai Oanh và Anh Trịnh Tiến Anh (Những Người kế thừa kế thừa pháp luật/Người kế thừa quyền và nghĩa vụ thi hành án của ông Trịnh Văn Hiến)
Anh Nguyễn Quốc Thắng (Bên mua nợ). Căn cứ Hợp đồng hạn mức tín dụng số 98/HĐTD/TCB/BGN-HY ngày 02/10/2012; Khế ước nhận nợ và cam kết trả nợ số 98-01 ngày 09/10/2012; Khế ước nhận nợ và cam kết trả nợ số 98-02 ngày 30/11/2012 giữa Ngân hàng TMCP Kỹ Thương Việt Nam và Công ty TNHH MTV Than sạch Hải Yến.
Căn cứ Hợp đồng mua bán nợ số 261/1/2024/HĐMBN/TCB ký ngày 26/11/2024 giữa Ngân hàng TMCP Kỹ Thương Việt Nam và anh Nguyễn Quốc Thắng (Bên mua nợ).
Ngân hàng TMCP Kỹ Thương Việt Nam (Techcombank) xin gửi tới Quý Chi cục, Công ty TNHH MTV Than sạch Hải Yến, anh Nguyễn Quốc Thắng và (những) Người thừa kế theo pháp luật/Người kế thừa quyền và nghĩa vụ thi hành án của ông Trịnh Văn Hiến lời chào trân trọng!
Bằng văn bản này, Ngân hàng chúng tôi trân trọng thông báo về việc đã bán một phần khoản nợ (không bao gồm lãi phạt) của Công ty TNHH MTV Than sạch Hải Yến tại Techcombank cho anh Nguyễn Quốc Thắng.
Thông tin chi tiết về khoản nợ được bán như sau:
Tài sản bảo đảm kèm theo khoản nợ được bán nêu trên là: Quyền sử dụng đất số BK 801.496, số vào sổ cấp giấy chứng nhận CH 00347 do UBND huyện Sóc Sơn, thành

phố Hà Nội cấp ngày 12/09/2012, diện tích 346 m2 tại thôn Xuân Sơn, xã Trung Giã, huyện Sóc Sơn, thành phố Hà Nội. Chủ sử dụng đất là ông Trịnh Văn Hiến.
Như vậy, toàn bộ quyền chủ nợ và quyền sở hữu đối với Khoản nợ nêu trên sẽ được chuyển giao từ Ngân hàng TMCP Kỹ Thương Việt Nam sang cho:
Anh Nguyễn Quốc Thắng (Bên mua nợ) - Căn cước công dân 045206000692, cấp ngày 25/04/2021, nơi cấp: Cục cảnh sát quản lý hành chính về trật tự xã hội. Địa chỉ: Khóm 4, thị trấn Bền Quán, Vĩnh Linh, Quảng Trị.
Chúng tôi trân trọng thông báo để Quý cơ quan, khách hàng được biết và thực hiện chuyển các giao dịch liên quan đến khoản nợ nói trên sang anh Nguyễn Quốc Thắng (Bên mua nợ).
Ngân hàng TMCP Kỹ Thương Việt Nam trân trọng thông báo./.

ST	Loại hình tín dụng	Hạn mức đã cấp (VNĐ)	Ngày giải ngân	Ngày đáo hạn	Dư nợ bán (VNĐ)		Ghi chú
					Nợ gốc (tính đến ngày 30/10/2024)	Nợ lãi	
T	Hợp đồng hạn mức tín dụng số 98/HĐTD/TCB/BGN-HY	9.900.000.000	02/10/2012	02/10/2013	329.171.332	6.406.822.155	Lãi phát sinh (không bao gồm lãi phạt) kể từ ngày 31/10/2024 theo mức lãi suất quy định trong Hợp đồng tín dụng, kể ước nhận nợ đối với số tiền nợ gốc chưa thanh toán cho Ngân hàng.
Tổng						6.735.993.487	

NGÂN HÀNG TMCP KỸ THƯƠNG VIỆT NAM

THÔNG BÁO

Về việc thực hiện khai nhận thừa kế

Chấp hành viên Chi cục Thi hành án dân sự huyện Chư Prông, tỉnh Gia Lai đang tổ chức thi hành Quyết định số 15/2018/QĐST-DS ngày 30/10/2018 của Tòa án nhân dân huyện Chư Prông, tỉnh Gia Lai; Quyết định thi hành án chủ động số 56/QĐ-CCTHADS ngày 02/11/2018, Quyết định thi hành án theo yêu cầu số 28/QĐ-CC-THADS ngày 28/02/2019 của Chi cục trưởng Chi cục Thi hành án dân sự huyện Chư Prông, tỉnh Gia Lai đối với ông Mai Xuân Lạc và bà Trần Thị Sáu - Nơi ĐKKHKT: thôn An Hòa, xã La Drang, huyện Chư Prông, tỉnh Gia Lai phải thi hành các khoản:
- Trả nợ cho bà Hồ Thị Hiến số tiền 399.000.000 đồng và tiền lãi chậm thi hành án.
- Trả nợ cho bà Hồ Thị Hiến số tiền 225/TLKT-B5 ngày 14/9/2022 của Ủy ban nhân dân xã La Drang, huyện Chư Prông, tỉnh Gia Lai thì ông Mai Xuân Lạc chết ngày 26/5/2022, Trích lục khai tử (bản sao) số 152/TLKT-B5 ngày 30/9/2024 của Ủy ban nhân dân xã Thuận Hà, huyện Đăk Song, tỉnh Đăk Nông thì bà Trần Thị Sáu chết ngày 20/9/2024. Nay, Chi cục Thi hành án dân sự huyện Chư Prông thông báo để ai là người thừa kế của ông Mai Xuân Lạc và bà Trần Thị Sáu biết thực hiện việc khai nhận thừa kế và chuyển giao quyền, nghĩa vụ thi hành án đối với di sản của ông Mai Xuân Lạc và bà Trần Thị Sáu phải thi hành án theo Quyết định số 15/2018/QĐST-DS ngày 30/10/2018 của Tòa án nhân dân huyện Chư Prông, tỉnh Gia Lai; Quyết định thi hành án chủ động số 56/QĐ-CCTHADS ngày 02/11/2018, Quyết định thi hành án theo yêu cầu số 28/QĐ-CC-THADS ngày 28/02/2019 của Chi cục trưởng Chi cục Thi hành án dân sự huyện Chư Prông, tỉnh Gia Lai trong thời hạn 03 tháng kể từ ngày niêm yết, thông báo.
Hết thời hạn 03 tháng kể từ ngày Chi cục Thi hành án dân sự huyện Chư Prông thực hiện việc niêm yết, thông báo vẫn bản này mà không có người khai nhận thừa kế thì cơ quan thi hành án tổ chức thi hành án theo quy định pháp luật.
CHI CỤC THADS HUYỆN CHƯ PRÔNG, TỈNH GIA LAI

Đạo luật NetzDG và “cây gậy” với các nhà mạng xã hội

Theo một báo cáo của Reuters Institute, hơn 70% người dùng Internet toàn cầu từng gặp phải tin giả hoặc thông tin sai lệch trên các nền tảng mạng xã hội. Những nội dung này không chỉ làm méo mó sự thật mà còn gây ra hậu quả nghiêm trọng như chia rẽ xã hội, xung đột chính trị và suy giảm lòng tin vào các thể chế công quyền. Bên cạnh đó, các nội dung bạo lực, kích động thù địch và quấy rối trực tuyến cũng gia tăng chóng mặt. Một nghiên cứu của Pew Research Center năm 2023 cho thấy, cứ 10 người dùng mạng xã hội thì có 4 người từng là nạn nhân của hành vi quấy rối trực tuyến, bao gồm đe dọa, bôi nhọ hoặc lạm dụng danh tính.

Tuy nhiên, việc kiểm soát nội dung trên mạng xã hội đối mặt với nhiều thách thức tại hầu hết các quốc gia. Thứ nhất, mạng xã hội thường hoạt động xuyên biên giới, khiến việc áp dụng luật pháp quốc gia trở nên phức tạp. Thứ hai, các công ty công nghệ lớn như Facebook, TikTok thường ưu tiên lợi nhuận hơn trách nhiệm xã hội, dẫn đến việc xử lý nội dung độc hại không triệt để. Cuối cùng, các quy định pháp lý đôi khi bị chỉ trích là vi phạm tự do ngôn luận, tạo nên ranh giới mỏng manh giữa kiểm duyệt và quyền bày tỏ ý kiến.

Câu chuyện từ nước Đức là một điển hình. Vào những năm 2010, Chính phủ Đức đứng trước một bài toán hóc búa. Các mạng xã hội lớn như Facebook và Twitter đã trở thành nơi phát tán hàng loạt nội dung thù hận, tin giả và lời nói căm thù. “Con bão” thông tin độc hại bùng nổ mạnh mẽ vào năm 2015, khi cuộc khủng hoảng di cư châu Âu đẩy Đức trở thành tâm điểm của các luồng chỉ trích. Những lời vu khống, kỳ thị người nhập cư lan truyền nhanh chóng, làm dấy lên các vụ bạo lực và chia rẽ sâu sắc trong xã hội. Câu hỏi đặt ra cho Chính phủ Đức lúc ấy là: “Làm thế nào để kiểm soát “đám cháy” trên mạng xã hội mà không vi phạm quyền tự do ngôn luận?”

Năm 2017, Quốc hội Đức quyết định hành động. Một dự luật mang tên NetzDG (Network Enforcement Act) được soạn thảo, với mục tiêu kiểm soát nội dung độc hại trên mạng xã hội. Lúc bấy giờ, Thủ tướng Angela Merkel và các nhà lãnh đạo nhấn mạnh rằng, việc để tin giả và phát ngôn thù hận lan tràn không chỉ làm suy yếu nền dân chủ mà còn đe dọa sự ổn định của xã hội. NetzDG yêu cầu các nền tảng mạng xã hội có trên 2 triệu người dùng tại Đức, như Facebook, Twitter và YouTube, phải chịu trách nhiệm xử lý nội dung vi phạm. Cụ thể, các bài đăng bất hợp pháp, như phát ngôn căm thù hoặc kích động bạo lực, phải được gỡ bỏ trong vòng 24 giờ

HÀNH TRÌNH “DỌN RÁC” MẠNG XÃ HỘI:**Kinh nghiệm từ các quốc gia**

● Các đạo luật mới ra đời nhằm ngăn ngừa, giảm thiểu các hành vi tiêu cực của người dùng trên mạng xã hội. (Nguồn: safegate.vn)

● Đạo luật NetzDG của Đức có một “cây gậy” rất mạnh mẽ, buộc các nhà mạng phải tự “dọn rác” trên nền tảng của mình. (Ảnh: Fluter)

● Mạng xã hội đã và đang trở thành “nơi cư trú” cho sự độc hại. (Ảnh: Shutterstock)

Trong kỷ nguyên kỹ thuật số, mạng xã hội không chỉ là nơi kết nối mà còn trở thành trung tâm phát tán thông tin. Tuy nhiên, bên cạnh những lợi ích to lớn, không gian này cũng trở thành “bãi rác” khổng lồ với những nội dung độc hại, tin giả và lời nói căm thù. Việc kiểm soát và “dọn rác” mạng xã hội đã trở thành thách thức không nhỏ đối với nhiều quốc gia trên thế giới.

sau khi nhận được khiếu nại từ người dùng. Nội dung phức tạp hơn được cho phép xử lý trong vòng 7 ngày. Các công ty cũng phải xây dựng hệ thống tiếp nhận khiếu nại và cung cấp báo cáo định kỳ về số lượng bài viết đã xử lý, minh bạch mọi hoạt động với người dùng.

Đạo luật này có một “cây gậy” rất mạnh mẽ: nếu không tuân thủ, các công ty công nghệ có thể bị phạt tới 50 triệu euro. Những ngày đầu tiên của NetzDG không dễ dàng. Facebook và Twitter công khai bày tỏ lo ngại về chi phí để tuân thủ luật mới. Một số nhà phê bình cho rằng đạo luật có thể làm suy giảm quyền tự do ngôn luận. Nhưng đối với Chính phủ Đức, đây là một thử thách cần thiết để bảo vệ không gian mạng khỏi những nội dung độc hại.

Ngay khi NetzDG chính thức có hiệu lực vào tháng 1/2018, một sự kiện nhỏ xảy ra đã làm sáng tỏ mục tiêu của đạo luật. Tháng 2/2018, một bài viết kích động thù hận nhắm vào cộng đồng người nhập cư được đăng tải trên Twitter. Trước khi NetzDG có hiệu lực, những bài đăng như vậy thường mất hàng tuần để được kiểm tra hoặc xử lý. Nhưng lần này, chỉ

trong vòng vài giờ sau khi nhận được báo cáo từ người dùng, bài viết đã bị gỡ bỏ. Đây chỉ là một trong hàng nghìn ví dụ cho thấy hiệu quả của NetzDG. Những người từng e ngại về việc không ai kiểm soát được các bài đăng độc hại nay dần thay đổi quan điểm. Các nền tảng mạng xã hội bắt đầu tăng cường đội ngũ kiểm duyệt và xây dựng hệ thống tiếp nhận báo cáo minh bạch hơn.

Đến năm 2020, những con số đã chứng minh sự hiệu quả của NetzDG. Theo một báo cáo từ Bộ Tư pháp Đức, hơn 90% các nội dung được báo cáo đã được xử lý trong thời gian quy định. Điều này giúp giảm đáng kể lượng phát ngôn căm thù và tin giả lan truyền trên mạng xã hội. Thành công của NetzDG không chỉ dừng lại ở việc gỡ bỏ nội dung vi phạm. Đạo luật còn làm tăng ý thức trách nhiệm của các công ty công nghệ. Facebook và Twitter phải công khai báo cáo chi tiết về quy trình kiểm duyệt, điều mà trước đây chưa từng có. Một nghiên cứu từ Đại học Leipzig cho thấy số lượng nội dung thù hận trên mạng xã hội tại Đức giảm 30% chỉ sau hai năm áp dụng đạo luật.

Các quốc gia quyết liệt kiểm soát mạng xã hội

Ngày nay, trước thách thức ngày càng lớn, nhiều quốc gia đã triển khai các biện pháp mạnh mẽ nhằm làm sạch không gian mạng. Từ việc ban hành luật đến áp dụng công nghệ hiện đại, các quốc gia đã xây dựng những mô hình quản lý mạng xã hội hiệu quả, mang lại bài học quý giá.

Để đối phó với nạn tin giả, Singapore đã thông qua Đạo luật Bảo vệ khỏi sự sai lệch và thao túng trực tuyến (POFMA) vào năm 2019. Luật này cho phép chính phủ yêu cầu các nền tảng mạng xã hội gỡ bỏ thông tin sai lệch hoặc gắn nhãn cảnh báo trên nội dung không chính xác. POFMA không chỉ áp dụng với các bài viết công khai mà còn kiểm soát cả tin nhắn lan truyền trong các nhóm riêng tư. Mặc dù gây tranh cãi vì nguy cơ hạn chế tự do ngôn luận, POFMA đã chứng minh hiệu quả trong nhiều trường hợp. Chẳng hạn, trong đại dịch COVID-19, chính phủ Singapore đã nhanh chóng xử lý hàng loạt tin giả về vắc-xin và các biện pháp y tế, giúp giảm thiểu hoang mang trong cộng đồng.

Australia chọn cách tiếp cận mang tính hợp tác hơn là áp đặt. Chính phủ nước này đã ký kết các thỏa thuận với các công ty công nghệ lớn, yêu cầu họ chia sẻ trách nhiệm trong việc kiểm soát nội dung độc hại. Năm 2021, Australia ban hành Bộ Quy tắc Ứng xử Truyền thông Xã hội, thiết lập các tiêu chuẩn chung về kiểm duyệt nội dung và bảo vệ người dùng. Một trong những thành công nổi bật là chiến dịch chống quấy rối trực tuyến do Twitter phối hợp với Chính phủ Australia triển khai, trong đó sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) để phát hiện và gỡ bỏ nội dung vi phạm. Kết quả, số lượng bài viết có nội dung quấy rối giảm 20% chỉ trong vòng 6 tháng đầu tiên.

Hàn Quốc là quốc gia áp dụng mạnh mẽ công nghệ hiện đại vào quản lý mạng xã hội. Chính phủ Hàn Quốc đã hợp tác với các công ty công nghệ trong nước để phát triển hệ thống AI giám sát nội dung trực tuyến. Công nghệ này không chỉ phát hiện các nội dung độc hại mà còn phân loại mức độ nguy hiểm để ưu tiên xử lý. Một ví dụ điển hình là việc Hàn Quốc sử dụng AI để chống lại nạn phát tán video nhạy cảm trên các nền tảng chia sẻ. Theo báo cáo năm 2023, hệ thống này đã chặn đứng hơn 80% video vi phạm trước khi chúng được công khai.

Ở quy mô khu vực phải kể tới Liên minh châu Âu (EU) đã thông qua hai quy định lớn là Đạo luật Dịch vụ Kỹ thuật số (DSA) và Đạo luật Thị trường Kỹ thuật số (DMA), nhằm kiểm soát chặt chẽ hơn các nền tảng công nghệ lớn. Các quy định này không chỉ yêu cầu minh bạch trong thuật toán mà còn áp dụng các biện pháp bảo vệ dữ liệu và hạn chế nội dung độc hại. Một điểm đáng chú ý là EU đã yêu cầu các nền tảng công nghệ cung cấp báo cáo định kỳ về cách họ xử lý nội dung độc hại và tin giả. Động thái này giúp tăng cường trách nhiệm và sự minh bạch, tạo lòng tin từ người dùng.

Cuộc chiến “dọn rác” mạng xã hội không chỉ là trách nhiệm của Chính phủ mà còn đòi hỏi sự hợp tác chặt chẽ từ các công ty công nghệ và cộng đồng người dùng. Kinh nghiệm từ các quốc gia cho thấy, không có một mô hình chung cho tất cả, nhưng sự kết hợp giữa pháp luật, công nghệ và hợp tác quốc tế là chìa khóa để xây dựng môi trường mạng an toàn. Việt Nam, với sự phát triển mạnh mẽ của mạng xã hội, cũng đang siết chặt quy định pháp luật để tạo nên không gian mạng lành mạnh, văn minh. Hành trình “dọn rác” mạng xã hội là hành trình dài, nhưng với quyết tâm và chiến lược đúng đắn, hoàn toàn có thể trở thành hiện thực. **DIỆU BẢO**

THÔNG BÁO**Tim chủ sử dụng đất đối với một số thửa đất phải thu hồi gồm:**

Thửa số 135, tờ bản đồ số 18, diện tích 168m² đất trồng lúa(LUC);
Thửa số 227, tờ bản đồ số 18, diện tích 272m² đất trồng lúa (LUC);
Thửa số 45, tờ bản đồ số 18, diện tích 362m² đất trồng lúa(LUC);
Thửa số 89, tờ bản đồ số 18, diện tích 82m² đất trồng lúa(LUC);
Thửa số 117, tờ bản đồ số 18, diện tích 532m² đất trồng lúa(LUC).

Đề nghị chủ sử dụng đất hợp pháp của các thửa đất nêu trên liên hệ với UBND thị trấn Lâm Thao hoặc Trung tâm phát triển quỹ đất huyện Lâm Thao, tỉnh Phú Thọ để thực hiện các thủ tục thu hồi đất và bồi thường giải phóng mặt bằng.

Trong thời hạn 15 ngày kể từ ngày đăng thông báo này mà không tìm được chủ sử dụng đất hợp pháp, UBND thị trấn Lâm Thao, Trung tâm phát triển quỹ đất huyện Lâm Thao sẽ báo cáo UBND huyện Lâm Thao tiến hành thực hiện thủ tục theo quy định của pháp luật.

UBND THỊ TRẤN LÂM THAO

QUYẾT ĐỊNH**THÔNG BÁO TÌM KIẾM NGƯỜI BI YÊU CẦU TUYÊN BỐ MẤT TÍCH**

Căn cứ Điều 388 Bộ luật Tố tụng dân sự;

Căn Điều 68 Bộ luật Dân sự;

Sau khi nghiên cứu hồ sơ việc dân sự sơ thẩm thụ lý số 58/2024/TLST - VDS ngày 06/12/2024 về việc tuyên bố một người mất tích theo đơn yêu cầu của anh Phạm Kinh Dân, sinh năm 1986; địa chỉ: Thôn Phúc Miếu, xã Hòa Phong, thị xã Mỹ Hào, tỉnh Hưng Yên.

QUYẾT ĐỊNH

1. Thông báo tìm kiếm bà Trần Thị Huệ, sinh năm 1967

Địa chỉ cư trú trước khi biệt tích: Thôn Phúc Miếu, xã Hòa Phong, thị xã Mỹ Hào, tỉnh Hưng Yên.

Bà Trần Thị Huệ vắng mặt tại nơi cư trú từ năm 1995 đến nay.

2. Khi biết được thông báo này, đề nghị bà Trần Thị Huệ liên hệ với Tòa án nhân dân thị xã Mỹ Hào, tỉnh Hưng Yên theo địa chỉ đường Nguyễn Thiện Thuật, phường Bán Yên Nhân, thị xã Mỹ Hào, tỉnh Hưng Yên hoặc ai biết được tin tức về bà Trần Thị Huệ thì thông báo cho Tòa án nhân dân thị xã Mỹ Hào, tỉnh Hưng Yên (theo địa chỉ như trên); Ủy ban nhân dân xã Hòa Phong; Công an xã Hòa Phong; người yêu cầu là anh Phạm Kinh Dân, sinh năm 1986; địa chỉ: Thôn Phúc Miếu, xã Hòa Phong, thị xã Mỹ Hào, tỉnh Hưng Yên.

3. Thời hạn thông báo tìm kiếm người bị yêu cầu tuyên bố mất tích là 04 tháng kể từ ngày đăng, phát thông báo lần đầu tiên. Trong thời hạn 10 ngày, kể từ ngày kết thúc thời hạn nêu trên nếu không có tin tức gì của bà Trần Thị Huệ thì Tòa án sẽ mở phiên họp xét đơn yêu cầu tuyên bố một người mất tích.

TÒA ÁN NHÂN DÂN THỊ XÃ MỸ Hào - HƯNG YÊN

Những bài học đau xót vì “anh hùng bàn phím”

Trong thời đại số hóa, mạng xã hội đã trở thành một phần không thể thiếu trong cuộc sống. Tuy nhiên, mặt trái của không gian ảo đang lộ rõ qua vấn nạn bạo lực mạng. Những lời chỉ trích, mỉa mai, hay công kích vô căn cứ từ những “anh hùng bàn phím” không chỉ gây tổn thương mà còn để lại những hậu quả khủng khiếp đối với tâm lý, tinh thần và sức khỏe của nạn nhân, đặc biệt là các bạn trẻ.

● Một trong những đối tượng bị tổn thương nhiều nhất do lực lượng “anh hùng bàn phím” trên mạng chính là các em thiếu niên. (Nguồn: TL)

Những vết thương vô hình

Khái niệm “anh hùng bàn phím” được cho là xuất hiện lần đầu tiên vào khoảng năm 2013, khi một nhóm sinh viên tại một trường đại học phân tích và định nghĩa khái niệm này thông qua một đoạn clip dài gần 2 phút.

“Anh hùng bàn phím” dùng để chỉ những người dùng bàn phím máy tính, điện thoại làm công cụ “tấn công” người khác, dùng những lời lẽ có tính sát thương để “ném đá”, xúc phạm người khác trên mạng ảo. Đặc điểm của “anh hùng bàn phím” là rất hùng hổ trên mạng, nói năng bạt mạng, thiếu suy nghĩ, bất chấp lý lẽ, bất chấp đúng, sai, dựa vào việc “ân danh” hoặc tính chất “ảo” của mạng xã hội để tha hồ cho cái tôi phát tác không giới hạn.

Từ khi mạng xã hội xuất hiện, đồng thời lực lượng “anh hùng bàn phím” được hình thành. Từ đó, không ít người trở thành mục tiêu của những cuộc tấn công vô cơ trên mạng xã hội. Họ bị chế nhạo vì ngoại hình, chê bai về hành vi, hay thậm chí bị lan truyền những tin đồn ác ý, bị vu khống, si nhục. Những lời lẽ cay độc ấy, dù chỉ là dòng chữ trên màn hình, lại trở thành gánh nặng tinh thần khủng khiếp.

Nhiều nghiên cứu chỉ ra rằng, nạn nhân của bạo lực mạng thường có nguy cơ rơi vào trạng thái lo âu, trầm cảm, thậm chí là tự tử. Sự hoành hành của lực lượng “anh hùng bàn phím” nằm ở phạm vi toàn cầu và hậu quả của nó là không có biên giới. Đã có rất nhiều nạn nhân của các “anh hùng bàn phím”, trong đó có những vụ việc thương tâm, gây đau xót cho cả cộng đồng.

Năm 2019 làng giải trí Hàn Quốc từng chấn động với sự ra đi của 2 nữ nghệ sĩ nổi tiếng

Choi Sulli và Goo Hara. Mặc dù trở thành trong môi trường nghệ thuật khắc nghiệt của Hàn Quốc với áp lực từ dư luận luôn đè nặng, nhưng ngay cả những nghệ sĩ này cũng không chịu nổi trước những lời miệt thị, “ném đá” của cộng đồng mạng, họ đều rơi vào trầm cảm. Choi Sulli tự sát trước, sau khi vướng vào scandal với bạn trai cũ và bị “tây chay” trên mạng. Goo Hara là bạn thân của cô, đối mặt với dư luận khi lên tiếng bênh vực bạn mình, đề rồi cũng bị chỉ trích trên mạng và chọn cái chết sau đó ít lâu.

Năm 2023, một vụ việc khác tại Trung Quốc gây rúng động. Cô gái trẻ mới 23 tuổi đối mặt với làn sóng chỉ trích trên mạng sau khi nhuộm tóc màu hồng. Cô bị các “anh hùng bàn phím” đặt biệt danh là “cô gái hư hồng” cùng nhiều biệt danh mang tính xúc phạm khác. Điều này khiến cô gái trẻ rơi vào trầm cảm và tự sát.

Tại Việt Nam, tình trạng bạo lực mạng gây ra bởi các “anh hùng bàn phím” đã có từ rất nhiều năm nay. Những năm gần đây nó dường như không giảm bớt mà còn có chiều hướng gia tăng mạnh mẽ. Năm 2021, một bé gái 13 tuổi tại Long An đã tự tử do bị “tây chay”, cô lập và bắt nạt hội đồng trên Facebook. Một trường hợp khác do chị T.T.H.M., 42 tuổi, ngụ tại TP Hồ Chí Minh chia sẻ, chị suýt nữa mất con vì không kịp thời theo sát con khi con phải đối mặt với các cuộc tấn công mạng. Con trai chị mới 16 tuổi, đi vào quán nước, có va chạm với nhân viên của quán nước. Một video clip cắt đoạn không hoàn chỉnh quay lại cho thấy con trai chị có thái độ vô lý đối với nhân viên được tung lên mạng. Thế là cậu thiếu niên bị “ném đá”, chửi bới liên tục.

● Sự thiếu kiểm soát cảm xúc, cộng thêm hiệu ứng đám đông biến mạng xã hội thành một “phiên tòa” đầy định kiến, nơi mà “anh hùng bàn phím” sẵn sàng làm “quan tòa” kết tội bất kỳ ai. (Nguồn: TL)

Nhiều bạn bè không hiểu cũng “tây chay” cậu bé. Cậu cũng liên tục nhận được tin nhắn, email “khủng bố” tinh thần từ những người xa lạ. Sau một thời gian im lặng chịu đựng, cậu bé uống thuốc ngủ tự sát, may mà người mẹ phát hiện đưa đi cấp cứu kịp thời.

Người nổi tiếng cũng là đối tượng phải đối mặt với lực lượng “anh hùng bàn phím” một cách khủng khiếp. Một nữ ca sĩ bị cho là “ăn chặn” từ thiện từ thông tin do một người phụ nữ chuyên livestream “soi” chuyện người khác tung ra. Mặc dù sau đó cơ quan công an đã vào cuộc, khẳng định “không có dấu hiệu ăn chặn từ thiện”, nhưng nữ ca sĩ ấy đến nay vẫn luôn bị đem ra chửi bới, chế nhạo bởi nhiều đối tượng trên mạng.

Mới đây, một hoa hậu trong nước đi thi nhan sắc tại nước ngoài không đạt thứ hạng cao như kì vọng và chỉ vì có những phát ngôn đầy tự tin trước đó, cô đã trở thành “miếng mồi” cho hàng loạt “anh hùng bàn phím” chế nhạo. Từ ngoại hình, cách ăn nói, hành xử và cả những tin đồn vô căn cứ liên quan đến hoa hậu đều bị mổ xẻ, chê bai liên tục trên mạng. Còn rất nhiều người nổi tiếng là nạn

nhân của bạo lực mạng, trong đó không ít người đã bị lực lượng “anh hùng bàn phím” lập ra các nhóm kín “antifan” để tấn công, mổ xẻ, thóa mạ, vu khống... mà không làm gì được. Có người thậm chí phải rút khỏi làng giải trí vì rơi vào khủng hoảng tinh thần.

Bài học từ những nỗi đau

Theo một khảo sát vào năm 2023 của Chương trình nghiên cứu Internet và xã hội (VPIS, thuộc Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn) cho thấy 78% người dùng mạng khẳng định mình từng là nạn nhân hoặc biết những trường hợp phát ngôn gây thù ghét trên mạng xã hội; 61,7% từng chứng kiến hoặc trở thành nạn nhân của trò nói xấu, phi báng, bôi nhọ danh dự và 46,6% từng bị vu khống, bịa đặt thông tin.

Một trong những đối tượng bị tổn thương nhiều nhất do lực lượng “anh hùng bàn phím” trên mạng chính là các em thiếu niên. Ở tuổi mới lớn, hành xử chưa thực sự chuẩn mực, còn ngây thơ, các em dễ trở thành “con mồi” của những kẻ thích “ném đá” trên mạng. Đồng thời, tâm lý còn non nớt, các em cũng là đối tượng dễ bị tổn thương nhất, dễ sa vào trầm cảm và gây

ra các hành động khó lường khi bị “anh hùng bàn phím” tấn công. Một đề tài nghiên cứu của Trường Đại học Y Dược năm 2022, trong đó có những cuộc khảo sát cụ thể và kết quả cho thấy, tỷ lệ học sinh THCS và THPT bị bắt nạt trực tuyến là 36,5%, những học sinh bị bắt nạt trực tuyến có số chênh trầm cảm cao gấp 1,97 lần so với những học sinh khác.

Nhiều người dùng mạng thậm chí không biết mình chính là “anh hùng bàn phím”, bởi nghĩ đơn giản những dòng bình luận họ để lại trên mạng chỉ là “vô hại” vì không phải nói trực tiếp. Nhưng thực tế, nó lại có sức công phá lớn. Một câu nói ác ý, khi được lan truyền và “hùa theo” bởi hàng trăm, hàng ngàn người khác, không khác gì những lưỡi dao đâm thẳng vào trái tim nạn nhân. Sự thiếu kiểm soát cảm xúc, cộng thêm hiệu ứng đám đông, biến mạng xã hội thành một “phiên tòa” đầy định kiến, nơi mà “anh hùng bàn phím” sẵn sàng làm quan tòa kết tội bất kỳ ai.

Tiến sĩ Khuất Thu Hồng - một chuyên gia nghiên cứu về các vấn đề xã hội chia sẻ: “Ném đá hay bắt nạt trên mạng xã hội có thể xem là hành động giết người tập thể mà không ai cảm thấy mình có lỗi. Mỗi người góp một lời nói khiến sự việc trở nên nghiêm trọng, khủng khiếp”.

Nhiều vụ việc đau lòng xảy ra đã trở thành hồi chuông cảnh tỉnh về sự nguy hiểm của bạo lực mạng. Từ đây, câu hỏi đặt ra là làm thế nào để nâng cao giáo dục thanh, thiếu niên nói riêng và mỗi người dùng nói chung về trách nhiệm khi sử dụng mạng xã hội, làm sao để ai cũng hiểu rằng mỗi một bình luận, mỗi lượt chia sẻ trên mạng ảo đều có sức ảnh hưởng mạnh mẽ tới người khác trong đời sống thật? Cạnh đó, làm sao để thanh, thiếu niên, để mỗi người dùng trang bị được cách tự bảo vệ mình trước những công kích trên mạng, có được nơi để chia sẻ, tìm kiếm sự giúp đỡ khi bị tổn thương?

Điều này là trách nhiệm lớn của các cơ quan quản lý, của cả nhà trường, phụ huynh và cả nền tảng mạng xã hội. Nhưng trên hết, mỗi người dùng mạng xã hội cần tự ý thức rằng, phía sau màn hình là những con người thật, với cảm xúc và tâm hồn dễ tổn thương.

Sự thay đổi, xóa bỏ đi tính độc hại từ môi trường mạng không phải là một câu chuyện quá vĩ mô mà thực ra nằm trong tay chính mỗi người dùng mạng, mỗi chúng ta. Hãy bắt đầu từ việc suy nghĩ kỹ trước khi gõ một dòng bình luận, hãy tự ý thức được rằng, mỗi một câu nói tiêu cực có thể tổn hại đến sức khỏe, sinh mạng con người, còn mỗi một lời tích cực chính là đang cùng xây dựng một môi trường mạng lành mạnh, nơi mà lời nói không phải là vũ khí, mà là cầu nối cho sự đồng cảm và sẻ chia. **NGỌC MAI**

Bảo vệ trẻ em trước “bóng ma xâm hại” mạng

● Trẻ em dễ trở thành đối tượng bị bạo lực và lạm dụng tình dục trên mạng. (Ảnh: Getty)

Năm 2016, “Thử thách cá voi xanh” (Blue Whale Challenge) từng là hiện tượng mạng nhanh chóng lan rộng ra khắp các nền tảng phổ biến khác trên toàn thế giới như Facebook, Instagram, Snapchat... Khi tham gia “Thử thách cá voi xanh”, trong vòng 50 ngày, người chơi sẽ phải làm theo những nhiệm vụ mà những “người quản lý” đưa ra, với mức độ từ dễ đến khó theo thời gian, cao nhất là tự sát. Đa số những người quản lý và người chơi đều ở độ tuổi đang đi học và đã có rất nhiều đứa trẻ đã chết khi tham gia “Thử thách cá voi xanh”...

Sau “Thử thách cá voi xanh” tạm lắng thì lại đến “Quái vật MoMo” tiếp tục khuyến khích những đứa trẻ tham gia chơi tự sát. Chính vì thế, tại buổi tập huấn “Nâng cao kỹ năng đưa tin để chống xâm hại trẻ em trên không gian mạng” được tổ chức ở Hà Nội ngày 4/10/2024, những con số đáng báo động đã được ra như: báo cáo năm 2022 của Watch Foundation (IWF) ghi nhận sự gia tăng gấp 3 lần hình ảnh trẻ em từ 7 - 10 tuổi bị những kẻ săn mồi trên Internet và tung lên mạng ở quy mô công nghiệp; theo thống kê của UNICEF, ước tính mỗi ngày có khoảng 750.000 nam giới tìm kiếm đối tượng lạm dụng tình dục trên mạng tại khu vực châu Á - Thái Bình Dương... Tại buổi tập huấn, chuyên gia Fiona Bowden - người từng có 12 năm làm việc tại đài BBC trong lĩnh vực bảo vệ trẻ em nhận định trẻ em thường có tính tò mò và điều này khiến chúng khám phá những nội dung mới lạ. Những cú “click” không được có sự kiểm soát của người lớn, cộng với việc chưa phát triển đầy đủ về tư duy và hoàn thiện về đạo đức có thể khiến chúng trở thành “con mồi” của những kẻ đi săn, hoặc tệ hơn, có hành vi bắt nạt hoặc quấy rối tình dục đối với bạn bè đồng trang lứa.

Từ nỗi lo con là nạn nhân của “anh hùng bàn phím” đến nỗi lo con là “anh hùng bàn phím”

Trong thời đại công nghệ 4.0 phát triển mạnh mẽ như hiện nay, bạo lực mạng đang diễn ra phức tạp ở phạm vi toàn cầu. Trẻ em dễ trở thành nạn nhân của bạo lực mạng, gây tổn hại đến danh dự, nhân phẩm, uy tín. Thống kê từ trang web

BroadbandSearch cho thấy 60% trẻ vị thành niên từng trải qua việc bị bắt nạt trực tuyến và 87% người trẻ từng chứng kiến hành vi bắt nạt trực tuyến.

Tại Việt Nam, theo một khảo sát vào năm 2023 của Chương trình nghiên cứu internet và xã hội (VPIS, thuộc Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn) cho thấy, 78% người dùng mạng khẳng định mình từng là nạn nhân hoặc biết những trường hợp phát ngôn gây thù ghét trên mạng xã hội; 61,7% từng chứng kiến hoặc trở thành nạn nhân của trò nói xấu, phi báng, bôi nhọ danh dự và 46,6% từng bị vu khống, bịa đặt thông tin. Năm 2021, một bé gái 13 tuổi tại Long An đã tự tử do bị tẩy chay, cô lập và bắt nạt hội đồng trên Facebook. Là nạn nhân của bạo lực mạng trẻ em có thể bị sang chấn tâm lý, trầm cảm, tự gây tổn thương, hủy hoại bản thân sau những sự cố gặp phải trên mạng...

Bên cạnh việc là nạn nhân của bạo lực mạng thì ở góc độ khác, cũng có không ít trẻ em có hành vi bắt nạt hoặc quấy rối tình dục đối với bạn bè đồng trang lứa. Năm 2016, bài viết “Lo ngại phim hoạt hình “bắn” đầu độc trẻ thơ” được đăng tải trên Báo Pháp luật Việt Nam. Ngay sau đó một lực lượng fan hâm mộ, bao gồm nhiều em học sinh cấp 1, cấp 2 và cấp 3 đã bày tỏ phản ứng khi thú vui của mình bị phê phán. Điều đáng nói ở đây là rất nhiều em đã hô hào nhau “truy tìm” tác giả bài viết. Một phóng viên cơ quan truyền thông khác đã vô tình bị nhận nhầm là tác giả bài viết và bị hàng ngàn fan hâm mộ “nhí” khủng bố suốt hai ngày trời với tin nhắn, bom thư... và đủ các lời chửi bới từ bình thường đến thô tục. Mặc dù trường nhóm fan này đã lên

tiếng kêu gọi sự bình tĩnh, tiết chế cảm xúc nhưng nhóm fan nhí vẫn tiếp tục lên mạng, chửi bới và hành động quá khích. Đến nỗi, trường nhóm fan đã chia sẻ: “Mấy hôm nay, nhiều bạn đã lặng lẽ rời nhóm fan hâm mộ truyện tranh Anime Nhật vì thấy xấu hổ trước hành động của các bạn”.

Nếu như trước kia, nỗi lo lớn nhất của các bậc cha mẹ là con lên mạng bị kẻ xấu dụ dỗ, lừa đảo, tham gia các hội nhóm bắt hạo thì giờ đây là nỗi lo con trở thành “anh hùng bàn phím”. Nhà báo, tác giả bài báo “Lo ngại phim hoạt hình “bắn” đầu độc trẻ thơ” đã từng phỏng vấn một phụ huynh của nam sinh lớp 6 thành viên nhóm hâm mộ truyện tranh Nhật nói trên và được biết phụ huynh không hề biết con mình tham gia nhóm fan này nọ và cũng không thể ngờ con mình có thể lên mạng, tụ tập “ném đá” người này, thách đấu người nọ hoặc văng tục...

“Chừa nghiện” Internet bằng luật

Theo thông kê, đến tháng 3/2023, Việt Nam có khoảng 24,7 triệu trẻ em, trong đó hai phần ba đang tiếp cận và sử dụng các thiết bị kết nối Internet. Điều đáng nói là vẫn nạn trẻ em nghiện Internet hiện nay. Khảo sát của UNICEF năm 2022 cho thấy, 82% trẻ em Việt Nam từ 12 - 13 tuổi sử dụng Internet hàng ngày, con số này ở lứa tuổi 14 - 15 là 93%. Bà Nguyễn Thị Nga, Phó Cục trưởng Cục Trẻ em, Bộ LĐ-TB&XH cho biết, Tổng đài quốc gia bảo vệ trẻ em 111 bình quân mỗi năm tiếp nhận hơn 400 - 500 cuộc gọi về vấn đề trẻ em trên môi trường mạng. “Thông qua phân tích các ca cụ thể thì nếu trẻ bị nghiện Internet thì việc hỗ trợ cho các em đang rất khó khăn do liên quan tới nhân lực, thời

gian và việc các em có thể giảm sự phụ thuộc vào việc dùng Internet hay không. Đó là câu chuyện nếu không tăng cường phòng ngừa thì để cai nghiện một ca trẻ nghiện Internet là rất khó khăn”, theo bà Nga.

Nghiện Internet không chỉ hủy hoại quỹ thời gian của trẻ em mà còn gây ra những bệnh lý nghiêm trọng. Bệnh viện Đa khoa tỉnh Hòa Bình tiếp nhận cấp cứu bệnh nhân B.Q.V. (15 tuổi) với triệu chứng đau dữ dội vùng cột sống cổ và liệt tứ chi. Người nhà cho biết, bệnh nhân B.Q.V. thường chơi game trên điện thoại. Trong quá trình chơi, V. thường lác, giật mạnh cổ để giảm mệt mỏi. Các bác sĩ xác định đây là nguyên nhân khiến cột sống cổ bị tác động đột ngột với lực mạnh, gây tổn thương mạch máu chèn ép tủy sống cổ. V. được chẩn đoán bị máu tụ tiên phát ngoài màng cứng tủy sống cổ và được chỉ định mổ cấp cứu. Đây là căn bệnh nguy hiểm, nếu không được chẩn đoán đúng và điều trị kịp thời sẽ gây những biến chứng vĩnh viễn như liệt tay chân, khó khăn khi nói, lú lẫn trí nhớ, thậm chí tử vong nếu khối máu tụ quá lớn. Nam sinh Hà Nội (14 tuổi) nhập viện do tâm lý bị ảnh hưởng trầm trọng, xuất hiện nhiều hành vi chống đối, tự gây hại cho bản thân. Mẹ nam sinh cho biết, cậu con trai thường xuyên chơi game. Khi gia đình hạn chế thời gian sử dụng điện thoại, nam sinh tỏ thái độ với bố mẹ, dùng dao lam tự cứa vào tay, đập đầu vào tường... Trong các buổi trị liệu, cậu bé chia sẻ rằng luôn nghe thấy những giọng nói kỳ lạ trong đầu, như thể có ai đó đang ra lệnh cho mình. Cậu tin rằng thế giới chỉ là trò chơi ảo và không có thật.

Ngày 09/11/2024, Chính phủ đã ban hành Nghị định 147/2024/NĐ-CP về quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ Internet và thông tin trên mạng. Theo quy định tại điểm e khoản 1 Điều 39 và điểm e khoản 1 Điều 48 của Nghị định 147/2024/NĐ-CP, các doanh nghiệp cung cấp trò chơi điện tử trên mạng (hay thường gọi là game), bất kể là game online hay game offline, thì đều phải có hệ thống thiết bị kỹ thuật bảo đảm quản lý thời gian chơi trong ngày (từ 00h00 đến 24h00) của người chơi. Trong đó chú ý, quản lý thời gian chơi trong ngày (từ 00h00 đến 24h00) của người chơi dưới 18 tuổi không quá 60 phút đối với từng trò chơi nhưng không quá 180 phút một ngày đối với tất cả trò chơi dành cho người chơi dưới 18 tuổi do doanh nghiệp cung cấp. Ngoài ra, các doanh nghiệp cung cấp game cần phải có hệ thống thiết bị kỹ thuật bảo đảm hiển thị liên tục kết quả phân loại trò chơi theo độ tuổi đối với tất cả các trò chơi do doanh nghiệp cung cấp khi giới thiệu, quảng cáo và phát hành. Có thông tin khuyến cáo với nội dung “Chơi quá 180 phút một ngày sẽ ảnh hưởng xấu đến sức khỏe” tại vị trí dễ nhận biết ở diễn đàn của trò chơi (nếu có) và trên màn hình thiết bị của người chơi theo tần suất 30 phút/lần trong quá trình chơi trò chơi.

Như vậy, từ ngày 25/12/2024 khi Nghị định 147/2024/NĐ-CP có hiệu lực thì người dưới 18 tuổi không chơi một game quá 60 phút một ngày, nhưng không quá 180 phút khi chơi nhiều game khác nhau. Và các doanh nghiệp cung cấp game cần thực hiện biện pháp kỹ thuật để đảm bảo quản lý thời gian chơi trong ngày của người chơi theo quy định trên.

Tới đây, doanh nghiệp cung cấp game sẽ phải dán nhãn độ tuổi cho từng trò chơi. Cơ quan quản lý nhà nước cũng sẽ yêu cầu các doanh nghiệp quản lý kho ứng dụng xác thực các game đã được cấp phép và gỡ bỏ game không phép. Hiện phần mềm giám sát đang được xây dựng để qua đó tăng cường thanh tra, kiểm tra các tài khoản đã được định danh, nếu phát lộ quy định của luật mà cung cấp trò chơi cho trẻ em trên 60 phút thì sẽ bị xử phạt nghiêm. **HỒNG MINH**

Tại Hội nghị chuyên đề “Bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng” do Bộ Công an tổ chức vào cuối tháng 4/2024, Cục Cảnh sát Hình sự, Bộ Công an đưa ra số liệu trong tổng số vụ xâm hại trẻ em của năm 2023 và quý I/2024, có hơn 400 vụ lợi dụng mạng xã hội để thực hiện các thủ đoạn tạo niềm tin với nạn nhân và tiến hành hành vi xâm hại, chủ yếu là nhóm hành vi xâm hại tình dục trẻ em. Nhóm tội phạm này còn tiến hành lừa đảo chiếm đoạt tài sản trẻ em qua mua bán tài khoản, vật phẩm game online; cho, tặng điện thoại phục vụ học tập... Lực lượng công an đã ngăn chặn truy cập từ trong nước đến 30 nghìn trang mạng có nội dung vi phạm pháp luật, đồi trụy, cờ bạc trực tuyến, lừa đảo, bạo lực, độc hại đối với trẻ em, thông tin trẻ em bị xâm hại tình dục...

Chuyện tình đẹp như mơ của “Đôi song ca miền thùy dương”

● Ngọc Cẩm - Nguyễn Hữu Thiết được biết đến với mối tình thùy chung. (Nguồn: Thegioigiatrivi)

Vào thập niên 50, 60, cặp đôi danh ca Ngọc Cẩm - Nguyễn Hữu Thiết là một trong những “ngôi sao” của làng tân nhạc Việt Nam. Gần 60 năm bên nhau, cặp đôi Ngọc Cẩm - Nguyễn Hữu Thiết không chỉ ghi dấu trong lòng người hâm mộ bằng những câu hát rung động lòng người, mà còn bằng mối tình sắt son, thủy chung của cả hai.

Cặp đôi tài năng của làng tân nhạc

Vào thập niên 50 của thế kỷ trước, có ba cặp đôi song ca nổi tiếng nhất nhì Sài Gòn. Cả ba đôi đều nên duyên vợ chồng và đến từ xứ Huế mộng mơ. Trong đó, Ngọc Cẩm và Nguyễn Hữu Thiết được công chúng nhớ đến nhiều nhất. Mỗi bài hát của cặp đôi đều như dòng tình ca mềm mại, uyển chuyển, ngọt ngào khiến người nghe mê mẩn, đắm say.

Được biết, nữ ca sĩ Ngọc Cẩm tên thật là Nguyễn Thị Ngọc Tuyết, sinh năm 1930 tại Phú Vang, Huế. Bà có giọng ca thánh thót, ngọt ngào, khuôn mặt yêu kiều, thu hút mọi ánh nhìn. Năm 1946, nữ ca sĩ bắt đầu đi hát, nhanh chóng nhận được sự chú ý của công chúng. Tên tuổi của bà gắn liền với các ca khúc như: “Trăng rụng xuống cầu”, “Gạo trắng trăng thanh”, “Lời người ra đi”...

Vài năm sau đó, nữ ca sĩ đã gặp nhạc sĩ Nguyễn Hữu Thiết. Ông sinh năm 1927 tại Phan Thiết (quê gốc Triệu Phong, Quảng Trị). Từ nhỏ đã có năng khiếu ca hát, nên khi theo học bậc trung học ở Huế và được bà giáo sư âm nhạc người Pháp tận tình dạy bảo ông rất vững về nhạc lý. Mặc dù được học nhạc lý phương Tây từ rất sớm, nhưng các nhạc phẩm của ông mang đậm màu sắc quê hương. Một số sáng tác của ông được yêu thích là “Chàng là ai”, “Anh đi chiều thu ấy”, “Ai đi ngoài sương gió...”

Trong tờ nhạc của Tinh Hoa Huế phát hành năm 1954, đã có đôi lời giới thiệu về cặp đôi như sau: “Với giọng ca trầm hùng của bạn Nguyễn Hữu Thiết, trong thanh của cô Ngọc Cẩm - đôi danh ca xứ Huế đã từng biểu diễn qua các tỉnh miền Nam Trung Việt rất được hoan nghênh về những nhạc phẩm loại dân ca.”

Khi Cách mạng Tháng 8 bùng nổ, Nguyễn Hữu Thiết đang theo học ban Tú tài, ông bỏ học ôm đàn cùng bạn bè (Nguyễn Hữu Ba, Phạm Duy, Bùi Công Kỳ...) tham gia phong trào văn nghệ yêu nước ở Huế. Sau đó, ông đến Tuyên Hóa và gặp gỡ nữ ca sĩ Ngọc Cẩm. Hai người sớm “hòa nhịp” con tim nhờ có chung niềm đam mê ca nhạc. Đến năm 1948, hai người kết hôn với nhau, khi đó nữ ca sĩ Ngọc Cẩm vừa tròn 17 tuổi.

Do có vấn đề về sức khỏe, nữ ca sĩ Ngọc Cẩm và nhạc sĩ Nguyễn Hữu Thiết trở về Huế vào năm 1954, tại đây hai người vẫn tiếp tục sự nghiệp ca hát, được công chúng yêu mến. Trong thời gian ở Huế, cả hai đã liên tục khổ luyện để tạo ra những bản song ca hay nhất. Thời gian này, bên cạnh những bản tình ca ngọt ngào, da diết, họ còn sáng tác những ca khúc ngợi ca quê hương, đất nước, núi non tươi đẹp.

Tuy nhiên, mảnh đất Huế không giữ chân được cặp đôi ca sĩ, nhạc sĩ tài năng này. Họ đã cùng nhau đến Sài Gòn (TP HCM), tại đây, tên tuổi của Ngọc Cẩm và Nguyễn Hữu Thiết ngày càng vang xa và được khán giả nhiệt tình đón nhận. Cặp đôi thường được công chúng yêu mến gọi

bằng những cái tên như “Đôi song ca miền thùy dương”, “Đôi danh ca miền Trung”.

Những năm tháng đó, Nguyễn Hữu Thiết ghi dấu trong lòng khán giả bằng hình ảnh với thân hình cao dong dỏng, phong độ, lịch lãm và giọng hát sâu lắng. Ông sánh đôi bên cạnh người vợ Ngọc Cẩm của mình. Ngọc Cẩm sở hữu vẻ đẹp dịu dàng, cổ điển của người con gái Huế. Giọng hát như mơ, như mộng của bà hòa quyện vào câu hát trầm ấm, tiếng đàn bay bổng của Nguyễn Hữu Thiết. Đi đến bất kỳ sân khấu nào, đôi danh ca khiến khán giả chìm đắm vào bài hát của mình.

Thời bấy giờ, báo chí ở Sài Gòn hầu như ngày nào cũng viết bài, đăng ảnh của đôi uyên ương này. Rồi những hãng đĩa ghi âm vào cuộc. Chỉ tính 2 ca khúc “Gạo trắng trăng thanh” và “Trăng rụng xuống cầu” do hãng đĩa Asia phát hành trên khắp Đông Dương đã bán được hàng triệu đĩa (con số này vẫn là kỷ lục cho đến nay). Đến nỗi một hãng ghi âm khác đã đề nghị tặng Nguyễn Hữu Thiết chiếc xe hơi Consul mới tinh để ông chuyển qua ghi âm cho hãng này.

Mối tình sắt son, thủy chung

Từng có thời, Ngọc Cẩm - Nguyễn Hữu Thiết, cùng hai cặp đôi ca sĩ, nhạc sĩ nữa là Châu Kỳ - Mộc Lan, Mạnh Phát - Minh Diệu được rất nhiều người biết đến. Nhưng nhắc đến “đôi uyên ương” được công chúng dành trọn tình cảm có lẽ chính là Ngọc Cẩm - Nguyễn Hữu Thiết. Họ đã để lại nhiều ký ức trong lòng người yêu nhạc vàng với các ca

khúc bất hủ như “Sơn nữ ca” (Trần Hoàn), “Bà mẹ quê”, “Bà mẹ Gio Linh” (Phạm Duy), “Có một đàn chim” (Phan Huỳnh Điểu), “Gạo trắng trăng thanh”, “Trăng rụng xuống cầu” (Hoàng Thi Thơ)... Đặc biệt, cặp đôi không chỉ có tài năng âm nhạc mà còn giữ được tình cảm vợ chồng hạnh phúc.

Nhắc đến cặp đôi Ngọc Cẩm - Nguyễn Hữu Thiết, có lẽ phải kể đến mối tình thùy chung của hai ông bà. Từ thuở còn xuân sắc, khi cả hai người mới mười tám, đôi mươi, hai ông bà đã đứng chung với nhau trên sân khấu, cùng đàn ca hòa quyện giọng hát ngọt ngào, êm ái. Cho đến lúc khi đã tóc đã bạc màu, làn da đôi môi, nhăn nheo, họ vẫn cùng nhau đứng trên sân khấu, trao tặng ánh mắt triu mến, tình cảm đậm đà cho đôi phương.

Trong một chương trình truyền hình phát sóng năm 2018, ca sĩ Hồng Hạnh từng chia sẻ mẹ chị (tức ca sĩ Ngọc Cẩm), thời trẻ là một cô gái đẹp của vùng. Khi cha mẹ của Hồng Hạnh chưa gặp nhau, nhạc sĩ Phạm Duy thường sang nhà Ngọc Cẩm đàn hát và còn ký tặng lên một cây đàn guitar. Có lần, Phạm Duy còn bị bố của Ngọc Cẩm (ông ngoại của Hồng Hạnh) cầm cây rượt đuổi vì dám tán tỉnh con gái mình.

Khác với những cặp đôi nghệ sĩ cùng thời, thường xảy ra những đổ vỡ, tai tiếng trong hôn nhân, gia đình, gần 60 năm sống bên nhau, nữ ca sĩ Ngọc Cẩm và nhạc sĩ Nguyễn Hữu Thiết không bao giờ xảy ra bất kỳ một tai tiếng nào. Họ luôn sống đôi và đi bên cạnh nhau như đôi uyên ương. Từ Tuyên Hóa, đến Huế, vào Sài Gòn, dường như đi đâu họ cũng có nhau. Âm nhạc trở thành sợi dây nối kết bền chặt cho gia đình của cặp đôi nghệ sĩ.

Thuở còn xuân thì, nữ ca sĩ Ngọc Cẩm thường được khán giả trêu đùa là ... mẩn dề. Cặp đôi có tất cả 8 người con, con gái thì lót chữ “Hồng”, con trai thì đệm chữ “Trường”: Hồng Hà, Hồng Danh (ca sĩ), Hồng Hạnh (ca sĩ), Hồng Đức, Hồng Vinh; Trường Sơn, Trường Thọ, Trường Thắng. Hồi còn sống, ông Thiết lý giải: “Trường” là để kỷ niệm những gian khổ tháng ngày vượt Trường Sơn ra Bắc, còn “Hồng” là để nhớ giai đoạn gian khổ nhưng hai vợ chồng ông vẫn hạnh phúc bên nhau ở vùng chiến khu Tuyên Quang, Thái Nguyên cạnh dòng sông Hồng...

Trong tất cả 8 người con, chỉ có ca sĩ Hồng Hạnh và Hồng Danh nối nghiệp cha mẹ mình. Họ cũng xuất hiện, góp giọng với cha mẹ trong một vài chương trình ca nhạc nhỏ kỷ niệm.

Sau này, đến năm 1975, bà cùng chồng và nhạc sĩ Văn Lương lập ra Đoàn ca nhạc Hương Miền Nam, bao gồm những ca sĩ nổi tiếng lúc bấy giờ. Họ hát những khúc dân ca và được công chúng đón nhận. Trong thời gian này, cặp đôi nghệ sĩ dần hạn chế các hoạt động nghệ thuật. Họ dành tâm huyết chăm sóc gia đình và tự tôi luyện “ngón nghề” của mình.

Đến năm 2002, nhạc sĩ Nguyễn Hữu Thiết qua đời do bạo bệnh. 18 năm sau ngày cố nhạc sĩ qua đời, nữ ca sĩ Ngọc Cẩm cũng trút hơi thở cuối cùng vào tháng 11/2020, hưởng thọ 91 tuổi tại TP HCM. Gia đình cho biết đã an táng nghệ sĩ Ngọc Cẩm bên cạnh mộ chồng tại mảnh đất thuộc chùa Vĩnh Nghiêm ở quận Gò Vấp, TP HCM. **HƯƠNG NGỌC**

Tân nhạc, nhạc tân thời hay nhạc nhẹ là tên gọi thông dụng của dòng nhạc xuất hiện tại Việt Nam vào khoảng năm 1928. Tân nhạc là một phần của âm nhạc Việt Nam. Đây là một thể nhạc lấy nhạc ngữ Tây phương làm nền tảng (thang âm thất cung, hòa âm phối khí bằng nhạc khí Tây phương). Các sáng tác có thể chia làm thanh nhạc và khí nhạc, theo phong cách thính phòng, dân gian và nhạc nhẹ, hoặc cũng có thể chia theo các giai đoạn lịch sử với những đặc điểm khác nhau.

Từ sở thích khoe khoang trên đời thực...

Nhà văn Thạch Lam từ những năm 1940 trên Báo Ngày nay từng ghi lại một nhận xét của người nước ngoài về người Việt rằng: người Việt mãi lo cho người chết hơn người sống. Chuyện xưa tưởng cũ, nhưng bây giờ lại thành phổ biến trong đời sống hiện đại.

Trong tập phiếm luận “Cái vôi của người mình” của Vương Trí Nhàn, ông cho biết, mấy năm nay, nhiều nơi có phong trào đua nhau xây lăng mộ tổ tiên cho thật to, đẹp. Cũng đá hoa, đá mài, cũng mái cong, mái uốn. Cũng hoạ tiết hoa văn chìm nổi. Và thường thì tất cả những yếu tố gọi là hiện đại ấy để cạnh tranh nhau chỉ toát ra về để đáp điểm lèo lèo mà lại chấp vá lũng củng, không những giữa hai ngôi mộ mới tân trang đó với các ngôi mộ chung quanh chẳng ăn nhập gì với nhau, khác lạ với truyền thống văn hoá dân tộc...

Gần Tết, chuyện tu sửa, xây mới mộ mã, được con cháu phát tâm xây dựng khắp nơi từ miền Bắc cho tới Trung, Nam. Nhà giàu thì xây lăng mộ thật lớn rộng cả ngàn mét vuông, quy tụ anh em, tổ tiên nhiều đời trước vào chung một nơi cho con cháu dễ thăm viếng, hương khói. Gia tộc thành đạt, bỏ ra vài trăm triệu đến vài tỷ xây lăng mộ người đã khuất là bình thường và ai cũng hoan hỉ.

Có lần phóng viên chạy xe từ thành phố Huế xuống phá Tam Giang chơi, quan sát xung quanh đường đi mới thấy đây là khu nghĩa trang xây dựng kỳ công. Việc người Huế, xây dựng lăng mộ cho người chết từ lâu đã có tiếng là tốn kém, hoành tráng, nhưng chứng kiến ở đây thì thấy quả thực là như vậy. Nó giống như những khu lăng mộ của vua chúa thu nhỏ, để cho người đã khuất được cảm thấy hạnh phúc như theo quan niệm người sống.

Ở quê Hà Tĩnh tôi cũng vậy. Lăng mộ các cụ cũng được xây cất từ tế rồi, nhưng bỗng có ông ăn nên làm ra, thăng quan tiến chức xem bói đầu về nói phải xây cất lại cho “đàng hoàng, to đẹp hơn”. Kinh phí thì ông ăn nên làm ra lo rồi, nên họ hàng mắt gì không gật đầu. Như vậy, chuyện ở làng xây cất lăng mộ không chỉ cho nó sạch sẽ, gọn gàng, mà là một cuộc đua tranh lăng mộ họ nhà nào đẹp hơn, to hơn... để rằm hay Tết về bà con dân làng trầm trồ, ca ngợi.

Nói về vấn đề này, nhà nghiên cứu Vương Trí Nhàn bày tỏ: “Từ thực tế hôm nay, tôi nghĩ ngược lại: khoe khoang rầm rộ như thế ắt là vì người sống chứ đâu có vì người chết. Một khi đã mang tính cách một sự tô vẽ giả tạo thì nhất thiết nảy sinh phản cảm”. Ông kết luận rằng: “Phú quý sinh lễ nghĩa cái đó chỉ một phần. Nhưng theo tôi cái chính là sự hoang vắng tiêu điều trong lòng người. Có thể thì đám người sẵn của kia mới lấy sự hơn người giả tạo làm niềm kiêu hãnh”.

● Ảnh minh họa. (Nguồn: ST)

Sự phát triển mạnh mẽ của mạng xã hội đã ảnh hưởng trực tiếp đến cuộc sống thường ngày của con người với các thái cực từ đẹp đẽ, cao thượng, bao dung đến xấu xa, lừa đảo, độc ác, “phòng bạt”... Tất cả đều xuất hiện trên thế giới mạng như chúng ta chứng kiến ở đời thực.

Người chết không biết có được hưởng phúc từ sự âm ỉ đó của đám người sống không, nhưng sự phò trương đó đã làm cho người sống thoải mái, vui vẻ. Lối sống đó bây giờ không phải là cá biệt mà như phổ biến cả từ đời thật cho đến mạng xã hội. Chuyện “làm màu” cho người chết và câu chuyện lối sống “phòng bạt” trên mạng xã hội tưởng không liên quan nhiều, nhưng nó thể hiện một sự kết nối về “trình diễn quá đáng”, tô vẽ quá nhiều của con người. Họ say mê được tụng ca mà quên đi sát thương khi được đây hình ảnh của mình đi quá xa.

Đến sống “điên cuồng” trên mạng

Công an TP Thủ Dầu Một, tỉnh Bình Dương từng xử lý vụ việc một nam thanh niên treo cổ tự tử trong phòng trọ. Kiểm tra điện thoại của nạn nhân, công an phát hiện trước khi chết, thanh niên này đã lên trang facebook cá nhân phát trực tiếp nói mình buồn vì yêu đơn phương, cùng với đó là xin lỗi gia đình. Sau đó thanh niên này treo cổ tự tử. Tuy nhiên, do trang facebook cá nhân của anh này chỉ kết bạn với 3 người nên vụ việc không được ai phát hiện kịp thời. Đọc thông tin này tôi thấy sốc khi con người bây giờ

quá nô lệ vào công nghệ và sự riêng tư yêu ghét, vui buồn của con người không còn được cất giấu thâm kín. Và khi họ chọn giải pháp tiêu cực nhất cũng phải cho thiên hạ thấy.

Đó là một câu chuyện buồn của một cá nhân riêng lẻ, nhưng cũng có nhiều người coi mạng xã hội là nơi để thể hiện cá tính của mình. Một thứ cá tính đi quá giới hạn đạo đức, luật pháp, để cho cái tôi cá nhân “tỏa sáng” một cách nguy hiểm đến cộng đồng.

Rất nhiều vụ việc phát ngôn ẩu, sai thông tin, không có kiểm chứng hay xây dựng theo trào lưu những ngôn ngữ bậy bạ, dung tục,

thích gì nói vậy, thích chửi ai, lăng mạ, làm nhục, đánh ghen... đều có thể cho lên mạng xã hội. Họ coi những trang cá nhân đó là cái để xả hết thú vui, tức giận, hay chạy theo những sở thích, lối sống vượt ranh giới chuẩn mực cộng đồng. Nhiều người khi nhận ra sai lầm của mình thì đã muộn. Phạt hành chính đã có, người bị đi tù về lạm dụng mạng xã hội cũng đã có.

Luật sư Nguyễn Văn Nguyên, Giám đốc Công ty Luật Hưng Nguyên, Đoàn Luật sư thành phố Hà Nội cho rằng, việc vi phạm pháp luật trên mạng xã hội còn nhiều là do hiểu biết luật pháp về an ninh mạng của người dùng còn “ngây thơ”: “Người tham gia mạng xã hội vẫn còn thiếu ý thức tuân thủ pháp luật, trách nhiệm xã hội, thiếu kiến thức nền tảng về sử dụng mạng xã hội, cung cấp thông tin nên dẫn đến việc họ cố tình hoặc vô ý tạo hoặc tiếp sức cho việc tạo ra, lan truyền và phát tán tin giả, thông tin sai sự thật. Vì vậy, cần có nhiều chương trình truyền thông, tuyên truyền pháp luật về an ninh mạng, quy định xử lý vi phạm đối với các hành vi vi phạm pháp luật trên không gian mạng, kỹ năng nhận biết tin giả, tin sai sự thật và cách phòng tránh, không chia sẻ, tương tác để người tham gia mạng xã hội nắm được, xây dựng lối sống văn minh, ứng xử văn hóa, có trách nhiệm, nêu gương sáng, việc tốt để lan tỏa các nội dung lành mạng trên môi trường mạng xã hội”.

Theo khảo sát của Chương trình nghiên cứu Internet và xã hội (VPIS) cho biết 61,7% người dùng mạng xã hội từng chứng kiến hoặc trở thành nạn nhân của trò nói xấu, phi báng, bôi nhọ danh dự và 46,6% từng bị vu khống, bịa đặt thông tin. Nạn nhân gần như bất lực, cách duy nhất là yêu cầu gỡ thông tin đó.

TS. Đặng Hoàng Giang thì cho rằng việc phát ngôn bừa bãi, tấn công, làm nhục người khác một cách “bầy đàn” đang là mối nguy hại cho cộng đồng: “Lăng mạ trên mạng là sự tiếp nối của tư duy phong kiến, vì ngày xưa, trừng phạt ai đó là công khai, để mọi người chứng kiến”. Ông Giang cho rằng vòng xoáy bạo lực ngôn ngữ đó chia cộng đồng thành hai phe: “Chúng ta” và “chúng nó”. Một bộ phận tự coi mình là “dân phòng trên mạng, tự cho mình đứng về lẽ đúng, là “Lục Vân Tiên” và có quyền phán xét những người mà họ cho là sai với tiêu chuẩn của họ. Điều này dẫn đến chủ nghĩa tự xử, như ở ngoài đời người dân có quyền đánh trộm chó đến chết, đánh hội đồng người gây tai nạn giao thông hay trộm cắp...”.

“Đây chính là đám đông nhân danh công lý của sự cuồng nộ để trả thù bằng “luật rừng” mà không phải thượng tôn luật pháp”, ông Giang nhấn mạnh.

Hai vấn đề tôi viết, đó là người sống đang vin vào người chết để “trang sức” cho mình, nó cũng giống như người đời vin vào mạng xã hội để chứng minh sự “sắc sỡ”. Hai thứ đó đang thành trào lưu, có thừa nhận, có tung hô và có cả đồ võ khi bị xã hội đào thải.

Anh Nguyễn Hà Duy, CEO Học viện giọng nói và kỹ năng Thalix Voice: “Xây dựng thương hiệu cá nhân bây giờ không hề khó nhưng xây dựng một thương hiệu sạch, tử tế thì lại rất khó. Có quá nhiều cám dỗ để chúng ta bất chấp để nổi tiếng, bất chấp để được nhắc tên trên bất kỳ nền tảng nào. Nổi tiếng sau một đêm, nổi tiếng sau một clip, nổi tiếng sau một bức ảnh... là những khái niệm quá quen thuộc. Nhưng làm từ từ chậm rãi, thì khó nổi tiếng hoặc mất rất nhiều thời gian. Vì thế, nhiều người chọn con đường đi thật nhanh bằng scandal hoặc nổi trước đã, sửa sai và cống hiến cho cộng đồng sau. Có thể tiền bạc, tiếng tăm sẽ đến với bạn khi bạn bất chấp tất cả để tên tuổi của mình được xuất hiện nhiều. Nhưng điều đó sẽ không bền, không vững. Thực tế đã chứng minh là tất cả những trường hợp làm truyền thông cá nhân bằng mọi giá, bằng đủ chiêu trò bán đều biến mất chỉ sau một thời gian ngắn. Sự độc hại luôn bị đào thải khỏi xã hội”.

Lễ hội vía Bà Chúa Xứ núi Sam thu hút khách thập phương

● Lễ hội với tín ngưỡng thờ nữ thần độc đáo. (Ảnh trong bài: Thu Thảo)

● Tượng Bà Chúa Xứ núi Sam.

Lễ hội vía Bà Chúa Xứ núi Sam đã trở thành nét văn hóa cộng đồng đặc sắc của các dân tộc, nét hành hương tâm linh, tín ngưỡng đặc trưng của Nam Bộ, thu hút hàng triệu lượt người dân và du khách thập phương mỗi năm.

Tín ngưỡng thờ nữ thần độc đáo

Bà Chúa Xứ là Thánh mẫu trong tín ngưỡng thờ nữ thần, luôn che chở, phù hộ dân chúng. Tục lễ Bà và dự lễ hội để thỏa mãn niềm tin, mong cầu về sức khỏe, bình an và tài lộc của cộng đồng Khmer, Chăm, Hoa, Việt ở Châu Đốc, An Giang cũng như cư dân vùng Tây Nam Bộ.

Theo truyền thuyết, cách đây hơn 200 năm, khi vùng núi Sam còn hoang vu, dân làng lên núi phát hiện pho tượng cổ ngời trên bệ đá sa thạch. Thời gian đó, quân Xiêm thường xuyên quấy nhiễu nước ta. Có lần, chúng lên đỉnh núi Sam, gặp pho tượng cổ này. Dù nhiều lần ra sức khiêng tượng xuống núi nhưng cố gắng thế nào cũng không thể di chuyển được tượng.

Dân làng thấy vậy, có ý muốn "thỉnh" tượng xuống núi để gìn giữ và phụng thờ. Bao nhiêu tráng đinh lực điền được huy động, nhưng không sao nhấc pho tượng lên được. Khi các bộ lão trong làng cầu khẩn, thì được mách "Hãy chọn 9 cô gái đồng trinh để đưa Bà xuống núi". Lạ thay, 9 cô gái khiêng tượng Bà đi một cách nhẹ nhàng. Xuống đến chân núi, tượng bỗng nặng

● Miếu Bà Chúa Xứ núi Sam thu hút hàng triệu du khách mỗi năm.

trịch, không nhấc lên nổi. Dân làng hiểu rằng, Bà muốn ngự nơi đây nên đã lập miếu thờ. Tượng Bà cao khoảng 1,65m, theo nhà khảo cổ học người Pháp Malleret, tượng Bà thuộc loại tượng thần Visnu, tạc dáng người ngồi quý phái, vương giả. Chất liệu tượng bằng đá sơn, có giá trị nghệ thuật cao, có thể được tạc vào cuối thế kỷ VI sau Công nguyên. Tuy nhiên, đến thời điểm hiện tại, tượng Bà Chúa Xứ núi Sam vẫn còn là điều bí ẩn.

Ban đầu, miếu Bà được xây dựng đơn sơ bằng tre lá, sau nhiều lần trùng tu mới được hoàn chỉnh và khang trang như hiện nay. Miếu Bà Chúa Xứ núi Sam là công trình kiến trúc dạng chữ "Quốc", hình khối tháp dạng hoa sen nở, mái tam cấp 3 tầng lầu, lợp ngói đại ống màu xanh, góc mái vút cao như mũi thuyền lướt sóng. Tường ốp gạch men, khung

cửa bằng gỗ quý, được chạm trổ hoa văn công phu, tinh tế.

Bên trong có võ ca, chánh điện, phòng khách, phòng làm việc của Ban Quý tế, bên ngoài là khuôn viên sân rộng rãi, hàng rào bao quanh và công tam quan. Ngay giữa chánh điện, tượng Bà Chúa Xứ núi Sam đội mũ, mặc áo bào thêu long phụng, ngồi uy nghi với nét mặt hiền hòa, phúc hậu.

Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam diễn ra từ 22 đến 27/4 (âm lịch) hằng năm. Lễ hội được thực hiện theo nghi thức truyền thống, gồm: Lễ khai hội, lễ phục hiện rước tượng Bà từ đỉnh núi Sam xuống miếu thờ, lễ Tắm Bà, lễ Thỉnh sắc thần ông Thoại Ngọc Hầu và 2 vị phu nhân, lễ Túc yết, lễ Xây chầu, lễ Chánh tế và lễ Hồi sắc.

"Du lịch văn hóa là loại hình du lịch được phát triển trên cơ sở khai thác giá trị văn hóa, góp

phần bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống, tôn vinh giá trị văn hóa mới của nhân loại" (Luật Du lịch 2017). Trải nghiệm hình thức du lịch này, du khách vừa có thể tham quan, vừa được mở rộng kiến thức, kinh nghiệm, vừa được sử dụng các yếu tố văn hóa như phong tục tập quán, tín ngưỡng, di tích lịch sử, lễ hội, kiến trúc, nghệ thuật hay các sản phẩm văn hóa nổi bật... của vùng đất và con người nơi mình đến.

Nhận thức được tầm quan trọng của di sản văn hóa, những năm qua, An Giang quan tâm lãnh, chỉ đạo công tác gìn giữ, bảo vệ, phát huy giá trị di sản văn hóa trong sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội. Đồng thời, xem đây là nhiệm vụ quan trọng, một trong những động lực tạo nên bản sắc và sức mạnh nội sinh trong quá trình phát triển của tỉnh. UBND TP Châu Đốc đã xây

dựng Đề án Bảo tồn và phát huy giá trị "Lễ hội vía Bà Chúa Xứ núi Sam" đến năm 2030, đã được UBND tỉnh phê duyệt.

Tỉnh An Giang nghiên cứu các vấn đề pháp lý đề bổ sung, ban hành các quy định trong quá trình thực hiện lễ hội; cần giữ nguyên các giá trị văn hóa, tinh thần của lễ hội, chú trọng đến văn hóa độc đáo, đậm đà bản sắc dân tộc. Các hoạt động nghệ thuật trong quá trình diễn ra lễ hội phải có nội dung phù hợp, thu hút mọi tầng lớp, đặc biệt là giới trí thức và tầng lớp trẻ... Không gây lãng phí, phải có tính giáo dục cao trong cộng đồng và xã hội... Thực hiện mạnh mẽ, sáng tạo phù hợp với tình hình thực tế công tác tuyên truyền để tạo sự chuyên biến nhận thức của các ban, ngành, đoàn thể các cấp về nội dung và ý nghĩa hoạt động Lễ hội vía Bà Chúa Xứ núi Sam. Nhất là, tập trung tuyên truyền các giá trị lịch sử, văn hóa cũng như những quy định của pháp luật có liên quan bằng nhiều hình thức...

Tỉnh An Giang kết nối với các tour, tuyến, điểm du lịch lớn của tỉnh An Giang để tăng cường hoạt động quảng bá cho lễ hội, kết nối các giao thông đến Khu du lịch, cảng đường thủy đón du khách tại Châu Đốc; Khu Công viên Văn hóa Núi Sam; tuyến đường vòng Công viên Văn hóa Núi Sam; Tượng phật Thích ca Mâu Ni cao 81m.

Song song đó tỉnh An Giang cũng quan tâm đầu tư, tôn tạo đồng bộ hệ thống di tích gắn với xúc tiến quảng bá, tổ chức sự kiện văn hóa, lễ hội, tạo điểm nhấn thu hút du khách đến tham quan, chiêm bái tại miếu Bà Chúa Xứ Núi Sam cũng như quần thể di tích Núi Sam, góp phần lan tỏa giá trị lịch sử, văn hóa truyền thống của An Giang tới đông đảo Nhân dân địa phương và du khách.

Ban Quản trị Lăng miếu Núi Sam đặc biệt chú trọng tăng cường công tác giữ gìn an ninh trật tự, đảm bảo an toàn, an tâm cho du khách, nhất là vào mùa cao điểm du lịch. Bên cạnh việc tăng cường đảm bảo an ninh trật tự, thường xuyên phát thanh cảnh báo du khách, giúp người hành hương yên tâm hơn trong các ngày cao điểm hoặc cuối tuần, Ban Quản trị còn phối hợp với lực lượng dân quân tự vệ và lực lượng công an để xử lý tình trạng ùn tắc giao thông, đảm bảo an ninh trật tự, xử lý tình trạng mua bán chèo kéo để giúp người dân đi cúng Bà được thuận tiện. Các vấn nạn bóc lột, cướp giật tại những điểm ngoài khuôn viên miếu được kiểm soát chặt chẽ; tình trạng chèo kéo khách mua nhang đèn, lộc Bà giảm hẳn.

Công tác tuyên truyền thực hiện nếp sống văn minh trong lễ hội; an ninh trật tự, an toàn giao thông, phòng, chống cháy nổ, vệ sinh môi trường, an toàn vệ sinh thực phẩm; văn minh thương mại được quan tâm đảm bảo. Đây cũng chính là những điểm sáng tích cực giúp du khách thập phương yên tâm đến viếng miếu Bà nhiều hơn. **BẢO CHÁU**

Ngày 4/12/2024, tại Thủ đô Asunción, Paraguay, trong khuôn khổ Kỳ họp lần thứ 19 Ủy ban liên Chính phủ Công ước 2003 về bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể, Lễ hội vía Bà Chúa Xứ núi Sam của Việt Nam đã chính thức được Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa Liên hợp quốc (UNESCO) ghi danh là Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại.

Với việc ghi danh này, Lễ hội vía Bà Chúa Xứ núi Sam trở thành Di sản văn hóa phi vật thể thứ 16 của Việt Nam được UNESCO ghi danh, Di sản văn hóa phi vật thể thứ 2 của khu vực Nam Bộ (cùng với Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ) và là lễ hội truyền thống đầu tiên của đất phương Nam được đón nhận vinh dự này. Điều đó khẳng định sự đánh giá cao của quốc tế đối với di sản, đề cao sự đa dạng, giá trị và bản sắc của văn hóa Việt Nam trong bức tranh văn hóa chung của nhân loại và cũng là một đóng góp nữa của Việt Nam cho mục tiêu bảo tồn và phát huy các giá trị di sản mà UNESCO đang thúc đẩy.

Việc ghi danh cũng sẽ tạo thêm nguồn lực cho bảo tồn và phát huy giá trị di sản, hỗ trợ phát triển kinh tế, văn hóa theo hướng bền vững, bao trùm ở địa phương, cộng đồng dân cư. Di sản góp phần nâng cao

chất lượng giáo dục, bình đẳng giới, phát triển kinh tế toàn diện, cũng như thúc đẩy hành động bảo vệ bền vững môi trường và khí hậu, bảo vệ hòa bình và gắn kết xã hội.

Việt Nam đã đề xuất các biện pháp bảo vệ, gồm các nỗ lực cùng với đại diện thành viên cộng đồng thực hành và trao truyền di sản, tận tâm truyền đạt kiến thức liên quan về lễ hội cho con cháu trong gia đình và các thành viên trong cộng đồng. Lễ hội đã được đưa vào tài liệu giảng dạy tại các trường trung học địa phương và những người phụ trách các Hội đoàn tích cực kết nối, vận động các thành viên cộng đồng cùng nghệ nhân tham gia tổ chức, thực hành lễ hội.

Ủy viên Trung ương Đảng, Bí thư Tỉnh ủy An Giang Lê Hồng Quang chia sẻ, việc được UNESCO ghi danh sẽ tạo thêm nguồn lực cho bảo tồn và phát huy giá trị di sản, hỗ trợ phát triển kinh tế, văn hóa theo hướng bền vững, bao trùm ở địa phương, cộng đồng dân cư. Bí thư Tỉnh ủy An Giang cũng khẳng định cam kết sẽ cùng cộng đồng bảo vệ và phát huy tốt nhất giá trị của di sản văn hóa này, bảo đảm gắn kết với các mục tiêu phát triển bền vững.

Học sinh Thủ đô và niềm vui cống hiến cho cộng đồng

Với lòng nhiệt huyết và trái tim đầy yêu thương, các bạn học sinh Thủ đô đã cùng nhau chung tay thực hiện nhiều hoạt động cộng đồng ý nghĩa. Những hoạt động này không chỉ góp phần xây dựng một xã hội tốt đẹp mà còn lan tỏa niềm vui tới mọi người xung quanh, đồng thời khiến các bạn học sinh tìm thấy hạnh phúc từ chính những việc làm của mình.

● Người tham gia "The Hunger Games 2024" giao các suất ăn tới CLB Thanh, thiếu niên khuyết tật vườn Hướng Dương. (Ảnh: Hanoi Food Rescue)

● Sự kiện "Ánh dương" có sự tham gia của những người khuyết tật đến từ trung tâm "Sống độc lập" Hà Nội. (Ảnh: IRON RUN)

● Hoạt động "Đổi sách - Lấy quà" tại sự kiện "Vết màu mơ". (Ảnh: Libreria Project)

Chuyến hành trình du ngoạn miền tri thức

Mới đây, trong hai ngày 27 - 28/11/2024, sự kiện "Vết màu mơ" của dự án giáo dục Libreria Project đã được tổ chức thành công tại Trường Tiểu học La Thành (Đống Đa, Hà Nội) và Trường Tiểu học Genesis (Nam Từ Liêm, Hà Nội). Chuỗi talkshow về sách với các hoạt động thú vị, bổ ích đã thu hút sự quan tâm và tham gia nhiệt tình của học sinh, giáo viên trên địa bàn TP Hà Nội. Với sứ mệnh tiếp nối những giá trị sẵn có và khai phá những giá trị tiềm ẩn, chuỗi hoạt động "Vết màu mơ" mong muốn mang đến cho các em học sinh cơ hội tự tay hoạ nên những "vết màu" tươi sáng của ước mơ và hoài bão.

Một trong những hoạt động ấn tượng có thể kể đến như buổi talkshow sử dụng các hoạt động tương tác với những mảng màu sắc sống động dành cho học sinh tiểu học. Một thế giới mộng mơ đã được mở ra qua cuốn sách "Alice ở xứ sở thần tiên" và trò chơi trải nghiệm tô màu theo số với hình thù những đồ đạc, con vật độc đáo. Bên cạnh đó, talkshow còn giới thiệu cho các bạn nhỏ những lợi ích, ý nghĩa của việc đọc sách bằng những trò chơi khơi dậy niềm hứng thú; tất cả đã được thành viên dự án trực tiếp lên kế hoạch tổ chức, chuẩn bị nội dung hoạt động qua những buổi thảo luận để bảo đảm chất lượng sự kiện được diễn ra chín chu và cẩn thận nhất.

Đặc biệt, thông qua chương trình quyền góp "Đổi sách - Lấy quà", các em học sinh có cơ hội chia sẻ số sách mình có để giúp đỡ các bạn có hoàn cảnh khó khăn được tiếp xúc với những cuốn sách mới. Toàn bộ số sách được quyền góp được BTC sử dụng để tân trang thư viện cho trường THCS miền núi phía Bắc mà dự án có cơ

hội ghé thăm, dự kiến vào tháng 4/2025. Như vậy, "Vết màu mơ" không chỉ mang đến những trải nghiệm thú vị gắn liền với sách mà còn lan tỏa tinh thần sẻ chia, khơi dậy tình yêu thương trong mỗi bạn nhỏ.

Nguyễn Diệu Linh (học sinh lớp 11) - Trưởng Ban Tổ chức dự án Libreria nhận thấy sách vừa là nguồn tri thức vô tận, vừa là một người bạn đồng hành trên hành trình học tập và phát triển bản thân. Vì vậy, sự kiện mong muốn truyền tải ý nghĩa và giá trị của những trang sách bằng các hoạt động thú vị, có tính tương tác cao giúp khơi gợi niềm cảm hứng cho các em học sinh. "Từ đó, Libreria Project trao gửi tình yêu sách và khuyến khích thói quen đọc thông qua chuỗi hoạt động "Vết màu mơ" lần này", Diệu Linh chia sẻ.

Để hiểu thêm về Libreria Project, đây là một dự án cộng đồng được thành lập vào năm 2020 bởi nhóm học sinh THPT trên địa bàn TP Hà Nội với sứ mệnh lan tỏa, nâng cao văn hóa đọc và thu hẹp khoảng cách giáo dục. Dự án được triển khai với các hoạt động chính: Chuỗi hoạt động lan tỏa văn hóa đọc, Hội chợ gây quỹ kết hợp Workshop về sách và Buổi giảng dạy kỹ năng mềm cho học sinh.

Tính đến nay, chặng đường "Gieo hạt tri thức - Điem màu ước mơ" đã đi qua 5 mùa và "Vết màu mơ" là mùa thứ 6 để Libreria Project tiếp tục lan tỏa văn hóa đọc, đồng thời truyền tải ý nghĩa của con chữ. Trước đó, tại mùa thứ 5 dự án đã quyền góp được hơn 2.300 cuốn sách các loại cho một điểm trường THCS ở ngoại thành Hà Nội.

Sứ mệnh gắn kết người khuyết tật với cộng đồng

Trước đó, vào tháng 10/2024, một sự kiện khác tại Thủ đô với tên gọi "Ánh dương" cũng đã được các em học sinh

THPT thuộc dự án IRON RUN tổ chức thành công. Sự kiện thể thao thu hút sự đồng hành của hơn 120 người chạy bộ, những người khuyết tật đến từ trung tâm "Sống độc lập" Hà Nội và rất nhiều tình nguyện viên đến từ các trường THPT trên toàn địa bàn TP Hà Nội.

Được thành lập vào năm 2016 bởi nhóm học sinh trường THPT trên địa bàn TP Hà Nội, IRON RUN là dự án phi lợi nhuận mang trong mình sứ mệnh cao cả: gắn kết người khuyết tật với cộng đồng. Không chỉ hướng tới việc cải thiện cuộc sống cho người khuyết tật, dự án còn hướng tới mục tiêu lan tỏa thông điệp về sự đồng cảm, sẻ chia và tinh thần đoàn kết đến mọi tầng lớp trong xã hội.

Trải qua hành trình 8 năm thực hiện sứ mệnh không ngừng nghỉ, IRON RUN bước vào mùa thứ 9 với chủ đề "Ánh dương", biểu trưng cho ánh sáng, hy vọng và khát vọng vươn lên. Đối với người khuyết tật, "Ánh dương" còn mang ý nghĩa đặc biệt, thể hiện ý chí kiên cường và tinh thần không ngừng tiến về phía trước, vượt qua mọi thử thách để chinh phục ước mơ.

Trong khuôn khổ sự kiện "Ánh dương", 10 nhóm nhỏ gồm người chạy bộ và người khuyết tật đã cùng nhau tham gia chạy 800m tại công viên Thống Nhất, kết hợp với 5 chặng thử thách thú vị: Change or Change, Sợi chỉ rối bời, Face the Ball, Guess This One và Bức thư chạm tới tương lai. Sau mỗi chặng, các đội nhận được gợi ý để giải mã câu hỏi lớn của chương trình, đồng thời có cơ hội giành được những giải thưởng hấp dẫn. Những hoạt động này không chỉ giúp nâng cao sự tự tin mà còn tạo điều kiện để các thành viên thể hiện năng lực và phát huy tinh thần đồng đội.

Đây cũng là điều IRON RUN hướng đến, dự án luôn mong muốn trở thành cầu nối, giúp cộng đồng hiểu rõ hơn về những khó khăn mà người khuyết tật phải đối mặt, tạo cơ hội để người khuyết tật được khẳng định bản thân và hòa nhập xã hội. Đồng thời, thông qua sự kiện thể thao và chiến dịch gây quỹ, dự án không chỉ mang đến những trải nghiệm ý nghĩa mà còn truyền tải thông điệp mạnh mẽ về sự công bằng, bình đẳng và quyền được sống trọn vẹn cho mọi cá nhân, bất kể hoàn cảnh.

Biệt đội giải cứu đồ ăn:

Cứu thực phẩm, sẻ chia yêu thương

Ngoài những sự kiện nói trên, trong năm 2024, một sự kiện khác có tên "The Hunger Games 2024" đã được tổ chức với nội dung và ý nghĩa hoàn toàn khác biệt. Không giống như "Vết màu mơ" hay "Ánh dương", "The Hunger Games 2024" là sự kiện liên quan đến đồ ăn, đặc biệt hơn còn là đồ ăn thừa.

Khi nhắc đến đồ ăn thừa, nhiều người thường nghĩ đến những món ăn bị bỏ đi do không sử dụng hết. Việc vứt bỏ đồ ăn thừa có vẻ là bình thường với nhiều gia đình nhưng có một sự thật là tại Việt Nam có một lượng lớn thực phẩm bị bỏ đi hàng ngày, hàng giờ trong khi nhiều người không có để ăn. Do đó, "The Hunger Games 2024" xuất hiện và mang đến một thông điệp ý nghĩa về việc chống lãng phí thực phẩm.

The Hunger Games là một cuộc thi thường niên của Hanoi Food Rescue (Biệt đội giải cứu đồ ăn) - được biết đến là một tổ chức thiện nguyện về cứu trợ thực phẩm với mục đích cao cả và nhận được hưởng ứng của nhiều khách sạn, nhà hàng lớn tại Hà Nội. Hanoi Food Rescue được thành lập vào năm 2012 thông qua Cuộc thi "Dash For Impact của AIESEC FTU" (Kiến tạo ảnh hưởng) bởi một nhóm học sinh trường THPT trên địa bàn TP Hà Nội.

Ý tưởng sáng lập bắt nguồn từ Ngô Hà Châu, một học sinh của trường và thời điểm đó. Nhận thấy thực phẩm thừa tại các khách sạn và nhà hàng thường bị vứt bỏ, trong khi rất nhiều người nghèo hàng ngày phải đối mặt với nạn thiếu ăn, Hà Châu cùng những người bạn của mình đã nảy ra ý tưởng thành lập tổ chức, với mong muốn giải quyết vấn đề lãng phí thực phẩm và hỗ trợ những người có hoàn cảnh khó khăn.

Tính từ năm 2012 đến nay, Hanoi Food Rescue đã chuyển khoảng 82.000 suất ăn lấy từ 30 nhà hàng, khách sạn và tiệm bánh ngọt như khách sạn L'Opera, khách sạn Novotel, Trống Đồng Palace, Paris Deli, Jamurt,... tới tay hơn 30.000 người còn đang thiếu ăn, trong đó bao gồm các địa điểm như Làng trẻ em SOS, Bệnh viện K, Trung tâm Phúc Tuệ,... Không chỉ là cầu nối mang thực phẩm đến với người cần, thông qua các hoạt động, tổ chức mong muốn truyền tải đến mọi người, đặc biệt là những người trẻ thông điệp tránh lãng phí đồ ăn, đồng thời nâng cao ý thức cộng đồng về việc tiết kiệm lương thực, thực phẩm, lan tỏa tình yêu, sự đồng cảm đối với những hoàn cảnh khó khăn.

Sự kiện "The Hunger Games 2024" đánh dấu cột mốc 10 năm tổ chức các hoạt động "giải cứu đồ ăn" và 12 năm thành lập Hanoi Food Rescue. Sự kiện thu hút gần 450 đơn đăng ký với các đội chơi từ các bạn học sinh, sinh viên mọi lứa tuổi trên địa bàn TP Hà Nội. Khi cuộc thi khép lại vào tháng 8 vừa qua cũng là lúc hàng trăm suất ăn đến được với những người gặp hoàn cảnh khó khăn tại các địa điểm như CLB Văn nghệ khuyết tật, CLB Thanh, thiếu niên khuyết tật Vườn Hướng Dương; Trung tâm cho Thiếu niên khuyết tật, Trung tâm Phúc Tuệ, Làng trẻ em SOS, Bệnh viện K,... TUỆ ANH (t/h)

Dịch bệnh bí ẩn bùng phát ở Congo, nhiều quốc gia lo ngại nguy cơ lây lan

● Đã có hơn 100 trường hợp mắc bệnh X thiệt mạng ở Congo được ghi nhận. (Ảnh: Africa CDC)

● Có hơn 50% số ca tử vong là trẻ em, đặc biệt là trẻ suy dinh dưỡng. (Ảnh: Xinhua)

● Bệnh lạ có những triệu chứng như sốt, nhức đầu, ho, sổ mũi và đau nhức cơ thể. (Ảnh: Bloomberg)

● Bệnh X đang khiến nhiều quốc gia lo ngại. (Ảnh: Bangkok Post)

Cộng hòa Dân chủ Congo đang phải đối mặt với một dịch bệnh bí ẩn, được gọi là bệnh X. Tính đến ngày 11/12, có 416 ca bệnh được báo cáo, trong đó có hơn 100 ca tử vong. Có hơn 50% số ca tử vong là trẻ em, đặc biệt là trẻ suy dinh dưỡng. Căn bệnh này bùng phát từ khu vực y tế Panzi, tỉnh Kwango, vào cuối tháng 10/2024 và đang trở thành tâm điểm chú ý trên toàn cầu.

Chưa xác định được nguyên nhân gây nên dịch bệnh

Trường hợp đầu tiên được báo cáo vào ngày 24/10 tại khu vực y tế Panzi ở tỉnh Kwango, phía Tây Nam Congo. Chính quyền Cộng hòa Dân chủ Congo chính thức ban hành cảnh báo từ ngày 1/12. Vừa qua, ông Jean Kaseya thông tin: “Chúng tôi có sự chậm trễ gần 5 - 6 tuần và trong 5 - 6 tuần, rất nhiều điều có thể xảy ra. Việc xét nghiệm đang thực hiện sẽ giúp chúng tôi hiểu rõ được vấn đề”.

Người đứng đầu Viện Y tế công cộng quốc gia Congo Dieudonne Mwamba cho rằng, căn bệnh này xuất hiện vào thời điểm bệnh cúm gia tăng và “thủ phạm” gây bệnh có thể bắt nguồn từ không khí. Các mẫu bệnh phẩm đang được phân tích tại một phòng thí nghiệm quốc gia ở Kinshasa, cách vùng bùng phát dịch bệnh khoảng 500km.

Theo Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) thông tin với NBC News rằng, nhóm chuyên gia gồm các nhà dịch tễ học và bác sĩ lâm sàng đã được cử đến Panzi để hỗ trợ điều tra nguyên nhân gây bệnh. Tại đây, các chuyên gia sẽ cung cấp các loại thuốc thiết yếu và bộ dụng cụ chẩn đoán nhằm phân tích nguyên nhân gây bệnh. WHO nhấn mạnh mọi nỗ lực đang được tiến

hành để xác định nguyên nhân gây bệnh, hiểu rõ phương thức lây truyền, đảm bảo phản ứng phù hợp và nhanh nhất có thể.

“Chúng tôi đang nỗ lực để xác định nguyên nhân gây bệnh, hiểu rõ các con đường lây truyền và đảm bảo triển khai các hoạt động ứng phó thích hợp nhanh nhất có thể”, Tiến sĩ Matshidiso Moeti, Giám đốc khu vực châu Phi của WHO cho biết trong một tuyên bố hôm 6/12.

Các phân tích ban đầu cho thấy căn bệnh bí ẩn đang lây lan ở Congo có thể là bệnh sốt rét. Tổng Giám đốc WHO Tedros Adhanom Ghebreyesus ngày 10/12 xác nhận: “Trong số 12 mẫu ban đầu được thu thập, 10 mẫu có kết quả xét nghiệm dương tính với bệnh sốt rét, mặc dù có khả năng liên quan đến nhiều hơn một loại bệnh”.

Các triệu chứng của bệnh bao gồm sốt, đau đầu, ho, khó thở và thiếu máu, rất giống các bệnh đường hô hấp thông thường. Tuy nhiên, việc xác định nguyên nhân chính xác vẫn cần chờ các kết quả xét nghiệm từ phòng thí nghiệm tại Thủ đô Kinshasa.

Giám đốc CDC châu Phi, ông Jean Kaseya cũng nhận định đợt bùng phát này làm rõ những thách thức trong việc phát hiện bệnh tật tại Congo - quốc gia rộng lớn

nhưng có nhiều đợt bùng phát dịch bệnh chết người xảy ra đồng thời.

Bà Anne Rimoin, một nhà dịch tễ học tại Đại học California, người đã từng có kinh nghiệm làm việc tại Congo cho biết, quốc gia này hiện không có đủ cơ sở hạ tầng để chăm sóc sức khỏe và việc xác định đồng thời kiểm soát được căn bệnh là rất khó khăn bởi trong một nhóm dân số thường mang sẵn nhiều mầm bệnh tiềm ẩn. “Nó có thể là bất cứ thứ gì. Có thể là cúm, có thể là Ebola, có thể là Marburg, có thể là viêm màng não, có thể là bệnh sởi. Vào thời điểm này, chúng ta thực sự không biết đây là loại dịch bệnh gì. Tôi nghĩ rằng điều thực sự quan trọng là phải nhận thức được những gì đang xảy ra và không nên hoảng sợ cho đến khi chúng ta có thêm thông tin”, bà Anne Rimoin cho biết.

Một cư dân tại khu vực tên Claude Niongo - người có vợ và con gái 7 tuổi của anh đã tử vong vì căn bệnh này cho biết: “Chúng tôi không biết nguyên nhân, nhưng tôi chỉ thấy sốt cao, nôn mửa... và cuối cùng là dẫn tới chết người. Bây giờ, chính quyền đang nói chuyện với chúng tôi về một dịch bệnh nhưng trong khi đó vẫn đang có vấn đề về việc chăm sóc (người bệnh) và mọi người đang chết dần”.

Hiện tình hình tại Congo còn đặt ra nhiều lo ngại về khả năng bùng phát dịch bệnh trên diện rộng. Vị trí địa lý và hệ sinh thái phức tạp của khu vực càng làm tăng nguy cơ lây lan nếu không có biện pháp kiểm soát kịp thời. Trong khi đó, sự chậm trễ trong việc xác định nguyên nhân cũng như đưa ra các biện pháp điều trị phù hợp có thể khiến khủng hoảng trở nên nghiêm trọng hơn.

Phát biểu với các phóng viên tại Kinshasa, Bộ trưởng Bộ Y tế Congo Samuel Roger Kamba thông báo: “Chúng tôi đang trong tình trạng báo động cao nhất và chúng tôi coi đây là mức độ dịch bệnh mà chúng tôi cần theo dõi”.

Bộ Y tế Congo cảnh báo thi thể của bất kỳ nạn nhân có triệu chứng tương tự cần được xử lý với sự tham gia của cơ quan y tế. Ngành chức năng cũng khuyến người dân địa phương tránh tụ tập đông người và tuân thủ các quy tắc vệ sinh cơ bản, bao gồm rửa tay bằng xà phòng.

Nhiều quốc gia lo ngại

Dịch bệnh bí ẩn bùng phát tại Congo đã khiến nhiều quốc gia trên thế giới, đặc biệt là các nước châu Á như Thái Lan, Nhật Bản và Hong Kong (Trung Quốc), phải đưa ra các biện pháp phòng ngừa nghiêm ngặt nhằm ngăn chặn nguy cơ lây lan.

Tại Thái Lan, chính quyền yêu cầu theo dõi chặt chẽ lộ trình di chuyển của hành khách, đặc biệt tại các sân bay và cửa khẩu biên giới, nơi được coi là tuyến đầu trong việc kiểm soát dịch bệnh. Các cơ quan y tế địa phương đã nhận lệnh phải cập nhật thường xuyên tình hình và giám sát sát sao mọi thông tin liên quan đến dịch bệnh từ Congo.

Trong khi đó, Hong Kong (Trung Quốc) đã tăng cường kiểm tra sức khỏe tại sân bay đối với hành khách đến từ các trung tâm trung chuyển của châu Phi, đặc biệt là Johannesburg (Nam Phi) và Addis Ababa (Ethiopia). Trung tâm Bảo vệ Sức khỏe Hong Kong cho biết, hành khách từ các khu vực này sẽ được kiểm tra thân nhiệt và đánh giá y tế. Nếu phát hiện các triệu chứng nghi ngờ, họ sẽ được đưa đến bệnh viện để kiểm tra chi tiết.

Trung tâm Bảo vệ Sức khỏe Hong Kong cũng khuyến cáo người dân hạn chế đến các khu vực có dịch, giữ vệ sinh cá nhân, tránh tiếp xúc với người bệnh. Những người trở về từ Congo hoặc khu vực trung chuyển cần thông báo lịch sử đi lại nếu thấy sức khỏe bất thường. Hong Kong đã liên lạc với WHO và các cơ quan y tế quốc tế để theo dõi sát sao tình hình. Đây là một phần trong nỗ lực bảo vệ cộng đồng khỏi nguy cơ dịch bệnh bí ẩn và đảm bảo an toàn y tế.

Còn tại Nhật Bản, Bộ Ngoại giao nước này đã ra khuyến cáo người dân hạn chế đi du lịch tới các khu vực bị ảnh hưởng trừ khi thật sự cần thiết. Các biện pháp này nhằm đảm bảo an toàn sức khỏe cộng đồng trong bối cảnh nguy cơ bùng phát dịch bệnh mới vẫn đang được đánh giá.

Những động thái này cho thấy các quốc gia đang hết sức thận trọng trong việc ngăn chặn nguy cơ lây lan của dịch bệnh bí ẩn này, đặc biệt sau những bài học từ đại dịch COVID-19. **TH**